

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 ЗА 2020 Г.

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

Главна дирекция „Стратегическо
планиране и програми за
регионално развитие“,
отдел „Югозападен регион“

София, юни 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	8
ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г. И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ И ПОЛИТИКИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНО, РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО НИВО.....	10
1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район 2014-2020 г. и промени в социално-икономическите условия	10
1.1. Социално-икономически условия на района и тенденции.....	10
1.2. Демографско състояние и тенденции	14
1.3. Икономическа активност и производителност на труда	22
1.4. Иновации и технологично развитие, изследвания и развойна дейност.....	23
1.5. Транспортна инфраструктура и достъпност	27
1.6. Развитие на туристическия сектор	30
1.7. Екологична инфраструктура	30
1.8. Защитени територии и резервати	32
2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво	33
ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г.	39
1. Анализ на основните макроикономически индикатори	40
1.1. БВП на човек от населението, лв.....	40
1.2. Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС-27, % ...	41
1.3. Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години, %	42
1.4. Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години, %	42
1.5. Общ доход на лице от домакинството, лв.	43
2. Анализ на индикаторите относно стратегия „Европа 2020“	44
2.1. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години, %	44
2.2. Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, % от БВП.....	45
2.3. Цели „20/20/20” по отношение на климата/енергията	46
2.4. Повишаване на енергийната ефективност, %	47
2.5. Намаляване на енергийната интензивност на БВП, %.....	47

2.6.	Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18-24 г.), %	47
2.7.	Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование, %	48
2.8.	Население в риск от бедност или социално изключване, хил. души	48
3.	Анализ на глобалните екологични индикатори	48
3.1.	Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти), %	49
3.2.	Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии, %/%/%	50
3.3.	Емисии на парникови газове (приравнени към CO2 еквивалент) на човек от населението, т/човек/година	50
3.4.	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение, млн. лв.	50
3.5.	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението, лв.	52
3.6.	Дял от територията със силна и много силна податливост на ерозиране, %	52
3.7.	Регионален индекс за климатична сигурност, точки	53
3.8.	Инсталирани мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници, MW	53
4.	Анализ на ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Югозападен район	55
4.1.	Приоритет 1. Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика	55
4.1.1.	Модернизирани и технологично обновени предприятия, брой	56
4.1.2.	Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия, %	57
4.1.3.	Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района, %	59
4.1.4.	Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия, %	59
4.1.5.	Новоизградени и/или обновени технологични паркове, технологични центрове и бизнесинкубатори, бр.	60
4.1.6.	Новосъздадени кълстери, бр.	60
4.1.7.	Нарастване на приходите от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване, %	60

4.1.8.	Новосъздадени и/или маркетингирани туристически продукти и дестинации, бр.....	61
4.1.9.	Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции, бр.....	61
4.1.10.	Нарастване на селскостопанската продукция, %.....	62
4.1.11.	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери, бр.	63
4.1.12.	Реализирани проекти по ПРСР за модернизиране и реструктуриране на земеделски стопанства, бр.....	63
4.1.13.	Реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия, бр.....	63
4.2.	Приоритет 2. Развитие на техническата инфраструктура.....	64
4.2.1.	Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистралаи и пътища от I клас, км	65
4.2.2.	Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас, км.	66
4.2.3.	Рехабилитирана/реконструирана общинска пътна мрежа, км.....	67
4.2.4.	Население с подобрен транспортен достъп, %	68
4.2.5.	Дял на домакинствата с широкополентов достъп до Интернет, %	68
4.2.6.	Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура, бр.	68
4.2.7.	Дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води, %	69
4.2.8.	Новоизградени регионални системи за управление на отпадъците, бр.....	70
4.3.	Приоритет 3. Опазване и подобряване на състоянието на околната среда.....	71
4.3.1.	Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия, бр.	72
4.3.2.	Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища, бр.....	72
4.3.3.	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за подпомагане състоянието на горите и горскостопанската инфраструктура, бр.....	72
4.3.4.	Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието, бр.....	73
4.4.	Приоритет 4. Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда	74
4.4.1.	Рехабилитирани образователни заведения, бр.....	75

4.4.2.	Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги	.76
4.4.3.	Реконструирани сгради и обекти на културата, бр.	77
4.4.4.	Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време, бр.	77
4.4.5.	Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони, бр.	77
4.4.6.	Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони, бр.	78
4.4.7.	Реализирани проекти за развитие на градски транспорт, бр.	78
4.4.8.	Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради, бр.	79
4.5.	Приоритет 5. Укрепване на административния капацитет и развитие на сътрудничеството.....	87
4.5.1.	Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС, бр.	88
4.5.2.	Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество, бр.	100
4.5.3.	Служителите, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие, бр.	100
4.5.4.	Новосъздадени ПЧП, бр.	102
4.5.5.	Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път, бр.	102
ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ РЕГИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ, С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ.....		104
1.	Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни	105
2.	Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПР е през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми	105
3.	Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на РПР на ЮЗР	106
4.	Мерки за постигане на необходимото съответствие на РПР със секторните политики, планове и програми	106
5.	Мерки за прилагане принципа на партньорство	107
ЗАКЛЮЧЕНИЯ ОТ НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г.		108

	СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА
АМ	Автомагистрала
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ГД СППРР	Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“
ДДС	Данък добавена стойност
ЕВРОСТАТ	Европейска статистическа служба към Европейската комисия
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ДМА-ЕП	Дълготрайни материални активи с екологично предназначение
ЕС	Европейски съюз
ЕС-27	27-те държави-членки на Европейския съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИПА	Институт по публична администрация
ИСУН 2020	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС за България
МЕ	Министерство на енергетиката
МК	Министерство на културата
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НАТУРА 2000	Общоевропейска мрежа от защитени територии в Европа
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НКЖИ	Национална компания „Железопътна инфраструктура“
НПР	Национален план за развитие
НСИ	Национален статистически институт

НСРР	Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление” 2014-2020 г.
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда” 2014-2020 г.
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 г.
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.
ОПТТИ	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.
ОПХОМП	Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020 г.
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закон за регионално развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РСР	Регионален съвет за развитие
СЗР	Северозападен район
СИР	Североизточен район
СП	Споразумение за партньорство
СПС	Стандарти на покупателната способност
СЦР	Северен централен район
УО	Управляващ орган
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЧПИ	Чуждестранни преки инвестиции
ЮЗР	Югозападен район
ЮИР	Югоизточен район
ЮЦР	Южен централен район

ВЪВЕДЕНИЕ

Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 г. се изготвя на основание § 37 от Преходните и заключителни разпоредби към Закона за регионалното развитие (ЗРР) (изм. и доп. ДВ. бр. 21 от 13 март 2020 г.) и обхваща една календарна година от периода на действие на Регионалния план за развитие (РПР) на Югозападен район (ЮЗР).

Структурата на доклада включва информация за общите условия за изпълнение на РПР и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на РПР въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от Регионалния съвет за развитие (РСР) с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на РПР относно мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПР през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми; мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на РПР; мерките за постигане на необходимото съответствие на РПР със секторните политики, планове и програми; мерките за прилагане принципа на партньорство; резултатите от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година и заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Съгласно § 37 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗРР изпълнението, наблюдението и оценката на РПР за периода 2014-2020 се довършват по реда, по който са започнали. **Наблюдението на изпълнението на РПР** се извършва въз основа на данни на Националния статистически институт (НСИ), както и данни от регионални и местни източници на информация. Органът за наблюдение на РПР на ЮЗР 2014-2020 г. е РСР на ЮЗР, като в процеса на наблюдение, съветът осигурява участие на органи на централната и местна власт, организации, физически и юридически лица, при стриктно спазване принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Годишният доклад се разработва от секретариата на РСР на ЮЗР – отдел „Югозападен регион“ към Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално

развитие“ (ГД СППРР), Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ). Съгласно чл. 86, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (отм. ДВ бр. 70 от 7 август 2020 г.) докладът се внася за обсъждане и одобрение от РСР в срок до 30 юни на всяка следваща календарна година.

Наблюдението на РПР се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на изпълнението му, както и за подобряване на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Предмет на доклада е анализ на степента на изпълнение на целите и приоритетите на РПР на ЮЗР съгласно определени физически и финансови индикатори на организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и на мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на плана през 2020 г. Годишният доклад осигурява информация за изготвяне на последващата оценка на РПР, а резултатите от наблюдението се отчитат при изпълнение на Националната стратегия за регионално развитие.

Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР 2014-2020 г. представя общата картина на социално-икономическите условия в района през 2020 г. на основание официални актуални данни от Националния статистически институт (НСИ), като при липса на статистическа информация за 2020 г., анализът е направен на база данни за предходен период. При изготвяне на доклада е използвана актуална информация за постигнатия напредък от оперативните програми (ОП), областни и общински администрации на територията на ЮЗР, Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР), Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ), Евростат, Националния статистически институт (НСИ), министерствата в Република България както и данни от Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейския съюз за България (ИСУН 2020).

Настоящият годишен доклад е седми пореден в рамките на периода на действие на РПР на ЮЗР 2014-2020 г.

ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г. И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ И ПОЛИТИКИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНО, РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО НИВО

Кратка характеристика на Югозападен район

Югозападен район е един от шестте района на ниво 2 (NUTS 2) и част от ниво 1 „Югозападна и Южна централна България“ (NUTS 1), съгласно класификацията на териториалните единици за статистически цели в България (NUTS). Районът се формира от областите София (столица), Софийска, Перник, Кюстендил и Благоевград, и включва 52 общини. Площта на района е 20 040 км² (18,1% от националната територия). Териториалната структура е представена от 44% земеделските територии, 49,6% горски територии и 4,4% урбанизирани територии. Районът се простира на север до билото на Западна и Централна Стара планина. Източната му граница преминава през Златишко-Пирдопското поле, Ихтиманска Средна гора, югозападните склонове на Родопите и по поречието на р. Места достига южната държавна граница. Южната граница на района съвпада изцяло с държавната граница на Република България с Република Гърция, а на запад районът граничи с Република Северна Македония и Република Сърбия.

Районът се пресича от важни направления от основната TEN-T мрежа - международните транспортни коридори № 4, 8 и 10, четири от изгражданите автомагистрала (АМ) в страната (АМ „Тракия“, АМ „Струма“, АМ „Европа“ и АМ „Хемус“) и два първокласни пътя, свързвайки страната с всички съседни държави. Пет от деветте основни жп линии в страната реализират тези връзки с жп транспорт.

1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район 2014-2020 г. и промени в социално-икономическите условия

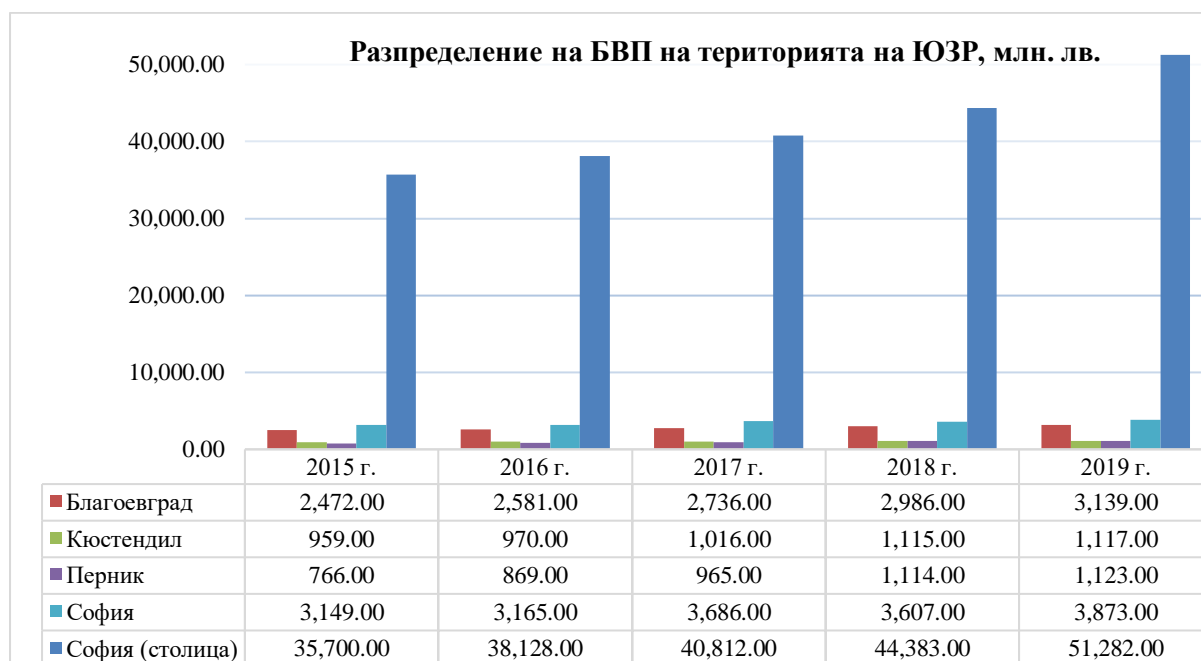
1.1. Социално-икономически условия на района и тенденции

Брутният вътрешен продукт за ЮЗР за 2019 г. е 60 534 млн. лв., по официални данни от НСИ, като се наблюдава нарастване в сравнение с 2018 г. (53 205 млн. лв.) в размер на 13,77%. ЮЗР продължава значително да надвишава приноса на всеки един от останалите райони в общия БВП на страната, като през 2019 г. формира 50,54% от БВП на национално ниво.

Таблица № 1. Брутен вътрешен продукт на територията на ЮЗР, млн. лв.

Статистически район/области	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо за страната	89 362	95 131	102 345	109 743	119 772
Югозападен район	43 047	45 713	49 214	53 205	60 534
Благоевград	2 472	2 581	2 736	2 986	3 139
Кюстендил	959	970	1 016	1 115	1 117
Перник	766	869	965	1 114	1 123
София	3 149	3 165	3 686	3 607	3 873
София (столица)	35 700	38 128	40 812	44 383	51 282

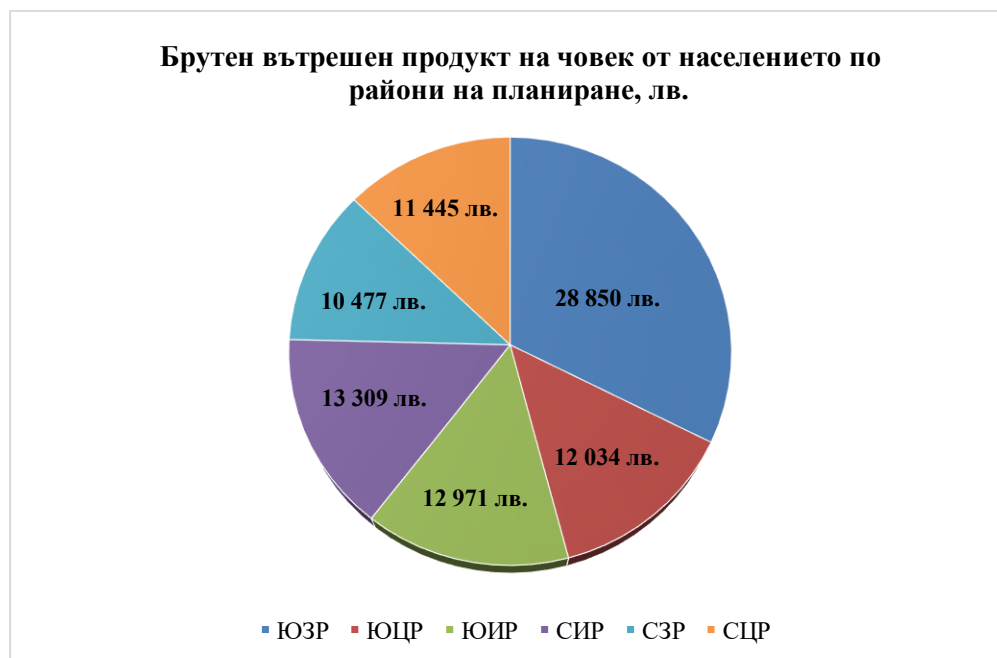
Източник: НСИ

В обхвата на района най-голяма е стойността на БВП в област София (столица) – 51 282 млн. лв., а най-ниски са показателите в областите Кюстендил (1 117 млн. лв.) и Перник (1 123 млн. лв.). За последните пет години (2015-2019 г.) БВП на ЮЗР е нараснал с 40,62%.

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в ЮЗР през 2019 г. е 28 850 лв. при средно равнище за страната – 17 170 лв. По разглеждания показател всички останали райони са на равнище под средното за страната – Югоизточен район (ЮИР) с 12 971 лв., Североизточен район (СИР) – 13 309 лв., Южен централен район

(ЮЦР) – 12 034 лв., Северен централен район (СЦР) – 11 445 лв. и Северозападен район (СЗР) – 10 477 лв. Постигнатата стойност на показателя в ЮЗР надвишава заложената целева стойност през 2020 г. (22 000 лв.).

Делът на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС-27 за ЮЗР по актуални статистически данни на НСИ за 2019 г. е 47%, а на национално ниво - 28%. По този показател ЮЗР все още не е достигнал междинната стойност от 80%.

Брутната добавена стойност (БДС) за ЮЗР през 2019 г. е в размер на 52 251 млн. лв., като се наблюдава нарастване в сравнение с 2018 г. (46 115 млн. лв.) в размер на 13,3%.

Таблица № 2. Брутен вътрешен продукт и брутна добавена стойност по икономически сектори и райони с данни за 2019 г.

Статистически райони/области	БДС по икономически сектори			БДС, млн. лв.	БВП, млн. лв.	БВП на човек от населението, лв.
	Аграрен	Индустрия	Услуги			
Общо за страната	3 876	25 893	73 614	103 383	119 772	17 170
Северозападен район	641	2 141	3 867	6 649	7 703	10 477
Северен централен район	523	2 474	4 597	7 694	8 913	11 445

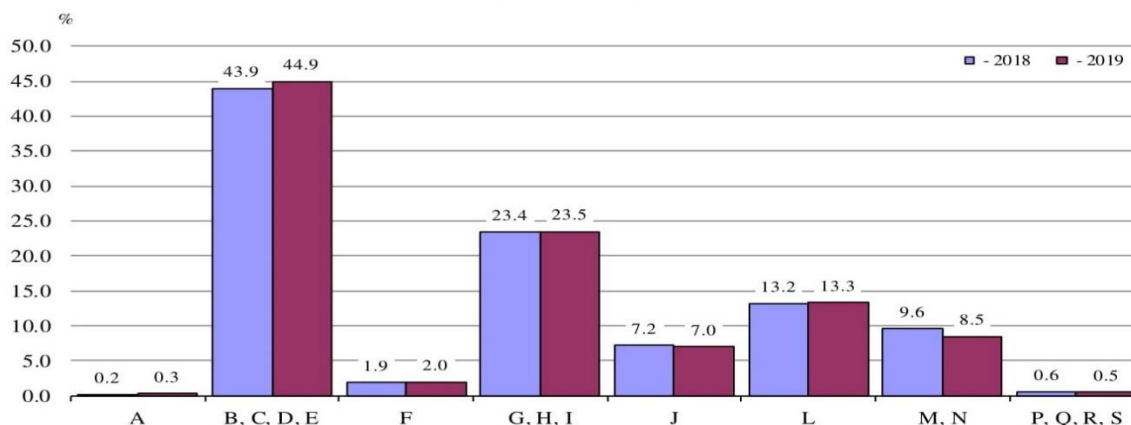
Североизточен район	655	2 775	7 219	10 649	12 337	13 309
Югоизточен район	592	4 292	6 628	11 511	13 336	12 971
Южен централен район	805	5 217	8 608	14 629	16 949	12 034
Югозападен район	561	8 994	42 696	52 251	60 534	28 850
Благоевград	214	717	1 779	2 710	3 139	10 329
Кюстендил	88	279	597	964	1 117	9 468
Перник	51	302	617	969	1 123	9 356
София	146	1 872	1 326	3 343	3 873	16 998
София (столица)	62	5 825	38 377	44 265	51 282	38 603

Източник: НСИ

Структурата на БДС в района се характеризира със силен превес на сектора на услугите и нисък дял на аграрния сектор. По отношение на приноса на ЮЗР в секторната БДС на национално равнище през 2019 г. в най-големия сектор – на услугите, ЮЗР създава около 58% от БДС на страната. По-равномерно е регионалното разпределение на БДС в индустрията, където ЮЗР има дял от 34,74%. Най-равномерно разпределение и най-ниска концентрация има в аграрния сектор с дял на ЮЗР в него от 14,47%.

Съгласно актуалната статистическа информация към 2019 г., **преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ)** в нефинансовите предприятия на национално ниво са в размер на 25 341 512,80 хил. евро, като за ЮЗР същите са в размер на 14 978 348,20 хил. евро или 59,11% от стойността за страната. В сравнение с 2018 г. ПЧИ в ЮЗР се увеличават с 415 870,90 хил. евро, като се бележи ръст от 2,86%. Водеща област в района по привличане на ПЧИ е област София (столица). На вътрешнорегионално ниво в ЮЗР намаление на ПЧИ се наблюдава единствено в област Перник с 6,07%. Общо за страната се регистрира увеличение на ПЧИ през 2019 г. спрямо предходната 2018 г. с 1,69%. През 2019 г. спад в ПЧИ се наблюдава в два от статистическите района на страната – в СИР с 4,63% и в ЮЦР с 4,78%.

Фиг. № 1. Структура на преките чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор по икономически дейности на национално ниво към 31.12.2019 г.

Икономически дейности по сектори (КИД - 2008)

A - Селско, горско и рибно стопанство

B, C, D, E - Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване

F - Строителство

G, H, I - Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство

J - Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения

L - Операции с недвижими имоти

M, N - Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности

P, Q, R, S - Образование; хуманно здравеопазване и социална работа; култура, спорт и развлечения; други дейности

1.2. Демографско състояние и тенденции

Задълбочаването на демографските проблеми и диспропорциите в териториалното разпределение на населението в района, характерно за последните няколко години, продължава и през 2020 г. Демографските процеси в страната продължават да бъдат силно негативни. В сравнение с 2019 г. населението на страната намалява с 34 934 души или с 0,5%. През 2020 г. населението над 65 години съставлява почти 40% от лицата в трудоспособна възраст (между 15 и 64 години), като възрастните (над 65-годишна възраст) варират от около 30% от работоспособното население в столицата София до около 60% във Видин. Независимо от това показателите за социално и демографско развитие в ЮЗР са значително по-благоприятни в сравнение с тези при останалите райони основно поради по-големите възможности за реализация в София (столица), което привлича голяма част от младото население от другите части на страната.

По данни на НСИ към 31.12.2020 г. населението на Република България е разпределено по райони, както следва:

Таблица № 3. Население по статистически райони и пол към 31.12.2020 г.

Статистически райони	Общо		
	всичко	мъже	жени
Общо за страната	6 916 548	3 349 715	3 566 833
Северозападен район	720 172	350 511	454 407
Северен централен район	764 897	370 714	394 183
Североизточен район	922 230	448 491	473 739
Югоизточен район	1 020 187	493 759	526 434
Югозападен район	2 085 071	1 006 077	1 078 994
Южен централен район	1 403 991	681 169	723 822

Източник: НСИ

Данните показват, че населението на ЮЗР към 31.12.2020 г. е 2 085 071 души, което представлява 30,15% от населението на страната. Сравнителният анализ с 2019 г. показва намаляване на населението за района с 9 189 души или намаление с 0,44%.

Таблица № 4. Население по области от ЮЗР и пол към 31.12.2020 г.

Области от Югозападен район	Общо		
	всичко	мъже	жени
Благоевград	301 138	146 369	154 769
Кюстендил	116 619	56 699	59 920
Перник	120 426	58 550	61 876
София (столица)	1 308 412	627 198	681 214
София	238 476	117 261	121 215
Общо	2 085 071	1 006 077	1 078 994

Източник: НСИ

Данните от НСИ към 31.12.2020 г. показват, че 62,75% от населението на ЮЗР е концентрирано в София (столица), като в сравнение с 2019 г. населението в тази област намалява с 20 378 души. Друг важен акцент е, че половината от населението на страната (50,4%) живее в ЮЗР и ЮЦР, а най-малък по брой на населението в СЗР – 720 172 хил. души или 10,41% от населението на страната. През 2020 г. и в шестте статистически района населението намалява спрямо 2019 г., като най-голямо е намалението в СЦР и СЗР – с по 1,12%, а най-малко в ЮЦР – с 0,19%.

Таблица № 5. Население по статистически райони към 31.12.2020 година

Статистически райони	Население към 31.12.2020 - бр.	Население към 31.12.2020 - %	Прираст на населението – бр.	Прираст на населението - %
Северозападен район	720 172	10,4	-7 985	-1,1
Северен централен район	764 897	11,1	-8 553	-1,1
Североизточен район	9220 230	13,3	-2 640	-0,3
Югоизточен район	1 020 187	14,7	-3 928	-0,4
Югозападен район	2 085 071	30,1	-9 189	-0,4
Южен централен район	1 403 991	20,3	-2 639	-0,2

Източник: НСИ

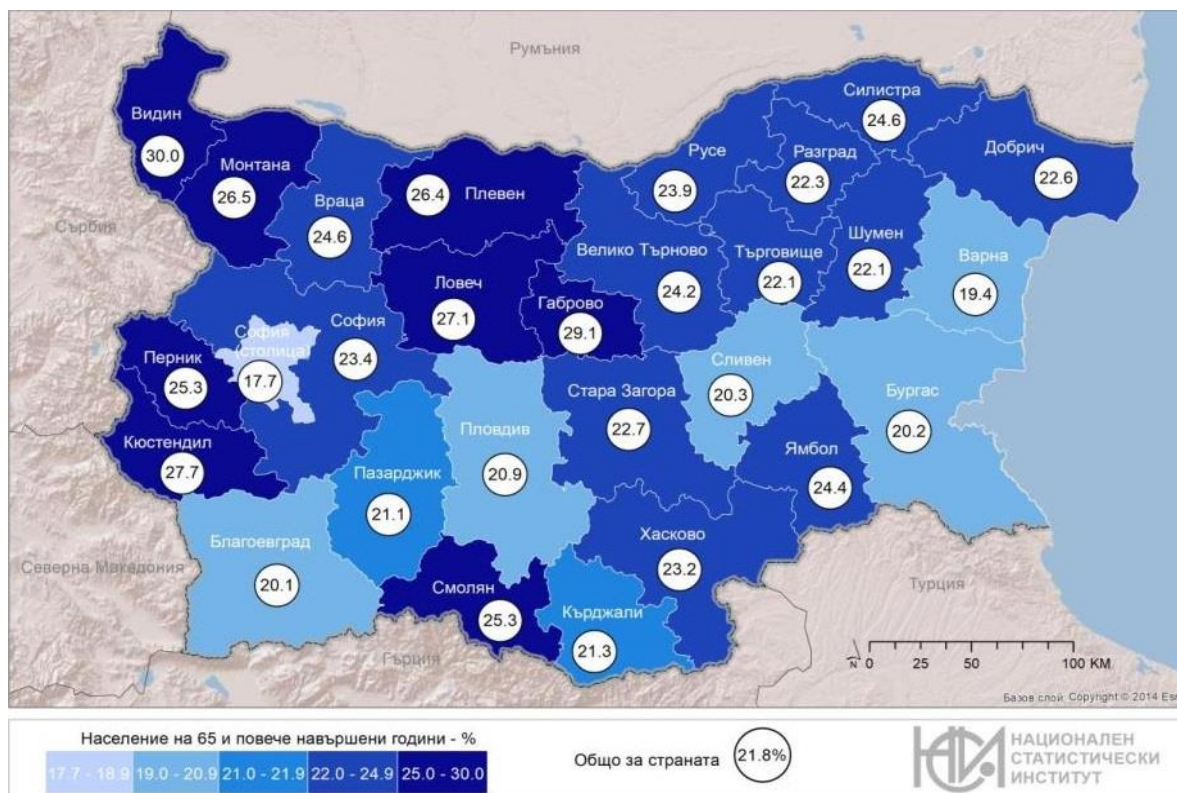
Най-малка по население е област Видин, в която живеят 81 212 души, или 1,2% от населението на страната, а най-голяма е област София (столица) - 1 308 412 души (18,9%). Шест са областите с население над 300 хил. души, като в първите три от тях -

София (столица), Пловдив и Варна, живее повече от една трета от населението на страната (35,3%).

Продължава и процесът на **застаряване на населението**. В края на 2020 г. лицата на възраст 65 и повече навършени години са 1 504 048 или 21,8% от населението на страната. В сравнение с 2019 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0,2 процентни пункта. В национален аспект делът на лицата на възраст 65 и повече навършени години е най-висок в областите Видин (30,0%), Габрово (29,1%) и Кюстендил (27,7%). Общо в двадесет области този дял е над средния за страната. Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) – 17,7%, и Варна – 19,4%.

Фиг. № 2. Относителен дял на населението на възраст 65 и повече навършени години към 31.12.2020 г. по области

Статистическата информация показва, че **естественият прираст** за 2020 г. в ЮЗР следва общите за страната негативни тенденции и продължава да е отрицателен със стойност от минус 13 734 души или минус 6,6‰. Общо за района се наблюдава съществено увеличаване на отрицателната стойност на естествения прираст в сравнение с 2018 г. и 2019 г. Най-осезаемо увеличение се наблюдава в областите Перник – минус 16,3 ‰ (2018 г. – минус 11,9‰, 2019 г. – минус 13,1‰) и Кюстендил – минус 17,2‰ (2018 г. - минус 13,4‰, 2019 г. – минус 13,2‰).

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година

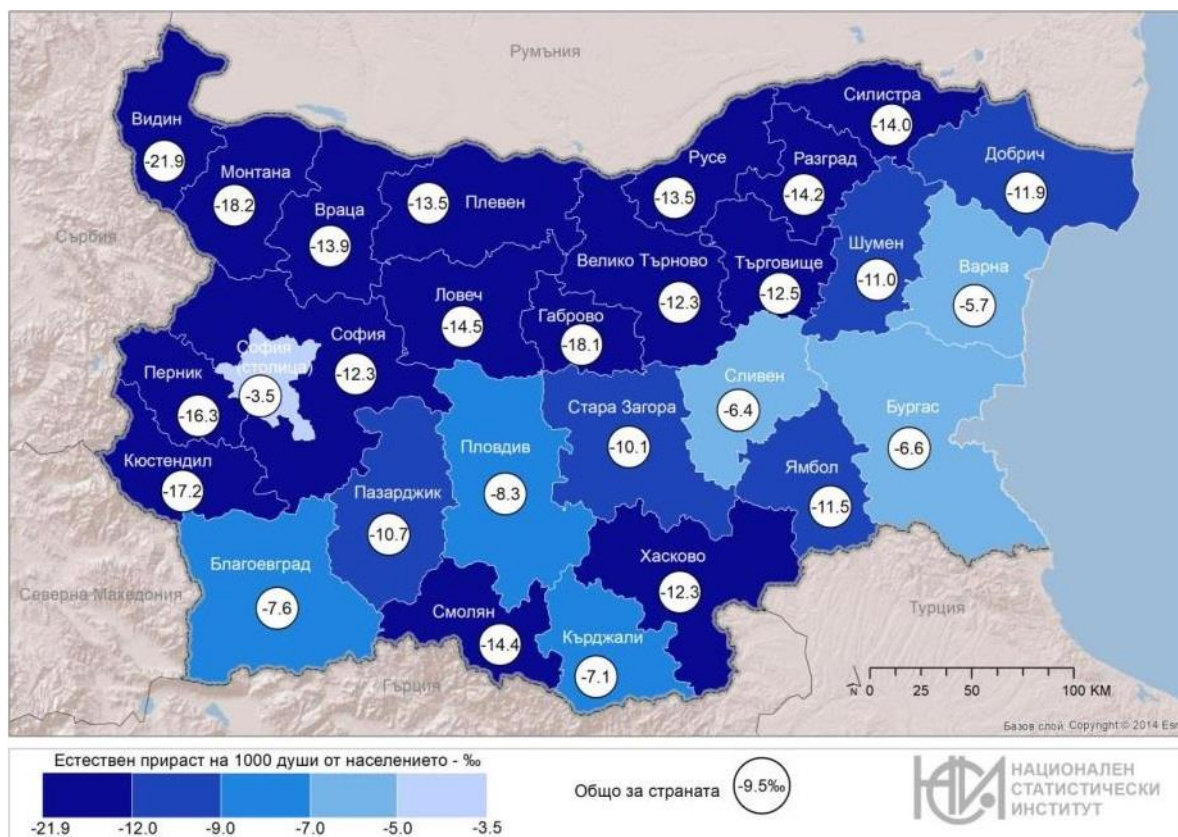
Таблица № 6. Естествен прираст на 1 000 души от населението по статистически райони, области и местоживееене

Статистически райони/области	2018 г.						2019 г.						2020 г.					
	Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (‰)			Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (‰)			Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (‰)		
	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село
Общо за страната	-46 329	-21 134	-25 195	-6,5	-4,1	-13,5	-46 545	-22 560	-23 985	-6,7	-4,4	-13,1	-65 649	-36 123	-29 526	-9,5	-7,1	-16,0
Северозападен район	-9 185	-3 506	-5 679	-12,3	-7,4	-20,9	-9 304	-3 987	-5 317	-12,6	-8,5	-20,0	-11 243	-5 189	-6 054	-15,5	-11,3	-22,9
Северен централен район	-7 968	-3 846	-4 122	-10,1	-7,3	-15,9	-7 951	-3 997	-3 954	-10,2	-7,7	-15,5	-10 718	-5 771	-4 947	-13,9	-11,3	-19,3
Североизточен район	-5 734	-2 887	-2 847	-6,1	-4,2	-11,5	-5 526	-2 678	-2 848	-5,9	-3,9	-11,5	-8 028	-4614	-3 414	-8,7	-6,9	-13,7
Югоизточен район	-5 816	-2 534	-3 282	-5,7	-3,4	-11,5	-5 882	-2 958	-2 924	-5,7	-4,0	-10,4	-8 390	-4 805	-3 585	-8,2	-6,5	-12,5
Югозападен район	-9 166	-4 715	-4 451	-4,3	-2,6	-13,4	-9 069	-4 897	-4 172	-4,3	-2,8	-12,7	-13 734	-8 554	-5 180	-6,6	-4,9	-15,6
Благоевград	-1 380	-491	-889	-4,5	-2,7	-7,2	-1 260	-397	-863	-4,1	-2,1	-7,1	-2 308	-1 025	-1 283	-7,6	-5,6	-10,7
Кюстендил	-1 605	-712	-893	-13,4	-8,5	-24,6	-1 563	-731	-832	-13,2	-8,9	-23,4	-2 014	-1 077	-937	-17,2	-13,2	-26,5
Перник	-1 451	-756	-695	-11,9	-7,9	-27,3	-1 579	-873	-706	-13,1	-9,2	-28,6	-1 952	-1 144	-808	-16,3	-12,2	-31,6
София	-2 258	-757	-1 501	-9,8	-5,3	-16,8	-2 107	-704	-1 403	-9,3	-5,0	-16,0	-2 847	-1 217	-1 630	-12,3	-8,7	-17,6
София (столица)	-2 472	-1 999	-473	-1,9	-1,6	-8,1	-2 560	-2 192	-368	-2,0	-1,7	-6,2	-4 613	-4 091	-522	-3,5	-3,3	-8,9
Южен централен район	-8 460	-3 646	-4 814	-6,0	-3,8	-10,5	-8 813	-4 043	-4 770	-6,3	-4,3	-10,4	-13 536	-7 190	-6 346	-9,6	-7,6	-13,8

Източник: НСИ

През 2020 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст. С най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст са областите София (столица) – минус 3,5‰ и Варна – минус 5,7‰. На вътрешнорегионално ниво с най-голямо намаление на населението вследствие на високия отрицателен естествен прираст е област Кюстендил - минус 17,2‰, следвана от областите Перник - минус 16,3‰ и София – минус 12,3‰. В двадесет и една области населението намалява с над 10 на 1 000 души през 2020 г.

Фиг. № 3. Естествен прираст на населението през 2020 г. по области на 1 000 души

Съществено влияние върху броя и структурите на населението в страната оказва и **механичният прираст** (нетното салдо от външната миграция), който през 2020 г. е положителен - плюс 30 715 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от страната. Изменението на населението в резултат на външната миграция, измерено чрез **коефициента на нетна миграция**, е плюс 4,4‰. На вътрешно регионално ниво все още се наблюдават значителни дисбаланси като през 2020 г. област Кюстендил е на челното място по отрицателен механичен прираст на населението, следвана от област Благоевград. Област София (столица) бележи спад в сравнение с периода 2015-2018 г.

Таблица № 7. Коефициент на механичен прираст на населението (‰) по години

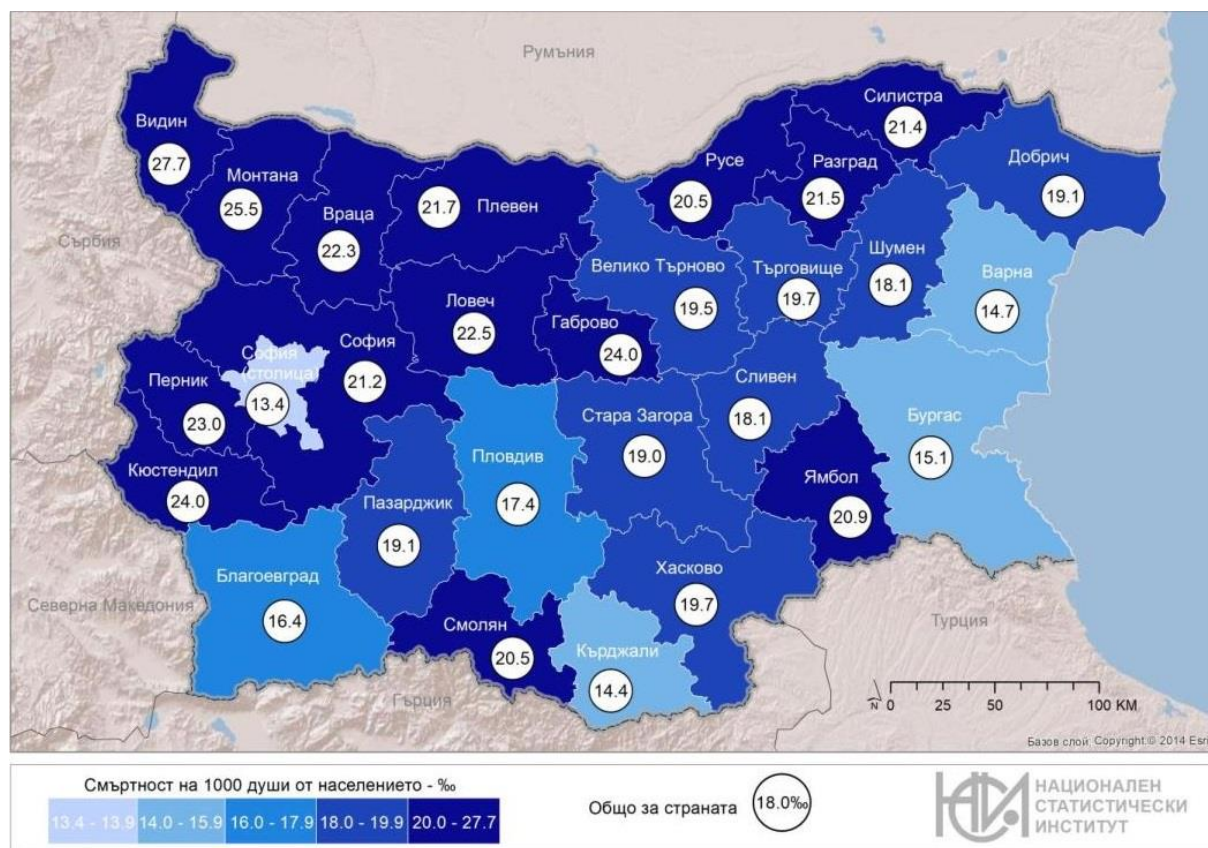
Области от ЮЗР	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Благоевград	-5,3	-4,5	-3,4	-4,5	-3,9
Кюстендил	-3,2	-7,8	-5,6	-3,8	-4,8
Перник	-0,1	-1,9	-1,4	-0,7	-0,9
Софийска	5,5	-2,9	-1,3	-1,1	-1,2
София (град)	4,2	4,4	2,7	3,9	2,4

Източници: НСИ, Институт за пазарна икономика

През 2020 г. двадесет и четири области имат положителен механичен прираст. Най-голям механичен прираст има в областите София (63,0‰), Перник (26,6‰) и Кърджали (23,2‰). С намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите София (столица) (минус 11,9‰), Сливен (минус 2,2‰), Смолян (минус 1,7‰) и Велико Търново (минус 0,1‰). В абсолютен размер област София е лидер по механичен прираст – плюс 14 652 души. През 2020 г. се наблюдава влошаване на показателя в София (столица) – минус 15 765 души (за сравнение през 2019 г. същият е бил плюс 3 230 души).

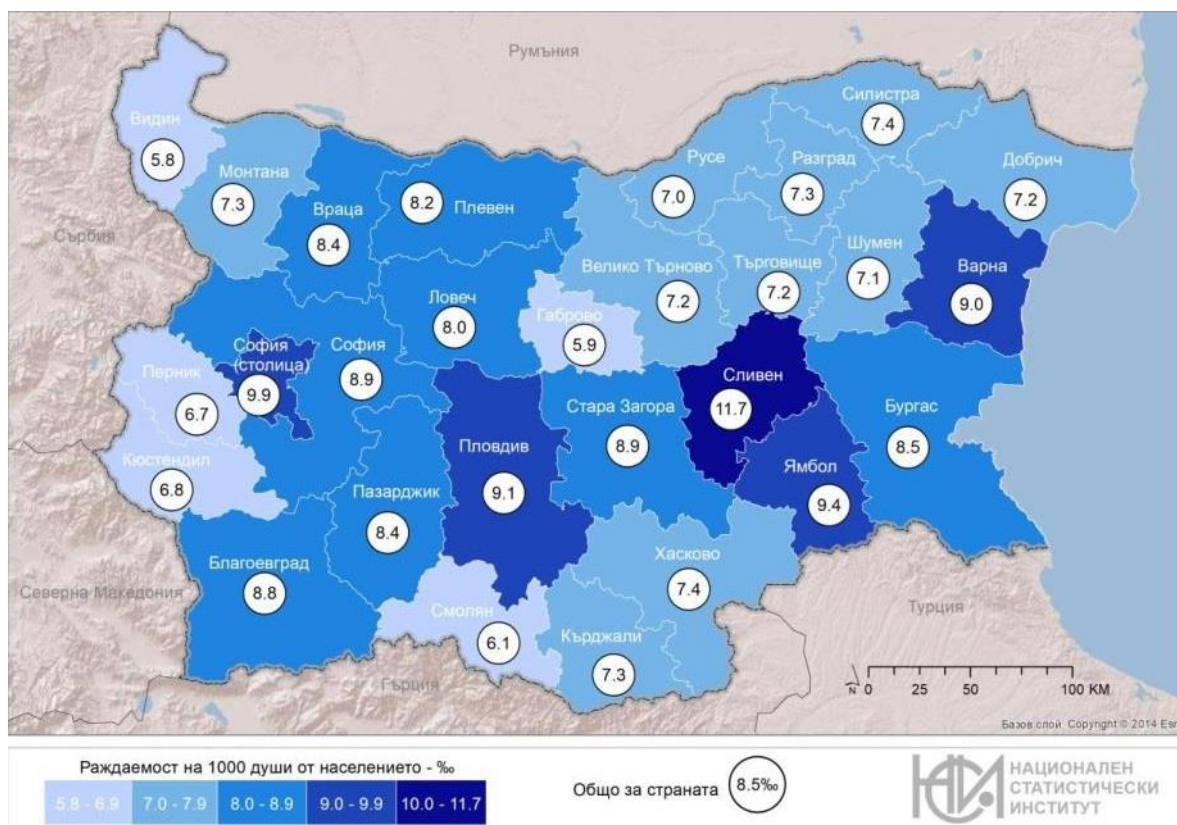
Смъртността в страната се запазва на високо ниво и през 2020 г. като **коефициента на обща смъртност** за страната достига до 18%. Спрямо предходната година броят на починалите се увеличава с 16 652 или с 15,4%. Коефициентът на смъртност, отчетен от НСИ за ЮЗР през 2020 г. е 15,9‰, което е малко под средната стойност за страната. Наблюдава се увеличаване на стойността на показателя спрямо 2019 г. (13,7‰). През 2020 г. се наблюдава обръщане на тенденцията от предходната година и районът остава на последно място по коефициент на обща смъртност. Във вътрешнорегионален план най-нисък е коефициентът на смъртност в областите София (столица) - 13,4‰ и Благоевград - 16,4‰, а най-висок - в областите Кюстендил - 24,0‰ и Перник - 23‰. Във всички области на ЮЗР се наблюдава влошаване на нивото на смъртност.

Фиг. № 4. Коефициент на смъртност по области през 2020 г.

Коефициентът на раждаемост отчетен от НСИ за ЮЗР през 2020 г. е 9,3‰, което го нарежда на първо място заедно с ЮИР (9,3‰). Наблюдава се незначителен спад на стойността на показателя спрямо 2019 г. (9,4‰). Във вътрешнорегионален план в сравнение с 2019 г. се наблюдава намаление на стойността на показателя във всички области с изключение на област София (столица), където показателят бележи лек ръст – от 9,8‰ на 9,9‰.

Фиг. № 5. Коефициент на раждаемост по области през 2020 г.

В национален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен – 11,7‰, и София (столица) - 9,9‰. В деветнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Видин – 5,8‰ и Габрово – 5,9‰.

1.3. Икономическа активност и производителност на труда

Актуалните статистически данни към 31.12.2020 г. показват, че заетите лица от населението на възраст 20-64 навършени години на територията на ЮЗР са 1 011,4 хил. при коефициент на заетост 78,5%. Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години за ЮЗР е 60,4% при 55,5% за страната. Статистическата информация показва, че през 2020 г. отново ЮЗР е с най-висок коефициент на заетост в сравнение с останалите райони на територията на Република България, но въпреки това все още не е постигната целевата стойност за 2020 г. от 64%.

Таблица № 8. Заети лица и коефициенти на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години през 2020 г.

Статистически райони	Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо за страната	3 014,7	1 623,0	1 401,8	73,4	77,8	68,9
Северозападен район	253,2	138,1	115,1	63,3	67,2	59,2
Северен централен район	328,0	175,9	152,1	73,9	78,2	69,5
Североизточен район	394,4	218,6	175,8	71,9	78,9	64,8
Югоизточен район	427,3	229,3	198,0	72,4	77,0	67,7
Югозападен район	1 011,4	528,2	483,2	78,5	81,7	75,2
Южен централен район	600,4	322,9	277,6	71,9	76,5	67,1

Източник: НСИ

Отчетената стойност за 2020 г. на коефициента на безработица на населението на 15 и повече навършени години в ЮЗР е 3,6% или с 1,5 процентни пункта по-нисък от средния за страната – 5,1%. През 2020 г. стойностите на показателя се увеличават, като в сравнение с 2019 г. коефициентът се увеличава с 1,3 процентни пункта. Статистическата информация показва, че за 2020 г. ЮЦР е с най-нисък коефициент на безработица (3,4%), а ЮЗР остава на второ място.

Таблица № 9. Безработни лица и коефициенти на безработица на населението на 15 и повече навършени години през 2020 г.

Статистически райони	Безработни лица - хил.			Коефициенти на безработица - %
	общо	мъже	жени	общо
Общо за страната	168,6	65,3	72,3	5,1
Северозападен район	39,1	24,0	15,1	13,0
Северен централен район	20,9	12,1	8,7	5,7
Североизточен район	26,7	14,6	12,2	6,1
Югоизточен район	21,3	12,4	8,9	4,6
Югозападен район	38,5	21,5	17,1	3,6
Южен централен район	22,1	11,7	10,4	3,4

Източник: НСИ

1.4. Иновации и технологично развитие, изследвания и развойна дейност

Разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) в страната за 2019 г. са в размер на 1,002 млрд. лв. Интензивността на показателя (измерена като

процент на разходите за НИРД от брутния вътрешен продукт) през 2019 г. нараства до 0,84% от 0,76% през 2018 година.

Таблица № 10. Разходи за НИРД по статистически райони от ниво 2 и сектори към 31.12.2019 г. (хил. лв.)

Статистически райони/област	Общо	Сектори			
		предприятия	държавен	висше образование	нетърговски организации
Общо за страната	1 002 132	673 122	249 420	73 294	6 296
Северозападен район	32 106	23 867	7 958	..	..
Северен централен район	30 462	27 949	556	1 957	-
Североизточен район	63 852	32 899	16 096	..	..
Югоизточен район	47 798	36 759	6 244	..	..
Югозападен район	736 037	493 731	207 407	31 272	3 627
Южен централен район	91 877	57 917	11 159	20 259	2 542

Източник: НСИ

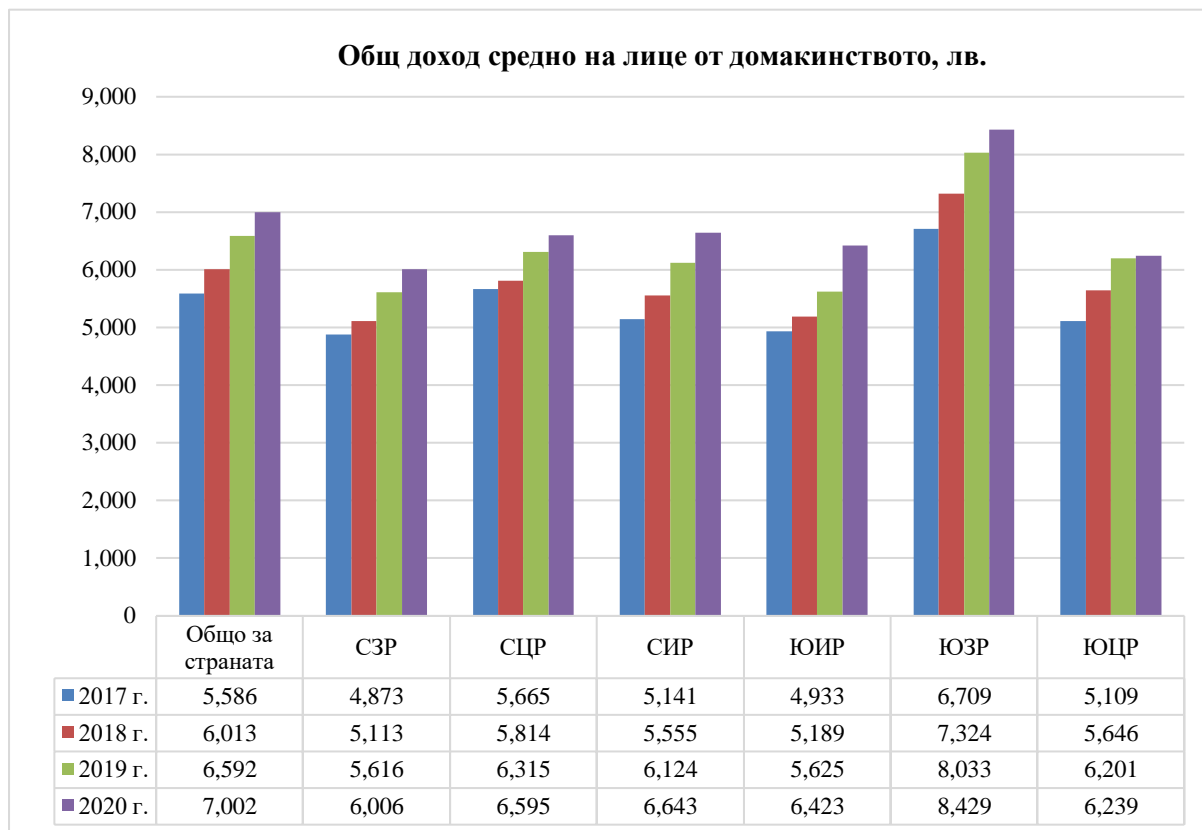
През 2020 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство в страната е 7 002 лв. и нараства с 6,2% спрямо 2019 година. ЮЗР е на първо място сред регионите от ниво 2 (NUTS 2) по **общ доход на лице от домакинството** със стойност от 8 429 лв. при средно ниво за страната – 7 002 лв. В сравнение с 2019 г. общият доход на лице от домакинството за ЮЗР бележи ръст в размер на 5,85%. През последните години се наблюдава устойчиво нарастване на доходите на домакинствата в ЮЗР като за последните 5 години увеличението е с 24,29%. Показателят постига целевата стойност за 2020 г. от 5 800 лв.

Таблица № 11. Общ доход на лице от домакинството през 2020 г.

Статистически район	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо за страната	5 167	5 586	6 013	6 592	7 002
Северозападен район	4 626	4 873	5 113	5 616	6 006
Северен централен район	4 913	5 665	5 814	6 315	6 595
Североизточен район	4 841	5 141	5 555	6 124	6 643
Югоизточен район	4 657	4 933	5 189	5 625	6 423
Югозападен район	6 381	6 709	7 324	8 033	8 429
Южен централен район	4 474	5 109	5 646	6 201	6 239

Източник: НСИ

Системата от **образователни институции** в ЮЗР е най-добре развита спрямо останалите райони в страната с оглед националното значение и високата концентрация на учебни заведения в град София. Общият брой на висшите училища в района през учебната 2020/2021 г. остава 29, от които 25 университети и специализирани висши училища и 4 колежа (броят се запазва в сравнение с предходния отчетен период), като 21 от учебните заведения са концентрирани в столицата. Данните показват, че 50% от висшите училища в страната са концентрирани в ЮЗР и в частност над 42% от тях се намират на територията на София (столица). Общият брой на студентите в ЮЗР е 104 293 бр. или 47% от студентите на територията на Република България.

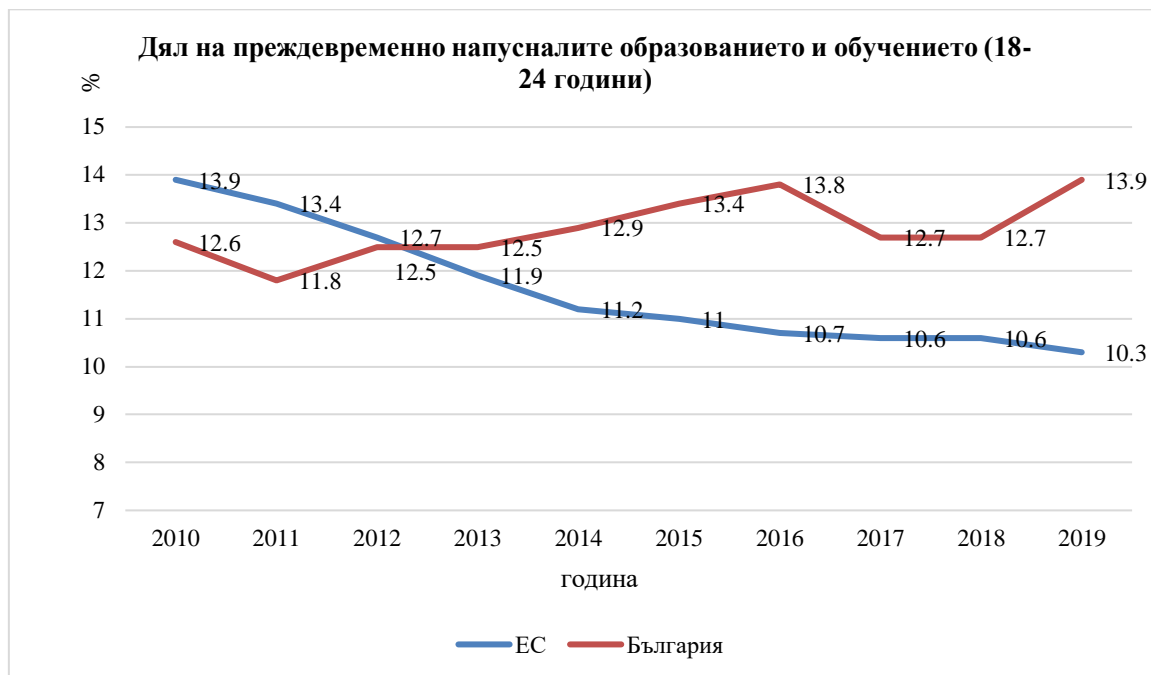
Таблица № 12. Висши училища и студенти по райони и области през учебната 2020/2021 година

Статистически райони/области	Висши училища			Студенти			
	Общо	Колежи	Университети и специализирани висши училища	Общо	В университети и специализирани висши училища		
					Професионален бакалавър	Бакалавър	Магистър
Общо за страната	54	4	50	219 791	7 991	139 765	72 035
Северозападен район	2	-	2	5 389	808	2 195	2 386
Северен централен район	5	-	5	27 227	-	20 172	7 055
Североизточен район	7	-	7	30 736	1 940	19 195	9 601
Югоизточен район	3	-	3	13 934	1 283	7 510	5 141
Югозападен район	29	4	25	104 293	3 491	64 936	35 866
Благоевград	3	1	2	8 879	556	6 269	2 054
Перник	1	-	1	47	-	39	8
София	1	-	1	1 590	95	1 200	295
София (столица)	24	3	21	93 777	2 840	57 428	33 509
Южен централен район	8	-	8	38 212	469	25 757	11 986

Източник: НСИ

Броят на общообразователните и специални училища през учебната 2020/2021 г. на територията на ЮЗР е общо 472 (470 бр. общообразователни и 2 бр. специални училища) или 24% от тези на територията на страната (1 948 училища). През тази учебна година в района има закрити 6 бр. общообразователни училища. Броят на училищата за придобиване на II и III степен професионална квалификация през учебната 2020/2021 г. на територията на ЮЗР е общо 96. Детските градини през учебната 2020/2021 г. са 467 броя или почти 25% от тези на територията на страната (1 823 детски градини), като са се увеличили с 8 броя в сравнение с учебната 2019/2020 г.

Въпреки предприеманите мерки, България все още не успява да постигне националната цел по стратегията „Европа 2020“ за намаляване под 11% на **относителния дял на преждевременно напусналите образование и обучение сред лицата на възраст 18-24 години** до 2020 г. За 2019 г. относителният дял на преждевременно напусналите образование и обучение сред лицата на възраст 18-24 на национално ниво е 13,9%, докато за ЕС делът е 10,3% или показателят бележи лек спад от 0,3 процентни пункта.

Източник: НСИ, Евростат

През 2017 г. за първи път през последните години стойността на показателя за България бележи положително изменение, като намалява на 12,7%, или с 1,4 процентни пункта, в сравнение с 2016 година. За 2018 г. стойността на показателя остава на равнището от 2017 г., но през 2019 г. се забелязва значително увеличаване на относителния дял на показателя и достига най-високата си стойност от 2010 г. до момента – 13,9%.

Системата на здравеопазването в ЮЗР е по-добре развита в сравнение с останалите райони на страната. Към 31.12.2020 г. лечебните заведения за болнична помощ са 100 бр. при 99 бр. за 2019 г., лечебните заведения за извънболнична помощ са 698 бр. при 701 бр. за 2019 г., а другите лечебни и здравни заведения са 44 бр. при 43 бр. за 2019 г. Общият брой на лечебните заведения в ЮЗР за 2020 г. е 842 бр. при 2 589 бр. за страната или 32,52%. По данни на НСИ през 2020 г. на 1 лекар обслужва 212 души и 882 души се обслужват от 1 лекар по дентална медицина. Като цяло недостиг на здравни услуги и недостатъчно добра организация на медицинската помощ има в периферните и отдалечените населени места в района.

1.5. Транспортна инфраструктура и достъпност

1.5.1. Пътна мрежа

ЮЗР, сравнен с останалите райони от ниво 2 (NUTS 2), е на трето място по дължина на пътната мрежа в страната през 2020 г. след СЗР и ЮЦР, с обща дължина на Републиканската пътна мрежа (РПМ) от 3418 км. РПМ на ЮЗР включва 279 км. автомагистрала, 519 км. пътища I клас, 622 км. пътища II клас и 1998 км пътища III клас, които съставляват 16,36% от пътищата от РПМ в страната. С най-голяма дължина в района са пътищата от РПМ, функциониращи на територията на област София – 1508 км или 44,41% от РПМ в района. Следва да се отбележи, че на територията на област София (столица) не преминават пътища от РПМ.

Таблица № 13. Дължина и гъстота на Републиканската пътна мрежа 2020 г.

Статистически райони/области	Общо (км.)	Автомагистрала (км.)	Първокласни (км.)	Второкласни (км.)	Третокласни пътища и пътни връзки при кръстовища и възли (км.)
Общо за страната	19 917	806	2 883	4 019	12 209
Северозападен район	3 424	17	394	763	2 250
Северен централен район	2 976	-	461	636	1 879
Североизточен район	2 682	95	487	467	1 633
Югоизточен район	3 312	223	606	746	1 737
Югозападен район	3 418	279	519	622	1 998
Благоевград	716	49	75	152	440
Кюстендил	621	44	85	54	438
Перник	573	32	58	66	417
София	1 508	154	301	350	703
Южен централен район	4 105	192	416	785	2 712

Източник: НСИ

През 2020 г. в ЮЗР са рехабилитирани общо 44,80 км пътища втори и трети клас. През 2020 г. както в ЮЗР така и на национално ниво не са изградени и/или реконструирани АМ или пътища от I клас.

1.5.2. Железопътна инфраструктура

ЮЗР е с най-голяма дължина на изградената железопътна мрежа в страната - 863 км за 2020 г., които съставляват 21,41% от жп мрежата на страната. Общата дължина на удвоените главни жп линии е 169 км, съответстващи на 19,58% от всички жп линии в района. Дължината на електрифицираните главни и второстепенни жп линии е 660 км - 76,47% от общата дължина на жп линиите в района. Най-голяма е дължината на

изградената жп мрежата в област Софийска – 295 км, а най-малка в областите Перник (115 км) и Кюстендил (121 км). На територията на област София (столица) са изградени 171 км жп линии.

Таблица № 14. Железопътна мрежа към 31.12.2020 г.

Статистически райони/области	Дължина на жп линиите (км.)	Двойни жп линии (км.)	Електрифицирани жп линии (км.)
Общо за страната	4029	990	2871
Северозападен район	648	192	444
Северен централен район	627	89	436
Североизточен район	484	244	369
Югоизточен район	625	180	559
Югозападен район	863	169	660
Благоевград	161	-	104
Кюстендил	121	-	64
Перник	115	8	84
София	295	105	253
София (столица)	171	56	155
Южен централен район	782	116	403

Източник: НСИ

Територията на района е неравномерно обслужена от железопътен транспорт като изградената жп мрежа е разположена предимно в северната половина и в югозападната част. Достъпът на населението е относително добър поради високата гъстота на жп гарите и спирките.

1.5.3. Въздушен транспорт

ЮЗР е най-добре обслуженият с въздушен транспорт от районите на ниво 2 (NUTS 2) в страната. В ЮЗР се намира най-голямото летище в страната - международно летище София. През 2020 г. се регистрира съществено намаляване на обслужените пътници от летище София. На годишна база намалението е със 145% - 2,9 млн. обслужени пътници за 2020 г. спрямо 7,1 млн. обслужени пътници за 2019 г. На територията на района са разположени и няколко действащи сертифицирани летателни площадки: „София Уест“, с. Кондофрей, обл. Перник; „Сливница“, община Сливница;

„Белчин“, община Самоков; „Лесново“, с. Лесново, община Елин Пелин; „Ихтиман“, с. Черньово, гр. Ихтиман; „Летище „Долна баня“ и една сертифицирана вертолетна площадка „Лозен“.

1.6. Развитие на туристическия сектор

През 2020 г. в ЮЗР са функционирали 577 места за настаняване с общо 43 009 броя легла. Общият брой на реализираните нощувки в местата за настаняване за същия период е 2 294 523 и спрямо предходната година се отчита значително намаляване на броя нощувки с 2 162 408 броя или с 48,51%. Пренощуващите лица намаляват с 54,62% и достигат 1 015 149 души, като от тях 394 534 са чужденци или 39%. През 2020 г. реализираните приходи от нощувки в сферата на туризма в ЮЗР са в размер на 141 440 381 лв. или показателят бележи спад в размер на 51%. На вътрешнорегионално ниво все още се наблюдават големи дисбаланси в реализираните приходи от нощувки като на последно място е област Перник.

Таблица № 15. Реализираните приходи от нощувки в ЮЗР към 31.12.2020 г.

Статистически райони/области	Приходи от нощувки - левове	
	общо	в т.ч. от чужденци
Югозападен район	141 440 381	81 156 722
Благоевград	49 735 860	25 178 610
Кюстендил	4 048 795	..
Перник	561 555	..
София	28 085 777	15 044 383
София (столица)	59 008 394	40 553 685

Източник: НСИ

1.7. Екологична инфраструктура

Основните статистически показатели за обслуженост на населението от екологична инфраструктура в ЮЗР през 2019 г. се запазват на нива близки до предходната година.

Таблица № 16. Обслуженост на населението от екологична инфраструктура към 31.12.2019 г., %

Статистически райони/области	Дял на населението, свързано с обществено водоснабдяване	Дял на населението, вързано с обществена канализация	Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране ¹
Общо за страната	99,4	76,4	99,8
Северозападен район	99,5	60,1	100
Северен централен район	99,8	65	99,9
Североизточен район	99,9	74,4	99
Югоизточен район	99,7	73,4	100
Югозападен район	99,6	90,1	99,8
Благоевград	98,9	82,9	99,2
Кюстендил	99,5	72,7	99,1
Перник	98,4	79,6	100,0
София	99,0	78,2	99,8
София (столица)	100,0	96,3	100,0
Южен централен район	98,1	74,4	99,9

Източник: НСИ

В ЮЗР е достигната висока степен на развитие на водоснабдителните мрежи. Делът на водоснабденото население в района през 2019 г. намалява несъществено от 99,7% през 2018 г. на 99,6% през 2019 г., което е близко до средното за страната (99,4%). Най-добро задоволяване на нуждите на населението с вода е достигнато в областите София (столица) – 100,0%, Кюстендил - 99,5% и Софийска – 99,0%, сравнително по-нисък е този показател за областите Перник – 98,4% и Благоевград - 98,9%. Съгласно статистическите данни, през 2019 г. делът на населението на режим на водоснабдяване в района е 5,8% при 0,2% през 2018 г. На вътрешнорегионално ниво единствено в област Перник се наблюдава значителен дял на населението с режим на водоснабдяване – 84,5%.

По степен на обслуженост от канализационните мрежи районът е на първо място в страната. Към края на 2019 г. 90,1% (при 89,8% за 2018 г.) от населението на ЮЗР е обхванато от канализационна мрежа, като по този показател районът е значително над средното ниво за страната – 76,4%. Във вътрешнорегионалната структура област София (столица) е с най-добър показател - 96,3%. Останалите области в ЮЗР са с по-ниски и относителни близки стойности на обслуженост на населението от канализационни мрежи - Перник – 79,6%, Благоевград – 82,9%, Софийска – 78,2%, Кюстендил – 72,7%.

¹ Данните са за 2018 г.

Относителният дял на населението, обслужено от система за организирано сметосъбиране в ЮЗР през 2018 г. е 99,8%, което е колкото средния показател за страната (99,8%). Най-голяма част от населението е обхванато от организирано сметосъбиране в областите София (столица) и Перник - 100%, Софийска област – 99,8%, област Благоевград – 99,2% и област Кюстендил – 99,1%. Депата за битови отпадъци, функциониращи на територията на района през 2018 г. са 20, което е с 10 по-малко от предходната година (от 72 броя в цялата страна). Най-много депа – 6 броя, се намират на територията на Софийска област. В областите Кюстендил и София (столица) депата са по 5 броя, 3 броя са в област Кюстендил и само 1 брой на територията на област Перник.

1.8. Защитени територии и резервати

Комплексът от климатични, геоложки и хидроложки условия в ЮЗР определят уникалната му флора и фауна, формиращи богато биологично разнообразие. В района широко представителство имат различни категории защитени територии съгласно Закона за защитените територии и защитени зони от мрежата Натура 2000 съгласно Закона за биологичното разнообразие. В границите на тези територии се опазва голямо разнообразие от уникални за страната и Европа екосистеми, редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове, както и скални феномени, пещери, ждрела и пясъчни дюни. В териториалния обхват на ЮЗР влизат напълно два от трите Национални парка (НП) в страната (НП „Рила” и НП „Пирин”) и малка част от третия (НП „Централен Балкан”). В ЮЗР изцяло влизат и териториите на три природни парка (ПП) - ПП „Витоша”, ПП „Рилски манастир”, ПП „Беласица“ и части от ПП „Врачански Балкан”.

В ЮЗР за резервати и поддържани резервати са обявени отделни местности или кътове от природата, в които се опазват представителни или уникални за страната природни екосистеми. На територията на района има 15 резервата - Али ботуш, Баюви дупки-джинджирица, Конгура, Тисата, Ореляк, Парангалица, Риломанастирска гора, Соколата, Юлен, Скакавица, Бистришко бранище, Ибър, Торфено бранище, Централен Рилски резерват и Църна река и 6 поддържани резервата – Конски дол, Тъмната гора, Училищна гора, Богдан, Острица и Габра. За природни забележителности в ЮЗР са обявени обекти с геоложки, палеонтоложки или друг характер, които имат научна, културна, историческа или естетическа стойност и се характеризират като забележителни обекти на неживата природа – скални форми, земни пирамиди, пещери, водопади. На територията на района има около 60 природни забележителности. В

рамките на ЮЗР има и около 80 защитени местности. Защитените зони по Натура 2000 в ЮЗР заемат около 40% от територията на района.

2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво

Актуалният рамков пакет от нормативни и стратегически планови документи на европейско и национално ниво и през 2020 г. относно Кохезионната политика за балансирано и устойчиво развитие на регионите включва:

✚ **Стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж** е десетгодишна стратегия за растеж в Европейския съюз, която заменя Лисабонската стратегия и е приета от държавите-членки през месец юни 2010 г. Целта на стратегията е да създаде условия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в ЕС. В документа се определят конкретни цели, които включват увеличаване на заетостта и разходите за научноизследователска и развойна дейност, овладяване на изменението на климата и устойчивост на енергетиката, обхващане на по-голям брой хора от образователната система и борба с бедността и социалното изключване, които трябва да бъдат постигнати до 2020 г. В стратегическата рамка на РПР на ЮЗР за периода 2014-2020 г. са отчетени целите на Стратегия „Европа 2020“, които ще се изпълнят чрез помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) на ЕС.

✚ **Териториалният дневен ред на Европейския съюз 2020** е документ/декларация за политическо съгласие със Стратегия „Европа 2020“, надграждащ я с условията за реализация, като се отчитат териториалните измерения, различните възможности и потенциали на регионите.

✚ **Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.** е документът, който определя целите и приоритетите на Република България при използване на средствата от ЕСИФ за програмния период 2014-2020 г., като очертава основните инвестиционни сфери и дейностите за постигане на устойчив, приобщаващ и интелигентен растеж. Дейностите, предвидени в него, са основата за ефективното и качествено използване на ЕСИФ. Документът е приет с Решение № 532 на Министерския съвет от 21.07.2014 г.

✚ **Националната програма за развитие: България 2020 (НПР БГ2020)** е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. НПР БГ2020 е интегриран документ за

социалноикономическото развитие на България до 2020 г, показващ връзката между приоритетите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа 2020“ и националните приоритети на България. Основната цел на НПР БГ2020 е постигането на качествен и балансиран дългосрочен икономически растеж. НПР БГ2020 е дългосрочен национален програмен документ за развитието на Република България, който е базата за програмирането на стратегически документи във връзка с изпълнението както на националните политики, така и на политиките на ЕС. Документът е приет с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. Тригодишният план за действие за изпълнението на НПР БГ2020 в периода 2018-2020 г. е приет с Решение № 767 на Министерския съвет от 12 декември 2017 г. Планът за действие за изпълнението на НПР БГ2020 през 2020 г. е приет с Решение на Министерския съвет от 19 декември 2019 г. Основната цел на документа е да допринесе за постигането на трите стратегически цели на програмата – повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване; изграждане на инфраструктури и мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението; повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

✚ **Националната програма за реформи (НПР) на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“** е основен стратегически документ на национално ниво. Целите на програмата обхващат областите на различни секторни политики и са разработвани в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“. Актуализацията за 2020 г. е приета с Решение № 296 на Министерския съвет от 30 април 2020 г. С последната си актуализация Програмата е приведена в съответствие с новите и актуализирани мерки в отговор на Препоръката на Съвета на ЕС от 2019 г.

✚ **Национален доклад за 2020 г. за напредъка на Република България в изпълнението на специфичните препоръки на Съвета на ЕС от 2018 г. и включващ задълбочени прегледи относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси.**

✚ **Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. е стратегически документ, който дава насоките и определя модел за устройството,**

управлението и опазването на националната територия и акватория, като създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. концепцията е основен документ в най-новото ни законодателство, касаещо процеса на стратегическо планиране и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие. Понастоящем НКПР 2013-2025 г. се актуализира от Националния център за териториално развитие (НЦТР). След изтичане на срока за действие на действащата НКПР (за периода след 2025 г.) ще се разработи нова Национална концепция за регионално и пространствено развитие в качеството ѝ на национален документ за регионално и пространствено развитие, който определя дългосрочните перспективи, цели и приоритети на държавната политика за балансирано и устойчиво развитие на националната територия. Документът е приет с Протокол № 47.61 на Министерския съвет от 19.12.2012 г. Актуализацията на **Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 година** е приета с Решение № 306 на Министерския съвет от 07 май 2020 г. (обн. ДВ. бр. 42 от 12 май 2020 г.).

Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общеевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Документът играе важна роля за постигане на съответствие и взаимно допълване между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие и секторните политики и стратегии, които спомагат за балансирано развитие на районите. Документът е приет с Решение № 696 на Министерския съвет от 24 август 2012 г. Междинният доклад за изпълнение Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г. е одобрен с Решение № 425 на Министерския съвет от 19 юли 2019 г.

Закон за регионалното развитие (изм. и доп. ДВ. бр. 21 от 13 март 2020 г.). Направените изменения и допълнения на Закона за регионалното развитие осигуряват засилване ролята на териториалното измерение на секторните политики, подобряване на междусекторната координация, възможност за ефективно прилагане на интегрирани

териториални инвестиции и ефективното и ефикасното прилагане на законодателството за регионалното развитие в неговата цялост.

Важни стратегически документи на регионално ниво, имащи отношение към формирането на политиката за развитие на ЮЗР през 2020 г.:

✚ **Регионален план за развитие на Югозападен район 2014-2020**, приет с Решение № 457 на Министерския съвет от 1 август 2013 г. и **Доклад за резултатите от междинната оценка за изпълнението на Регионалния план за развитие 2014-2020 г. на Югозападен район** е приет с Решение № 781 на Министерския съвет от 1 ноември 2018 г.

✚ **Конвергентната програма на Република България (2017-2020 г.)**, приета с Решение № 284 на Министерския съвет от 19 май 2017 г., очертава основните политики за поддържане на макроикономическа и фискална стабилност на страната с цел създаване на условия за икономически растеж. Конвергентната програма обхваща периода 2017-2020 г. и се състои от седем части. Първата част съдържа общата рамка на правителствените икономически политики и цели. Във втората част е анализирано икономическото развитие на страната по отношение на ключовите макроикономически показатели, като е представена и прогноза за тяхното развитие в средносрочен план. Третата част представлява описание на стратегическите цели на фискалната политика по отношение на бюджетния баланс и правителствения дълг. Тук са изложени текущото състояние на бюджета и очакваното развитие през референтния период с акцент върху структурния баланс. Очертани са основните насоки за развитие на дълговата позиция през програмния период. Представени са също така основните акценти на политиките и конкретните мерки за прилагането им, както и оценка за очаквания количествен ефект от изпълнението им. В четвъртата част е направен анализ на чувствителността на прогнозните параметри, като е разработен алтернативен сценарий за икономическо развитие на страната в средносрочен план. Засегнат е и ефектът от реализирането на алтернативните сценарии върху бюджетните параметри. Представени са също ефектите върху държавния дълг от промени в допусканията по основния макроикономически сценарий. Част пета е посветена на устойчивостта на публичните финанси. Основният фокус е върху дългосрочната бюджетна перспектива с оглед на ефектите от застаряването на населението. Шестата част разглежда качеството на публичните финанси. Тук са представени стратегията на правителствената политика в тази област,

съставът на разходите, както и структурата и ефективността на приходните системи. Седмата част прави преглед на институционалните характеристики на публичните финанси в България – бюджетни процедури и национални фискални правила. В тази част на програмата се акцентира и върху ключовите законодателни промени, свързани с публичните финанси.

Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), обн. ДВ. бр. 101 от 22 Декември 2015 г., изм. и доп. ДВ. бр. 52 от 9 Юни 2020 г., който определя националната институционална рамка за управлението на средствата от ЕСИФ; реда за предоставяне на финансова подкрепа чрез безвъзмездна финансова помощ; специални правила за определяне на изпълнител от бенефициент на безвъзмездна финансова помощ; правилата за верифициране и сертифициране на допустимите разходи и за извършване на плащанията и на финансовите корекции. Законът регламентира органите и структурите за управление на средствата от ЕСИФ, както и техните функции; структурата и дейността на Комитетите за наблюдение и партньорство; същността на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове; механизъм на предоставяне на безвъзмездна финансова помощ; правила за финансово управление и контрол.

Закон за устройство на територията, обн. ДВ. бр. 1 от 2 януари 2001 г., изм. и доп. ДВ. бр. 107 от 18 декември 2020 г., който урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Основни подзаконови документи в областта на управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове са:

Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014-2020 г.

Постановление № 162 от 5 юли 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.

- ✚ Постановление № 161 от 4 юли 2016 г. за определяне на правила за координация между управляващите органи на програмите и местните инициативни групи, и местните инициативни рибарски групи във връзка с изпълнението на подхода „водено от общностите местно развитие“ за периода 2014-2020 г.
- ✚ Постановление № 160 от 1 юли 2016 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските структурни и инвестиционни фондове.
- ✚ Постановление № 79 от 10 април 2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕСИФ, за програмен период 2014-2020 г. (загл. изм. - ДВ, бр. 46 от 2016 г., в сила от 17.06.2016 г.).
- ✚ Наредба № 4 от 22 юли 2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове.
- ✚ Наредба № Н-3 от 8 юли 2016 г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество.
- ✚ Правилник за прилагане за Закона за регионалното развитие (обн. ДВ, бр. 70 от 7 август 2020 г., в сила от 11.08.2020 г.)

ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г.

ГЛАВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Устойчив икономически растеж чрез конкурентоспособност, инвестиционна атрактивност, подобрена жизнена среда и укрепен човешки ресурс при съхранено природно и културно наследство

ПРИОРИТЕТ 1.
Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика

ПРИОРИТЕТ 2.
Развитие на техническата инфраструктура

ПРИОРИТЕТ 3.
Опазване и подобряване на околната среда

ПРИОРИТЕТ 4.
Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда

ПРИОРИТЕТ 5.
Укрепване на административния капацитет и развитие на сътрудничеството

РПР на ЮЗР 2014-2020 г. съответства на основните приоритети за регионално развитие на Европейския съюз, на утвърдените оперативни програми за страната за програмен период 2014-2020 г. и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. Планът отчита целите и приоритетите на ключовите документи на ЕС, а именно Стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и Териториалния дневен ред на Европейския съюз 2020, както и на съответстващите им документи на национално ниво - Национална програма за развитие: България 2020 и Националната програма за реформи (НПР) на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“. При разработване на РПР на ЮЗР са взети предвид и посоките на интервенции на Европейските структурни и инвестиционни фондове. Регионалният план обхваща най-значимото за района, а в стратегическите документи за развитие на областно и общинско ниво се отразява детайлно спецификата в съответствие с основната линия на развитие на района. Приоритетите на плана и специфичните цели към всеки един от тях взаимодействат на всички нива, като се търси постигането на синергичен ефект в резултат на взаимодействието на основните фактори на регионалното развитие – икономика, социално състояние, инфраструктура и екология, които да спомогнат за постигането на балансираното и устойчиво развитие на ЮЗР. При определянето на целите и приоритетите за развитие на района е използван принципа на съответствие със специфичните проблеми и нужди, като е поставен акцент върху неговия специфичен местен потенциал за развитие.

В съответствие с нормативната уредба в областта на регионалното развитие индикаторите за наблюдение на РПП на ЮЗР отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение. Те са основна част от системата за наблюдение на изпълнението на плана, която съгласно ЗРР обхваща още източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа, системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Системата за наблюдение на РПП на ЮЗР включва няколко групи количествени индикатори, както следва:

- ❖ Синтезиран пакет от основни макроикономически индикатори.
- ❖ Индикатори във връзка със Стратегия „Европа 2020“.
- ❖ Глобални екологични индикатори.
- ❖ Ключови индикатори по приоритети на РПП на ЮЗР.

За посочените групи индикатори са посочени изходни, междинни и целеви стойности, чрез които ще се наблюдава и измерва постигането на целите на плана.

1. Анализ на основните макроикономически индикатори

№	Индикатори	Планови стойности			Периодичност на събиране на информация	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	БВП на човек от населението – лв.	16 087 (2010 г.)	18 000	22 000	Ежегодно	НСИ
2	Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС 27 - %	75 (2009 г.)	80	90	Ежегодно	Евростат
3	Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години - %	7,3 (2011 г.)	6,5	5	Ежегодно	НСИ
4	Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години - %	56,8 (2011 г.)	59	64	Ежегодно	НСИ
5	Общ доход на лице от домакинство - лв.	4 173 (2010 г.)	4 900	5 800	Ежегодно	НСИ

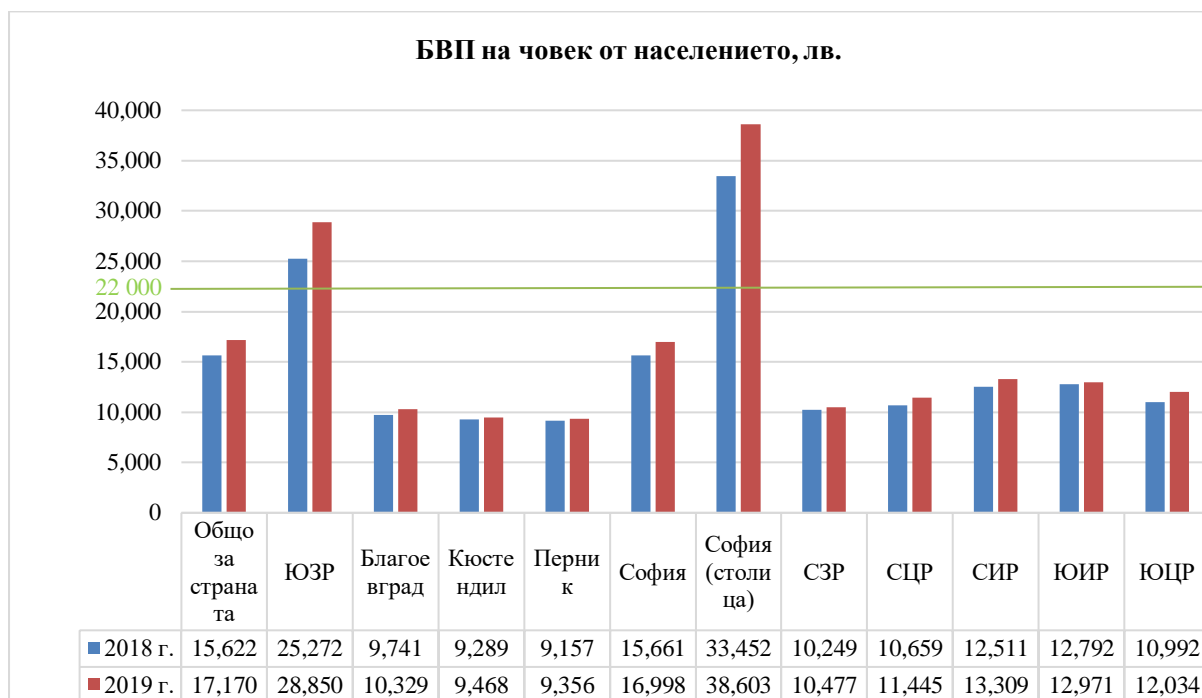
1.1. БВП на човек от населението, лв.

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

Данните показват устойчиво повишаване на БВП на човек на населението в периода 2015-2019 г. Към 2019 г. целевата стойност на индикатора за ЮЗР е преизпълнена с 6 850 лв. или преизпълнение на заложената целева стойност на

индикатора (22 000 лв.) с 23,74%. На вътрешнорегионално ниво за 2019 г. традиционно най-голяма е отчетената стойност на показателя в област София (столица) от 38 603 лв., следвана от Софийска област – 16 998 лв., област Благоевград – 10 329 лв., област Кюстендил – 9 468 лв. и на последно място област Перник - 9 356 лв.

1.2. Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС-27, %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на Евростат.

Особеност на данните е, че „средното за ЕС“ вече се отнася за 27 страни членки без Великобритания. Индикаторът „Дял на БВП на човек от населението в % от средната стойност на ЕС-27“ за 2019 г. е 47%, като за деветте години от 2010 г. насам ЮЗР се е сближил със средните за ЕС-27 стойности с 12 пункта, до 47% от средноевропейския БВП на човек от населението. Индикаторът за 2019 г. измерен като стандарт на популателна способност (СПС) е 89% от средния за Европейския съюз. Отчетено е увлечение с 7,2% спрямо 2018 г., когато стойността е била 83%. По този показател районът запазва първото място в България.

През 2019 г. регионалният БВП на човек от населението, изразен в стандарти на популателната способност, варира от 32% в СЗР в България, до 260% в Люксембург. Регионите с най-ниско икономическо равнище сравнение със СЗР в България и Майот (32%) във Франция са СЦР с 35%, ЮЦР с 37%, ЮИР с 40% и СИР с 41%.

1.3. Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години, %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

Стойността на индикатора за 2020 г. в ЮЗР е 3,6% като се увеличава спрямо 2019 г. (2,3%) с 1,3 процентни пункта. За разлика от предходния период се наблюдава покачване на стойността на коефициента не само на регионално, но и на национално ниво – от 4,2% през 2019 г. до 5,1% през 2020 г.

Таблица № 17. Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години, %

Статистически район/област	2018 г.			2019 г.			2020 г.		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Югозападен район	2,6	2,9	2,4	2,3	2,5	2,0	3,6	3,8	3,3
Благоевград	4,7	5,1	(4,2)	4,1	3,9	4,4	7,2	7,7	6,6
Кюстендил	(3,6)	(3,8)	(3,4)	(2,6)	(3,7)	(1,3)	(4,5)	(5,9)	(3,0)
Перник	7,5	(7,7)	(7,2)	8,2	9,4	(6,9)	8,1	(8,6)	(7,5)
София	(0,7)	(0,6)	(0,7)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,8)	(0,5)	(1,2)
София (столица)	2,0	(2,2)	1,8	1,6	1,9	1,3	2,8	2,9	2,6

( ) - поради малкия обем на извадката стойностите, оградени в скоби, не са достатъчно точни

Източник: НСИ

На областно ниво за 2020 г. спрямо 2019 г. се отчита намаление на коефициента единствено в област Перник – от 8,2 процентни пункта през 2019 г. на 8,1 процентни пункта през 2020 г. Във всички останали области на региона се отчита ръст като най-осезаем е в област Благоевград където нарастването на стойността на коефициента е 3,1 процентни пункта и достига нива от 7,2 процентни пункта.

1.4. Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години, %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години за 2020 г. на ЮЗР е 60,4% като намалява с 1 процентен пункт спрямо 2019 г. (61,4%), но нараства с 2,6 процентни пункта спрямо 2015 г. (58,4%).

Таблица № 18. Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години, %

Статистически райони/области	2018 г.			2019 г.			2020 г.		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Югозападен район	60,3	65,5	55,6	61,4	66,9	56,4	60,4	66,5	54,9
Благоевград	59,0	64,7	53,7	61,9	67,4	56,7	60,3	65,9	55,1
Кюстендил	49,9	52,8	47,2	49,4	54,3	44,9	48,9	52,3	45,7
Перник	53,3	58,6	48,4	57,6	63,9	51,7	55,9	60,1	52,0
София	54,6	62,6	47,0	57,3	65,3	49,7	58,7	67,1	50,7
София (столица)	63,3	68,1	58,9	63,5	68,6	58,9	62,2	68,4	56,7

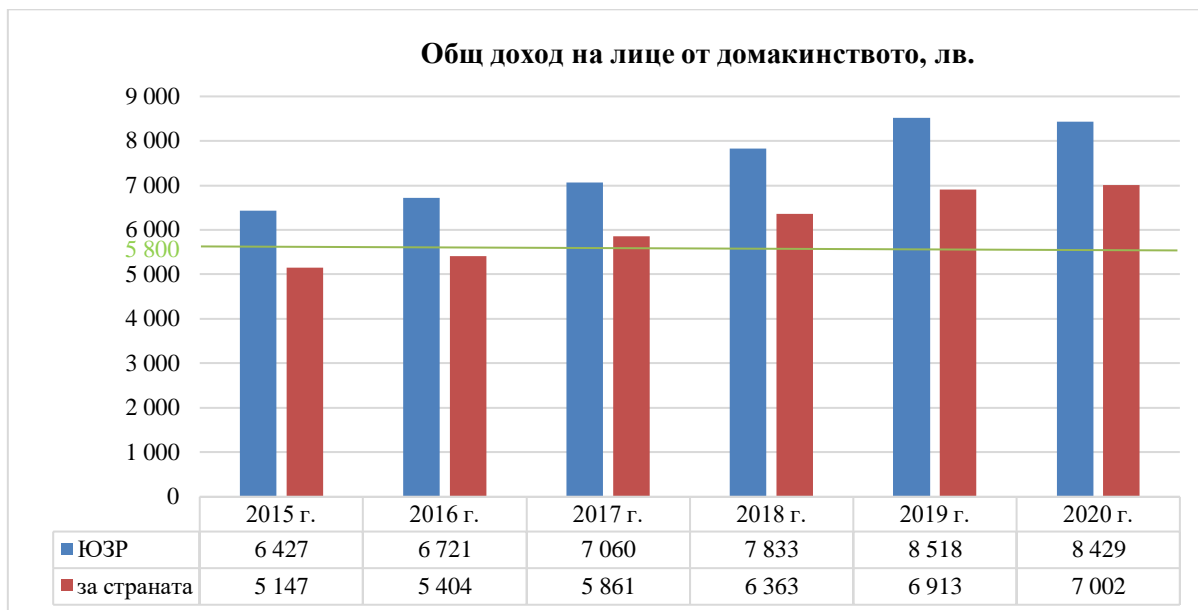
Източник: НСИ

На областно ниво се отчита повишение на коефициента единствено в област София с 1,4 процентни пункта. В останалите области се наблюдава намаляване на стойностите на коефициента като най-голямо е намалението в област Перник – с 1,7 процентни пункта.

1.5. Общ доход на лице от домакинството, лв.

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

Общият доход на лице от домакинството за 2020 г. в ЮЗР е 8 429 лв. и нараства с 396 лв. спрямо 2019 г. и 2 295 лв. спрямо 2015 г. Тенденцията за увеличение на показателя се запазва и през 2020 г. не само на регионално, но и на национално ниво, като отчетената през 2020 г. стойност от 8 429 лв. за ЮЗР надвишава с 1 427 лв. средния общ доход за страната (7 002 лв.). Достигнатото ниво на индикатора значително надхвърля поставената цел за 2020 г. (5 800 лв.) като бележи ръст с 31,18%.

2. Анализ на индикаторите относно стратегия „Европа 2020“

№	Индикатори	Планови стойности			Периодичност на събиране на информация	Източник
	Цели на стратегията „Европа 2020“	Изходни	Междинни	Целеви		
1	Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години - %	71,2 <i>(2011 г.)</i>	74	80	Ежегодно	НСИ
	Коефициент на заетост на населението на възраст 55-64 г.	49,2 <i>(2011 г.)</i>	51,5	55	Ежегодно	НСИ
2	Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност - % от БВП	1,03 <i>(2010 г.)</i>	1,6	2,5	Ежегодно	НСИ
3	Цели „20/20/20“ по отношение на климата/ енергията:					
	- съкращаване на емисиите на CO ₂	-	-	20	Ежегодно	ИАОС
	- дял на ВЕИ в брутното крайно потребление на енергия - %	n/a	15,5	18	Ежегодно	НСИ, АУЕР
	- повишаване на енергийната ефективност - %			27	Ежегодно	НСИ, АУЕР
	- намаляване на енергийната интензивност на БВП - %			55	Ежегодно	НСИ
4	Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18-24 г.) - %	3,6 <i>(2011 г.)</i>	3,55	3,5	Ежегодно	НСИ
	Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - %	41 <i>(2010 г.)</i>	45	50	Ежегодно	НСИ
5	Население в риск от бедност или социално изключване – хил. души	744,6 <i>(2010 г.)</i>	718,5	670,1	Ежегодно	НСИ

2.1. Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години, %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

През 2020 г. стойността на показателя в ЮЗР намалява спрямо 2019 г. до 78,5%. Намалението е не само на регионално, но и на национално ниво, но въпреки това коефициентът за ЮЗР е с 6,94 процентни пункта по-висок от средния за страната – 73,4%. Целевата стойност на показателя за 2020 г. (80%) не е постигната с 1,5 процентни пункта.

В страната стойностите на показателя за групата на възраст 55-64 г. е 64,2% (69,4% за мъжете и 59,4% за жените). При мъжете коефициентът на заетост за тази възрастова група се увеличава с 0,2 процентни пункта, а при жените намалява с 0,5 процентни пункта. През 2020 г. показателят отчита намаление на стойността си с 0,2 процентни пункта спрямо 2019 г., но въпреки това коефициентът за ЮЗР е с 3,2 процентни пункта по-висок от средния за страната, като надвишава целевата стойност с 12,4 процентни пункта. Показателят постига заложената целева стойност за 2020 г.

2.2. Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, % от БВП

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

През 2019 г. в ЮЗР се отчита увеличение на стойността на индикатора с 0,08 процентни пункта спрямо 2018 г. като достига 1,22% и е с 0,38 процентни пункта по-висок в сравнение със средния за страната през 2019 г. (0,84%). И през 2019 г. ЮЗР все още не достигнал междинната стойност заложената в РПР на ЮЗР – 1,6%.

В абсолютна стойност инвестициите в научноизследователската и развойна дейност в ЮЗР през 2019 г. достигат 736 037 хил. лв., което е увеличение с 17,95% в сравнение с 2018 г. когато стойността му е 603 853 хил. лв.

Таблица № 19. Разходи за НИРД по статистически райони и сектори през 2019 г., хил. лв.

Статистически райони	Общо (хил. лв.) за 2016 г.	Общо (хил. лв.) за 2017 г.	Общо (хил. лв.) за 2018 г.	Общо (хил. лв.) за 2019 г.	Сектори			
					Предприятия	Държавен	Висше образование	Нетърговски организации
Северозападен район	29 752	31 285	37 437	32 106	23 867	7 958	-	-
Северен централен район	30 654	30 226	26 612	30 462	27 949	556	1 957	-
Североизточен район	51 545	51 626	49 750	63 852	32 899	16 096	-	-
Югоизточен район	33 892	39 094	42 137	47 798	36 759	6 244	-	-
Югозападен район	522 683	538 651	603 853	736 037	493 731	207 407	31 272	3 627

Южен централен район	65 748	69 352	69 115	91 877	57 917	11 159	20 259	2 542
----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	-------

Източник: НСИ

Данните от таблицата показват, че ЮЗР изпреварва значително всички останали статистически райони на страната като за 2019 г. разликата със СЗР достига 95,63%.

2.3. Цели „20/20/20“ по отношение на климата/енергията

НСИ и институциите, отговорни за провеждане на политиката в секторите околна среда, възобновяема енергия и енергийна ефективност (респективно свързани със съкращаването на емисиите на парникови газове) – АУЕР и ИАОС, не поддържат данни по дефинираните показатели (емисии на парникови газове, дял на ВЕ в брутното крайно потребление на енергия, повишаване на енергийната ефективност и енергийна интензивност на БВП) на регионално, областно и местно ниво. Разполагаемата информация на съответните ведомства е на национално ниво. Поради тази причина обективно проследяване на съответните индикатори на ниво ЮЗР не е възможно и представените по-долу данни са за цялата страна.

2.3.1. Съкращаване на емисиите на CO₂

По данни на ИАОС през 2019 г. емисиите на CO₂ са 46 393,27 гигаграма CO₂-екв. и са намалели с 51,58% в сравнение с емисиите през базовата година (1988), съответно са с 2,7% по-ниски спрямо емисиите през предходната година. Статистически данни за индикатор „Съкращаване на емисии на CO₂“ не могат да бъдат представени за 2020 г., тъй като националният доклад за инвентаризация на емисиите на парниковите газове се изготвя за период 2 г. назад и включва инвентаризация на емисиите на парникови газове на национално ниво по източници и поглътители. Емисии за 2020 г. ще се докладват през 2022 г.

2.3.2. Дял на ВЕИ в брутното крайно потребление на енергия, %

По данни на АУЕР и НСИ при индикатора се наблюдава увеличение и през 2019 г. стойността му възлиза на 21,56% като отчетеният процент през 2015 г. е 18,2%, през 2016 г. е 18,8%, през 2017 г. е 18,7%, а през 2018 г. е 20,49%. Делът на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия по сектори е както следва: 23,51% в сектор електроенергия; 35,51% в сектор отопление и охлаждане; 7,89%

в сектор транспорт. По данни на Евростат през 2019 г. е потребена енергия от възобновяеми източници в размер на 2 471,6 хиляди тона нефтен еквивалент (хтне).

Трябва да се има предвид, че основната част от енергията от възобновяеми източници през 2019 г. е произведена от биомаса и възобновяеми отпадъци - над 1 815,7 хтне. Поради спецификата на потреблението на този енергиен източник (основно дърва за горене, дървени отпадъци и други растителни отпадъци), енергията произведена от него почти не участва в схемата за издаване на гаранции за произход за произведената топлинна енергия, управлявана от АУЕР, и поради това няма информация каква част от нея е потребена на територията на ЮЗР.

2.4. Повишаване на енергийната ефективност, %

АУЕР информира, че по данни на годишните отчети за изпълнението на общинските програми за повишаване на енергийната ефективност през 2019 г. общините на ЮЗР са изпълнили общо 275 енергоспестяващи мерки с очаквано общо спестяване на горива и енергия в размер на почти 6,034 GWh. Данните показват намаляване на приложените мерки в сравнение с 2018 г. с 81, когато са били приложени 356 бр. и намаляване на очаквано общо спестяване на горива и енергия в размер на 1 800 GWh.

2.5. Намаляване на енергийната интензивност на БВП, %

По данни на НСИ стойността на индикатора се отчита на национално ниво. През 2019 г. е отчетена стойност 0,396 (тонове нефтен еквивалент (т.н.е.) за 1 000 евро БВП (2010 = 100)). За сравнение през 2018 г. стойността на индикатора е 0,414 т.н.е., а през 2017 г. – 0,422 т.н.е. От данните е видно, че стойността на енергийната интензивност намалява на национално ниво.

2.6. Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18-24 г.), %

Предоставената от НСИ информация показва, че отчетеният процент на показателя за 2020 г. за ЮЗР от 5,2% е с 0,4 процентни пункта по-нисък в сравнение с отчетените 5,6% през 2019 г. Средният показател за страната продължава да бъде значително висок и през 2020 г. (12,8%). За сравнение през 2019 г. стойността на индикатора е 13,9%. Заложената целева стойност на показателя от 3,5% през 2020 г. е постигната.

2.7. Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование, %

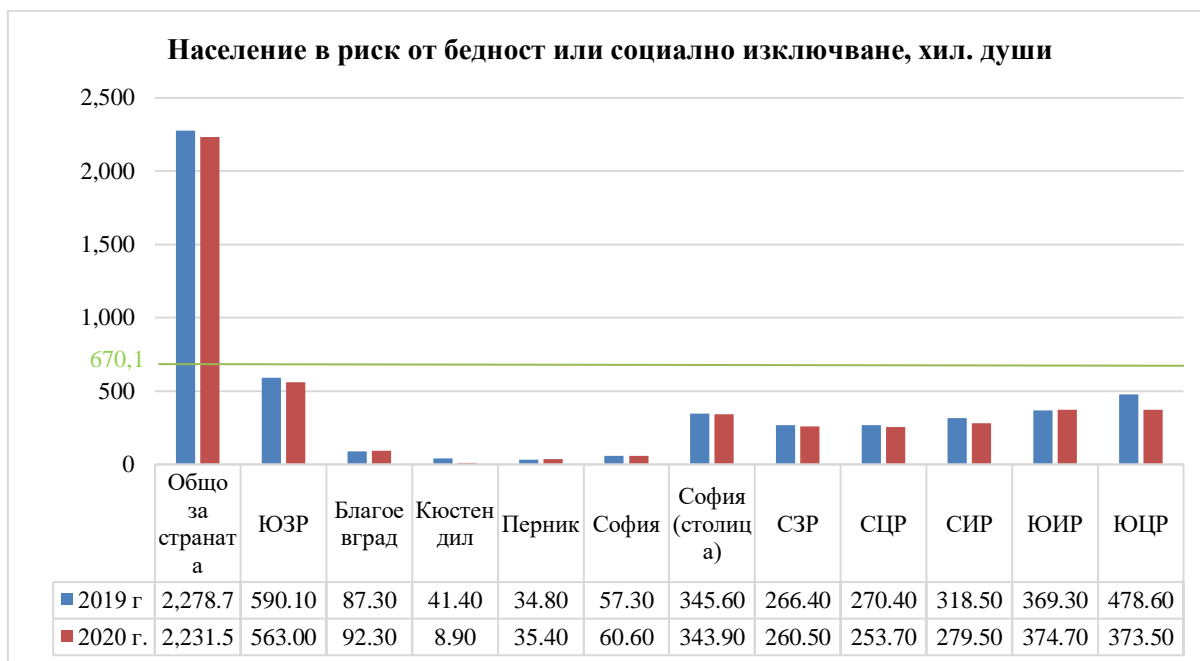
Предоставената от НСИ информация отчита понижаване на стойността на индикатора като отчетеният процент за 2020 г. от 49,3% и е с 2 процентни пункта по-висок в сравнение с постигнатите 47,3% през 2019 г. Средният показател за страната продължава да бъде значително по-нисък и през 2020 г. (33,3%), като е със 16 процентни пункта по-нисък в сравнение с отчетените стойности в ЮЗР. По този показател ЮЗР значително се доближава до заложената целева стойност за 2020 г. от 50%.

2.8. Население в риск от бедност или социално изключване, хил. души

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

Статистическата информация отчита намаление като стойността на индикатора за 2020 г. за ЮЗР е 563 хил. лица при 590,1 хил. лица през 2019 г. и 602,8 хил. лица през 2018 г. Тенденцията за намаляване на показателя се утвърждава не само на регионално, но и на национално ниво, като отчетената стойност за 2020 г. е 2 231,5 хил. лица при 2 315,2 хил. лица през 2018 г. и 2 278,7 хил. лица през 2019 г.

ЮЗР е постигнал заложената целева стойност за 2020 г. от 670,1 хил. души.

3. Анализ на глобалните екологични индикатори

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информация	Източник
	Глобални екологични индикатори	Изходни	Междини	Целеви		
1	Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти) – %	4,54 (2006 г.)	5,00	5,50	Различна	ИАОС

						/Проект CORINE Landcover ^{2/}
2	Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии - %/ %/ %	64,48/30,53/4,54 (2006 г.)	64,48/30,07/5,00	64,48/29,57/5,50	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
3	Емисии на парникови газове (приравнени към CO2 еквивалент) на човек от населението - т/ човек/ година	3,419 (2010 г.)	3,000	2,600	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
4	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение – млн. лв.	460,9 (2011 г.)	490	550	Ежегодно	НСИ
5	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението – лв.	216,30 (2011 г.)	230	260	Ежегодно	НСИ
6	Дял от територията със силна и много силна податливост на ерозиране – %	5,14 (2006 г.)	5,00	4,85	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
7	Регионален индекс за климатична сигурност – точки	31,89 (2010 г.)	37,89	46,89	Различна	МРРБ

3.1. Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти), %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни от проекта CORINE Landcover³ (Земно покритие), предоставени от ИАОС.

Данните са групирани, посочени като площ и изчислени в проценти от общата площ на територията за ЮЗР. За горски територии са използвани данните от подкласовете: широколистни, иглолистни и смесени гори, които са посочени като площ и са изчислени в проценти и отнесени към общата площ на територията на ЮЗР. За земеделските земи са използвани данните от подкласовете: обработваема земя, трайни насаждения и разнородни земеделски земи, които са посочени като площ и изчислени в проценти и отнесени към общия дял на територията на ЮЗР.

Според географския слой „Корине земно покритие 2018“ за ЮЗР урбанизираните територии са 4,42%, горските територии са 64,03%, а земеделските територии са 31,09% от площта на ЮЗР.

² Проектът CORINE Landcover е част от европейската програма „Координация на информацията за околната среда (CORINE) и цели осигуряване на съвместима географска информация за земното покритие в страните от Европейския съюз – <http://www.eea.europa.eu/publications/CORO-landcover>

³ Базата данни „Корине земно покритие 2018“ е публично достъпна на интернет страницата на ИАОС - <http://eea.government.bg/bg/projects/korine-18/danni-kzp-i-svr-clc-ss-hrl-data>

3.2. Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии, %/%/%

Информационната осигуреност на индикатора е по данни от проекта CORINE Landcover (Земно покритие), предоставени от ИАОС.

ИАОС предоставя наличната към момента информация от проекта CORINE Landcover (Земно покритие). На основание данните, които са предоставени към момента, за ЮЗР съотношението е 64,03% / 31,09% / 4,42%.

3.3. Емисии на парникови газове (приравнени към CO₂ еквивалент) на човек от населението, т/човек/година

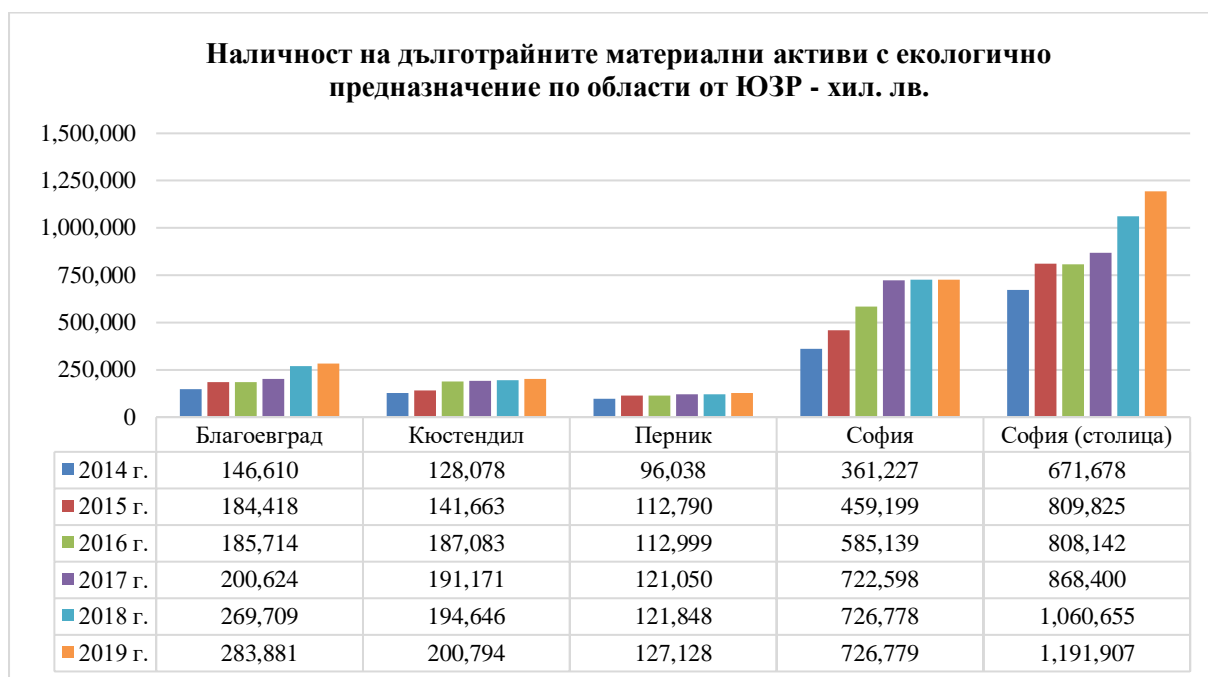
Статистически данни по индикатор „Емисии на парникови газове (приравнени към CO₂ еквивалент) на човек от населението – т/човек/година“ не могат да бъдат представени за 2020 г., тъй като националният доклад за инвентаризация на емисиите на парниковите газове се изготвя за период 2 г. назад и включва инвентаризация на емисиите на парникови газове на национално ниво по източници и поглътители. Емисии за 2020 г. ще се докладват през 2022 г.

По данни на ИАОС емисиите на парникови газове на човек от населението за 2019 г. е 8,0 тона CO₂-екв. и намаляват в сравнение с 2018 г. когато са били 8,3 тона CO₂-екв. Следва да бъде взето под внимание, че посочените данни са на национално ниво.

3.4. Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение, млн. лв.

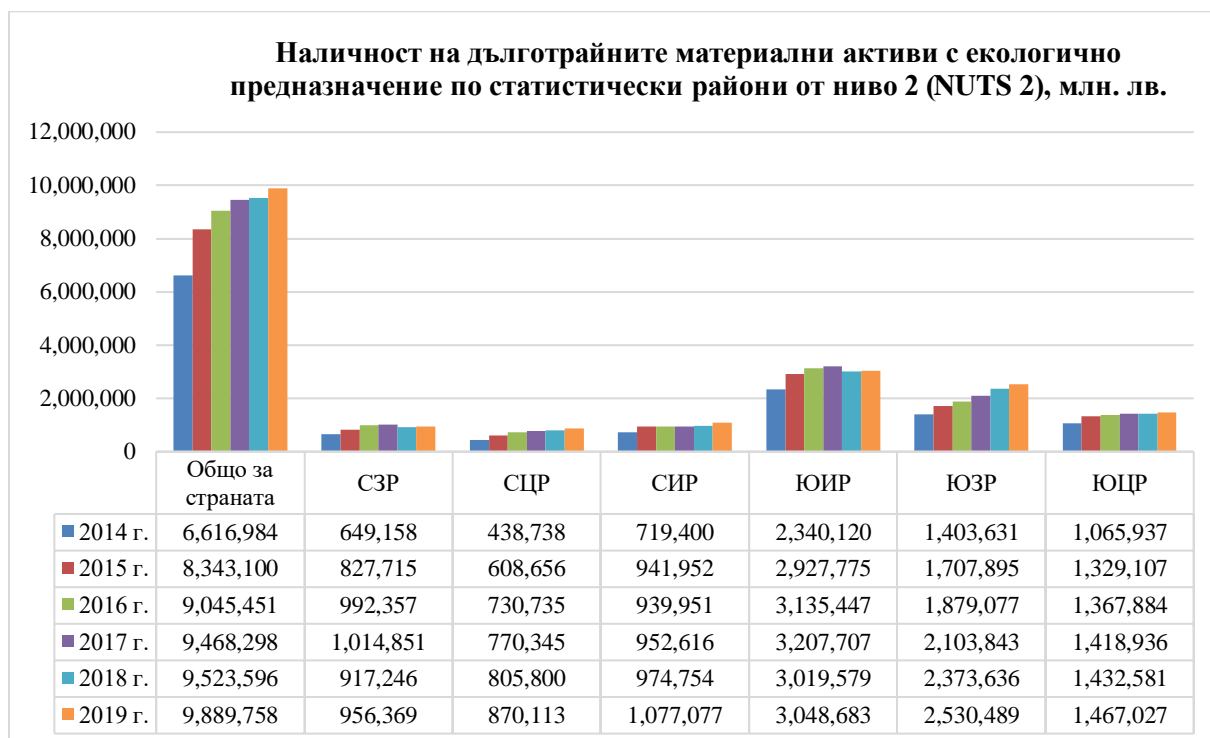
Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

Към края на 2019 г. дълготрайните материални активи с екологична насоченост в ЮЗР са 2 530 489 хил. лв. Спрямо предходната година за района се отбелязва нарастване с 6,19% или с 156 853 хил. лв. Към края на 2019 г. в ЮЗР се намират 25,58% от дълготрайните материални активи с екологично предназначение в страната. През 2019 г. най-голям дял дълготрайни материални активи с екологично предназначение от общите за района има в област София (столица) – 47,10%, следвана от Софийска област – 28,72%. Останалите три области – Перник, Кюстендил и Благоевград, се движат в границите на 5,0% – 11,21%. На областно ниво най-значително нарастване на показателя се регистрира в областите София (столица) – с 11,01% и Благоевград – с 4,99%. По данни на НСИ на национално ниво за 2019 г. разходите за опазване на околната среда са 2 308,05 млн. лв. и бележат ръст от 0,05% в сравнение с 2018 г. когато стойността на показателя е бил 2 036,89 млн. лв.

На вътрешнорегионално ниво през 2018 г. наличността на дълготрайни материални активи с екологично предназначение са в София (столица) – 1 191 907 хил. лв., следвана от област Софийска – 726 779 хил. лв. и област Благоевград – 283 881 хил. лв., а с по-ниски стойности и под средното ниво за района са областите Кюстендил – 200 794 хил. лв. и Перник – 127 128 хил. лв.

Регионалните данни сочат, че в края на 2019 г. най-много налични ДМА с екологично предназначение има в ЮИР (отчетната стойност е 3 048,68 млн. лв.), следван от ЮЗР (2 530,49 млн. лв.), а най-малка наличност е отчетена в СЦР (8701,13 млн. лева).

3.5. Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението, лв.

По данни на НСИ на национално ниво за 2019 г. общо разходите за опазване на околната среда на човек от населението са 330,8 лв.

3.6. Дял от територията със силна и много силна податливост на ерозиране, %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на ИАОС.

За по-голяма коректност понятието „податливост на ерозия“ се заменя с „риск от ерозия“, тъй като податливостта на почвата на ерозиране се определя въз основа на текстурния клас и съдържанието на хумус в повърхностния слой на почвата, а определянето на риска от почвена ерозия става посредством използването на математически изчисления и последващо моделиране. Предоставените данни са получени въз основа на Американския ГИС-модел USLE за изчисляване на риска от ерозия. Информацията е получена въз основа на валидирани и адаптирани за условията на България модели за прогнозиране на факторите и интензитета на водоплощната ерозия. Данните към 2019 г. сочат, че 43,78% от територията на ЮЗР е с много силна податливост на ерозия. Относителният дял на площите със силна податливост на ерозия е 6,29%.

3.7. Регионален индекс за климатична сигурност, точки

За измерване и представяне на регионалното състояние, силните и слабите страни на регионите в страната при интегрирането на въпросите, свързани с климатичните промени в процеса на планиране, е създаден Индекс за регионална климатична сигурност (РИКС). Индексът е съставен от следните ключови тематични области: 22 емисии на парникови газове; енергопотребление; възобновяема енергия; политическа рамка; институционален капацитет; социално-политически аспекти; финансови инструменти. За първите три области се използват количествени показатели, а за останалите четири – качествени. Взети заедно, посочените седем ключови тематични области дават комплексна оценка на регионалната климатична сигурност, а именно – статусът на регионите по отношение на емисиите на парниковите газове и енергопотреблението плюс оценка на способността на регионите да управляват емисиите и потреблението на енергия. Въз основа на експертните оценки (за всяка тематична област се присъждат от 0 до 10 точки, като по-големият брой точки демонстрира постигнат по-голям напредък) към 2008 г. е получен следният краен резултат за РИКС за районите от ниво 2 (NUTS 2): ЮЗР – 31,89 точки, ЮЦР - 30,84 точки, СИР – 26,92 точки, СЦР – 25,61 точки, СЗР – 24,20 точки и ЮИР – 11,98 точки. Най-неблагоприятна е ситуацията в ЮИР, което до голяма степен се дължи на много високите стойности на парникови газове по отношение както на населението, така и на формирания в района БВП. Следва да се има предвид, че за 2020 г. няма данни за индикатора.

3.8. Инсталирани мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници, MW

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на АУЕР.

Данните са съгласно „Анализ на изпълнението на общинските краткосрочни и дългосрочни програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива през 2020 година по региони за икономическо планиране в България“, изготвен от АУЕР.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2020 г. в област София и София – град:

Вид енергия от ВИ	Вид произведена енергия	Инсталирана мощност	Годишно производство	Инвестиции	Брой мерки
		kW	MWh/год.	хил. лв.	
Слънчева	топлинна	34	-	64	1
Слънчева	електрическа	3	-	12	2

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

Геотермална	топлинна	45	-	160	1
Сметищен газ	електрическа	834	221	-	1
Биомаса	топлинна	130	-	-	1
Биомаса	електрическа	855	2 907	-	1
Общо	-	1 901	3128	236	7

През 2020 г. в област София и София - град са осъществени общо 7 броя технически мерки за производство на ЕВИ в общините Ихтиман, Мирково и Столична община.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2020 г. в област Благоевград:

Вид енергия от ВИ	Вид произведена енергия	Инсталирана мощност	Годишно производство	Инвестиции	Брой мерки
		kW	MWh/год.	хил. лв.	
Слънчева	топлинна	129	20	48	3
Геотермална	топлинна	410	-	790	1
Общо		539	20	838	4

През 2020 г. в област Благоевград са осъществени общо 4 броя технически мерки за производство на ЕВИ в общините Гоце Делчев и Сандански.

През 2020 г. за областите Перник и Кюстендил няма подадена информация за изпълнени мерки за производство на енергия от възобновяеми източници.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2020 г. общо за ЮЗР:

Вид енергия от ВИ	Вид произведена енергия	Инсталирана мощност	Годишно производство	Инвестиции	Брой мерки
		kW	MWh/год.	Хил. лв.	
Слънчева	топлинна	163	20	112	4
Слънчева	електрическа	3	-	12	2
Геотермална	топлинна	455	-	950	2
Сметищен газ	електрическа	834	221	-	1
Биомаса	топлинна	130	-	-	1
Биомаса	електрическа	855	2 907	-	1
Общо		2 440	3 148	1 074	11

В централа „Суходол“ е използван ВИ сметищен газ за производство на електрическа енергия с инсталирана мощност 834 kW.

В БиоЕц „Хан Богров“ е използван ВИ биомаса за производство на електрическа енергия с инсталирана мощност 855 kW.

В община Сандански е използван ВИ геотермална енергия за повишаване на енергийната ефективност на обществена сграда - Дом на културата с инсталирана мощност 410 kW.

Изпълнените през 2020 г. технически мерки за оползотворяване на ВИ са финансирани от оперативни програми или други (непосочени) източници. Общата инвестиция за реализацията на технически мерки в ЮЗР през 2020 г. възлиза на 1 074 хил. лв., като основният дял е осигурен от оперативни програми. В община Сандански по оперативна програма е направена най-голямата инвестиция в размер на 790 000 лв. за подобряване на енергийната ефективност на обществена сграда - Дом на културата.

4. Анализ на ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Югозападен район

4.1. Приоритет 1. Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика

Включените в приоритета мерки са насочени към постигане на устойчив икономически растеж в района чрез насърчаване развитието на конкурентоспособна икономика и създаване на благоприятни условия за инвестиционна дейност, което има ключова роля за подобряване качеството и стандарта на живот на населението. Акцент е поставен върху иновациите и технологичното обновяване на малките и средни предприятия, върху развитие на туристическия сектор в района. Заложените в Регионалния план за развитие на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Развитие на научно-изследователската и развойна дейност.
- ❖ Технологично обновяване и енергийна ефективност в малките и средни предприятия.
- ❖ Подобряване на бизнес инфраструктурата в индустриалните зони.
- ❖ Оползотворяване на местния туристически потенциал.
- ❖ Развитие на конкурентоспособен аграрен сектор и жизнени селски райони.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 1 съгласно РПП на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
	Специфични индикатори за резултат	Изходни	Междинни	Целеви		
1	Модернизирани и технологично обновени предприятия - брой	n/a	300	750	Ежегодно	Областни администрации
2	Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия - %	n/a	10	30	Ежегодно	НСИ
3	Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района - %	13,6 (2011 г.)	16	20	Ежегодно	НСИ
4	Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия - %	n/a	15	40	Ежегодно	НСИ
5	Новоизградени и/или обновени технологични паркове, технологични центрове и бизнесинкубатори – бр.	n/a	4	12	Ежегодно	Областни администрации
6	Новосъздадени кълъстери – бр.	n/a	4	10	Ежегодно	Областни администрации
7	Нарастване на приходите от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване - %	n/a	20	45	Ежегодно	НСИ
8	Новосъздадени и/или маркирани туристически продукти и дестинации – бр.	n/a	5	10	Ежегодно	Областни администрации
9	Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
10	Нарастване на селскостопанската продукция - %	n/a	5	15	Ежегодно	НСИ
11	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери – бр.	n/a	200	500	Ежегодно	Областни администрации
12	Реализирани проекти по ПРСР за модернизиране и реструктуриране на земеделски стопанства – бр.	n/a	300	700	Ежегодно	Областни администрации
13	Реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия – бр.	n/a	50	125	Ежегодно	Областни администрации

4.1.1. Модернизирани и технологично обновени предприятия, брой

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПИК, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 25 броя, което е нарастване с 12 броя спрямо 2019 г. на територията на областите Благоевград, Кюстендил и Перник.

Съгласно предоставените данни от ОПИК и справка от ИСУН 2020 до края на 2020 г. на територията на ЮЗР са приключили 28 договора за обновяване и модернизиране на предприятията по процедура „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ на обща стойност 15 802 193,24 лв., от които:

- Област Благоевград - 1 бр. в с. Илинденци на обща стойност 700 674,14 лв.;
- Област София (столица) - 26 бр. на обща стойност 12 251 919,10 лв.

- Софийска област - 1 бр. в гр. Костинброд на обща стойност 2 849 600 лв.

По процедура „Енергийна ефективност за малките и средни предприятия“ по ОПИК до края на 2020 г. са приключили общо 70 проекта на обща стойност 67 198 125,76 лв., от които:

- Област Благоевград - 9 бр. проекта (2 бр. в гр. Гоце Делчев и по 1 бр. в с. Брезница, с. Струмяни, с. Баничан, с. Марикостиново, гр. Разлог, с. Илинденци и с. Боголин) на обща стойност 8 409 450,12 лв.;
- Област Кюстендил - 12 бр. проекта (4 бр. в гр. Кюстендил, 1 бр. в с. Копиловци, 1 бр. в с. Катрище, 4 бр. в гр. Дупница и 2 бр. в с. Мурсалево) на обща стойност 8 840 490,28 лв.;
- Софийска област - 15 бр. проекта (1 бр. гр. Ботевград, 2 бр. в с. Голяновци, 3 бр. в гр. Костинброд, 2 бр. в гр. Пирдоп, 3 бр. в гр. Самоков, 1 бр. в гр. Сливница, 2 бр. в с. Мусачево, 1 бр. в гр. Елин Пелин) на обща стойност 17 661 182,67 лв.;
- Област Перник - 4 бр. проекта (2 бр. в гр. Брезник, по 1 бр. в с. Студена и в гр. Перник) на обща стойност 5 653 750,24 лв.;
- Област София (столица) - 30 бр. проекта (2 бр. в с. Иваняне, 1 бр. в с. Локорско, 22 бр. в гр. София, 1 бр. в с. Лозен, 2 бр. в с. Чепинци, 2 бр. в с. Мрамор) на обща стойност 26 633 252,45 лв.

По процедура „Повишаване на енергийната ефективност в големи предприятия“ по ОПИК до края на 2020 г. са приключили общо 6 проекта на стойност 9 290 903,90 лв. – 4 бр. в гр. София и по 1 бр. в с. Кривина и с. Опицвет.

Следва да се отбележи, че в секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областна администрация на Софийска област, поради което не е възможно да се отчете постигането на целевата стойност на заложения в РПР на ЮЗР индикатор.

4.1.2. Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия, %

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на НСИ.

През 2019 г. предприятията на територията на ЮЗР са 166 538 броя, което е с 3 139 бр. повече в сравнение с 2018 г. и представлява 39,68% от общия брой за страната. Отчетени приходи от дейността на предприятията на територията на ЮЗР (сумарно за предприятията, независимо от броя на заетите лица в тях) през 2019 г. са 123 293,96 млн. лв., което в процентно изражение представлява нарастване от 8,13% спрямо предходната

2018 г. На областно ниво се отчита нарастване на приходите във всички области, като най-висок е процентът на изменение в София (столица) от 8,16%, а най-нисък в област София от 4,23%. Делът на ЮЗР от общите приходи от дейността на микро, малките и средни предприятия в страната е 51,56%.

Таблица № 20. Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия - млн. лв.

Статистически район/области	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо за страната	207 635,22	222 497,17	239 105,40
Югозападен район	105 136,79	113 271,55	123 293,96
Благоевград	6 549,03	7 180,64	7 903,28
Кюстендил	1 314,66	1 460,02	1 581,11
Перник	1 607,67	1 798,44	2 012,62
София	3 417,61	3 827,83	3 997,25
София (столица)	92 247,82	99 004,62	107 799,70

Източник: НСИ

Данните показват, че на вътрешнорегионално ниво е налице сериозен дисбаланс в отчетените стойности между отделните области, но като цяло се наблюдава устойчиво нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия.

4.1.3. Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района, %

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на НСИ.

Отчетените стойности показват, че относителният дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия в ЮЗР, съотнесен към броя на заетите лица на възраст 15 и повече години в района възлиза на 39,3% за 2019 г., като най-висок е в област София (столица) – 75,1%, а най-нисък е в областите Перник и Кюстендил, съответно 3,2% и 3,5%. Показателят е постигнал заложената целева стойност за 2020 г. от 20%.

4.1.4. Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия, %

Предоставените от НСИ данни към 2019 г. показват, че ПЧИ в нефинансовите предприятия на национално ниво са в размер на 25 341 512,8 хил. евро, като за ЮЗР същите са в размер на 14 978 348,2 хил. евро или 59,11% от стойността на национално ниво. В сравнение с 2018 г. ПЧИ в ЮЗР се увеличават с 415 870,90 хил. евро, като се бележи ръст от 2,86%.

В рамките на района най-ниска е стойността на инвестициите в област Кюстендил (43 398,1 хил. евро), а най-висока - в област София (столица) – 12 693 348,2 хил. евро. Единствено в област Перник се наблюдава незначително намаляване на инвестициите. и

увеличаване в останалите области на района. Показателят е постигнал заложената целева стойност за 2020 г. от 40%.

4.1.5. Новоизградени и/или обновени технологични паркове, технологични центрове и бизнесинкубатори, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПИК, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

По ОПИК към 31.12.2020 г. се изпълнява един проект по процедура „Фаза 2 на проект „Създаване на научно-технологичен парк“ на територията на Столична община на обща стойност 12 317 649,11 лв.

Следва да се отбележи, че в секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областна администрация на Софийска област, поради което не е възможно да се отчете постигането на целевата стойност на заложения в РПР на ЮЗР индикатор. Областните администрации на област Благоевград, Кюстендил, Перник и София не са отчетели стойности по този индикатор.

4.1.6. Новосъздадени клъстери, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на ИСУН 2020, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 1 брой в област Благоевград. По данни на ИСУН 2020 по ОПИК на територията на ЮЗР в процес на изпълнение през 2020 г. има един проект по процедура „Развитие на иновационни клъстери“ в с. Черниче, област Благоевград на стойност 2 282 940 лв., а по процедура „Развитие на клъстери в България“ през 2020 г. има един приключил проект на стойност 47 328,02 лв. в гр. Благоевград.

Следва да се отбележи, че в секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областна администрация на Софийска област, поради което не е възможно да се отчете постигането на целевата стойност на заложения в РПР на ЮЗР индикатор.

4.1.7. Нарастване на приходите от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване, %

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на НСИ.

Значението на туризма за регионалната икономика през последните години нараства и докато в периода 2016-2019 г. се наблюдаваше устойчива тенденция на

нарастване на приходите от нощувки в ЮЗР, то по данни на НСИ към 2020 г. те са в размер на 141,4 млн. лв. За сравнение през 2019 г. са на стойност 288,4 млн. лв., което показва значително понижение на показателя с 49,03%.

Таблица № 21. Приходи от нощувки в места за настаняване – общо, лв.

Статистически район/област	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо за страната	1 229 073 306	1 340 897 001	1 455 702 154	1 521 865 800	645 544 880
Югозападен район	226 315 252	254 440 938	284 417 557	288 445 053	141 440 381
Благоевград	62 836 702	63 898 656	70 965 715	75 287 174	49 735 860
Кюстендил	5 120 319	5 671 484	6 485 869	6 340 019	4 048 795
Перник	748 981	861 580	981 539	976 243	561 555
София	27 151 601	32 209 581	36 314 201	38 401 350	28 085 777
София (столица)	130 457 649	151 799 637	169 670 233	167 440 267	59 008 394

Източник: НСИ

4.1.8. Новосъздадени и/или маркетирани туристически продукти и дестинации, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни предоставени от Министерството на туризма (МТ), общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Съгласно информацията от МТ предвид необходимостта от по-дълъг период от време за създаване и в някои случаи за подобряване на туристически атракции/дестинации, и отчитане на ефекта от функционирането им е целесъобразно напредъкът по посочения индикатор да се отчита веднъж на пет години.

По данни, предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. новосъздадени и/или маркетирани туристически продукти и дестинации са общо 7 броя на територията на областите София (столица) и Перник.

Следва да се отбележи, че в секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областна администрация на Софийска област, поради което не е възможно да се отчете постигането на целевите стойности на заложения в РПР на ЮЗР индикатор.

4.1.9. Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни от ИСУН 2020, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

По данни предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. новосъздадените и/или подобрени туристически атракции са 5 броя на обща стойност 1 580 058,44 лв. с финансиране от различни източници (Междурегионална програма – ТГС ИПШ България – бивша Югославска Република Македония, Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-А-Гърция-България 2014-2020 г., ПУДООС и др.), съответно:

- Област Благоевград – 2 проекта (в общините Белица и Хаджидимово) с обща стойност на договорените средства 1 099 958,44 лв.
- Област Перник – 2 проекта (в община Перник) с обща стойност на договорените средства 65 304 лв.
- Област Кюстендил - 1 проект (в община Дупница) с обща стойност на договорените средства 414 796,00 лв.

По данни на ИСУН 2020 през 2020 г. по ОПРР на територията на ЮЗР са стартирали 2 проекта за подобряване на туристически атракции – 1 бр. в община Петрич, проект „Реставрация, консервация, опазване, популяризиране и развитие на археологически обект „Античен град Хераклея Синтика” и прилежащи некрополи” на обща стойност 4 929 840,00 лв. и 1 бр. в община Рила, проект „Консервация, експониране и осигуряване на достъпност до антична и средновековна църква „Свети Архангел Михаил“ - гр. Рила“ на обща стойност 1 480 047,66 лв. Към края на 2020 г. в процес на изпълнение е и проект „Кремиковския манастир – духовният център на Софийската Света гора” на обща стойност 7 921 086,06 лв.

4.1.10. Нарастване на селскостопанската продукция, %

Информационното осигуряване на индикатора е от НСИ.

Отчетената крайна продукция от селското стопанство за 2019 г. на национално ниво е 8 452 млн. лв. За ЮЗР по предварителни данни отчетената стойност е в размер на 591 млн. лв. Брутната добавена стойност по базисни цени, създадена в селското стопанство през 2020 г., достига 3 252,8 млн. лв. и е с 11,5% по-ниска от 2019 г. Намалението е в резултат на намаление на обемите - с 22,8%, което е частично компенсирано от увеличението в цените - с 14,6%.

4.1.11. Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е от УО на ПРСР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Съгласно представената информация реализирани проекти за създаване на стопанства от млади фермери на територията на ЮЗР е 290 бр.

По данни, предоставени от общинските администрации в ЮЗР през 2020 г. са реализирани 5 проект по ПРСР за създаване на стопанства от млади фермери на територията на област Кюстендил.

4.1.12. Реализирани проекти по ПРСР за модернизирани и реструктурирани земеделски стопанства, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е от УО на ПРСР. Съгласно представената информация реализираните проекти по ПРСР за модернизирани и реструктурирани на земеделски стопанства на територията на ЮЗР са 161 бр. По данни, предоставени от общинските администрации в ЮЗР през 2020 г. е реализиран 1 проект по ПРСР за модернизирани и реструктурирани на земеделски стопанства на територията на област Перник.

4.1.13. Реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е от УО на ПРСР, на общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 3 броя реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия на територията на област Кюстендил. По ПРСР през 2020 г. на територията на ЮЗР няма реализирани проекти за създаване и подпомагане на микропредприятия.

Обобщение за изпълнението на Приоритет 1 „Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика“:

В секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областната администрация на Софийска област, поради което обобщението на изпълнението на приоритета и проследяване на постигането на целевите стойности на заложените индикатори в РПР на ЮЗР е невъзможно. Въпреки това през 2020 г. се

наблюдава напредък по отношение технологичното обновяване и повишаване на енергийната ефективност в предприятията в ЮЗР. Реализираните проекти с източник на финансиране ОПИК относно индикатор „Модернизирани и технологично обновени предприятия“ са 123 бр., от които 56 броя са на територията на София (столица) или 45%. Приходите от дейността на предприятията нарастват с над 8% спрямо 2018 г. Относителният дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия в ЮЗР нараства с под 1% спрямо предходния период и показателят постига заложената целева стойност за 2020 г. от 20%. Със средства по ОПИК е подпомогната дейността на един технологичен парк на територията на Столична община и два клъстера в област Благоевград. Нарастват извършените разходи за НИРД като процент от БВП. По отношение на ПЧИ се регистрира увеличение спрямо предходната година с 2,78%. Показателят е постигнал заложената целева стойност за 2020 г. от 40%. През 2020 г. се наблюдава значителен спад с 49,03% спрямо 2019 г. на приходите от нощувки в местата за настаняване. Реализирани са редица проекти за създаване/подобряване на туристически продукти и туристически атракции, които допринасят за отключване и оползотворяване на местния туристически потенциал. Заложените целеви стойности за 2020 г. на индикаторите „Новосъздадени и/или маркетингирани туристически продукти и дестинации“ и „Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции“ са надвишени още през 2015 г. Въпреки че заема незначителен дял във формирането на БВП на ЮЗР, развитието на аграрния сектор в района през 2020 г. се определя като стабилно.

4.2. Приоритет 2. Развитие на техническата инфраструктура

Включените в приоритета мерки са насочени към рехабилитация и доизграждане на транспортната инфраструктура, инфраструктурата за водоснабдяване и канализация, за твърди битови отпадъци, развитие на информационната и комуникационна инфраструктура, както и на енергийна инфраструктура. Заложените в РПР на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Подобряване на регионалната и местна транспортна инфраструктура.
- ❖ Подобряване на водоснабдителната и канализационната инфраструктура.
- ❖ Усъвършенстване на системата за управление на твърди битови отпадъци.
- ❖ Разширяване на газопреносната мрежа и ползването на възобновяеми източници на енергия.
- ❖ Развитие на информационно-комуникационните технологии за осигуряване на повсеместен достъп, високо качество и широко ползване.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 2 съгласно РПР на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
	Специфични индикатори за резултат	Изходни	Междинни	Целеви		
1	Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища от I клас – км	n/a	80	160	Ежегодно	АПИ, НСИ
2	Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас - км	n/a	100	250	Ежегодно	Областни администрации
3	Население с подобрен транспортен достъп - %	n/a	15	35	Ежегодно	Областни администрации
4	Дял на домакинствата с широколентов достъп до Интернет - %	54 (2011 г.)	70	85	Ежегодно	НСИ
5	Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура – бр.	n/a	20	40	Ежегодно	Областни администрации
6	Дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води - %	74 (2011 г.)	79	85	Ежегодно	НСИ
7	Новоизградени регионални системи за управление на отпадъците – бр.	n/a	3	6	Ежегодно	Областни администрации

4.2.1. Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища от I клас, км

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на АПИ, ИСУН 2020, НСИ, УО на ОПТТИ и Национална компания „Железопътна инфраструктура“ (НКЖИ).

През 2020 г. на национално ниво и в частност на територията на ЮЗР не са изградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища I клас. Общо РПМ на територията на ЮЗР е 3 422 км, от които 262 км – автомагистрала, 536 км – първокласни пътища, 623 км – второкласни пътища и 2 001 км – третокласни пътища, пътни връзки и отбивни площадки. Територията на ЮЗР не е равномерно обслужена от пътища с висок клас. През района преминават изградените участъци от АМ „Струма“, АМ „Европа“ и част от АМ „Хемус“ и част от АМ „Тракия“, както и някои първокласни пътища. Най-добре обслужена от пътища от РПМ е Софийска област, като това се дължи основно на непосредствената близост до град София и развитието на инфраструктурата от и към столицата. Въпреки доброто пътно покритие на територията на района проблем остава качеството на пътната настилка. Поради особеностите на административно-териториалното разделение на страната, територията на област София (столица) не включва пътища, влизащи в обхвата на РПМ.

Към края на 2020 г. с финансиране от ОПТТИ в процес на изпълнение са проект за изграждане на Автомагистрала „Струма“ - Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел „Железница“ на

стойност 742 502 905,55 лв. и проект „Изграждане на АМ „Калотина-София“, лот 1 „Западна дъга на Софийски околовръстен път (СОП)“, фаза 2“ на стойност 115 671 717,60 лв.

По информация на областните администрации новоизградените и/или реконструирани автомагистрала и пътища от първи клас са съответно 6,5 км и 12,3 км на територията на област Благоевград.

По отношение на развитието на железопътната инфраструктурата в ЮЗР не се наблюдават съществени изменения. Районът е с най-голяма дължина на изградените жп линии в страната, като по данни на НСИ към 31.12.2020 г. общата дължина на жп линиите е 863 км., от които 169 км. са двойни, а 660 км. са електрифицирани линии. На областно ниво най-голяма е дължината на жп линиите в Софийска област 295 км, а най-малка в област Перник 115 км. Територията на ЮЗР е неравномерно обслужена от железопътен транспорт, тъй като изградената жп мрежа е разположена предимно в северната половина и югозападната част.

По ОПТТИ в изпълнение е проект „Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: жп участък Елин Пелин – Костенец“ на обща стойност 1 301 273 600,20 лв. С реализацията му ще бъдат модернизирани над 51 км железопътни линии и 5 жп гари и спирки, попадащи в обхвата на трасето. Предвижда се още да бъдат премахнати всички пресичания на едно ниво между железопътния транспорт, автомобилното движение и пътниците. През 2020 г. на територията на ЮЗР се изпълнява и проект „Реконструкция на гарови комплекси Подуяне, Искър и Казичене“ на стойност 7 103 471,60 лв.

По Механизма за свързване на Европа (CEF), на територията на ЮЗР, НКЖИ изпълнява три проекта: „Модернизация на железопътен участък София – Елин Пелин“, на стойност 132 966 320 лева без ДДС, „Развитие на железопътен възел София – железопътен участък София – Волюяк“ на стойност 104 211 047 евро и „Модернизация на железопътен участък Костенец-Септември“ на стойност 300 251 198 лева без ДДС.

4.2.2. Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас, км.

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на АПИ, ОПРР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 44,80 км.

По ОПРР към края на 2020 г. са приключили два проекта: Лот 2 „Път П-81 Костинброд - Бучин проход от км 8+200 до км 30+400, с обща дължина 22,200, област София“ и Лот 3 „Път П-81 Бучин проход- Берковица от 30+400 до км 51+235, с обща дължина 20,835 км, област София” на обща стойност 23 839 230 лв.

По данни от АПИ през 2020 г. е завършила и рехабилитацията на Лот 25 „Път П-109 /I-1/ - Мелник от км. 0+528 до км 12+815 с обща дължина 12,287 км., област Благоевград“, Лот 27 „Път П-62 Дупница-Клисура от км 42+2632 до км 59+07166, с обща дължина 16,80846 км., област Кюстендил“ и Лот 28 „Път П-62 Клисура-Самоков от км 62+922 до км 78+633, с обща дължина 15,711 км., област София“ на обща стойност 37 183 939,60 лв.

4.2.3. Рехабилитирана/реконструирана общинска пътна мрежа, км.

По данни, предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. са в процес на изпълнение или са приключили общо 42 броя проекти за рехабилитация/реконструкция на общинската пътна мрежа на обща стойност 101 446 967 лв. с финансиране от различни източници (ПРСР, общински бюджети, държавен бюджет, капиталови разходи, средства от Междуправителствена комисия за бедствия и аварии към МС, ФЛАГ и др.) съответно:

- Област Благоевград – 11 проекта (в общините Белица, Сандански, Разлог, Гърмен и Якоруда) с обща стойност на договорените средства 20 736 637,63 лв..
- Област Кюстендил – 13 проекта (в община Дупница) с обща стойност на договорените средства 1 436 024 лв.
- Област Перник – 5 проекта (в община Перник) с обща стойност на договорените средства 3 433 153 лв.
- Област София (столица) – 13 проекта (в община София-град) с обща стойност на договорените средства 75 169 512,33 лв.

Със средства от националния бюджет в община Дупница се изпълнява проект „Основен ремонт на улица „Александър Батенберг“ и подмяна на водопровод“ на стойност 979 200 лв. В резултат от изпълнение на проектните дейности ще бъде възстановена уличната настилка и ще бъде подменен съществуващия водопровод.

Със средства от общинския бюджет в община Сандански е реализиран проект „Дребномащабни мерки за подобряване на техническата инфраструктура“ с общ бюджет

от 150 000 лв. В резултат на изпълнението на проекта са поставени нови автобусни навеси в гр. Сандански и са изградени улици.

Със средства от МРРБ и програма ФЛАГ в община Перник е приключило изпълнението на проект „Инженеринг за основен ремонт на водопровод и улична настилка на ул. „Софийски шосе“ гр. Перник“ на стойност 671 640 лв. В резултат от изпълнение на проектните дейности е ремонтиран съществуващият водопровод и е възстановена уличната настилка.

4.2.4. Население с подобрен транспортен достъп, %

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е – 38,01% в област Благоевград и 10% в област Кюстендил. За областите Перник, София и Софийска не е отчетена стойност на индикатора.

4.2.5. Дял на домакинствата с широколентов достъп до Интернет, %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ и Евростат.

По данни на НСИ за 2020 г. относителният дял на домакинствата с широколентов достъп до интернет в ЮЗР е 85,9% като се отчита увеличение от 8,1 процентни пункта в сравнение с 2019 г. На национално ниво все още в известна степен има разделение между градските и селските райони. Докато домакинствата в по-големите градове, както и в по-малките градове, имат сравнително висок процент на достъп – 83,6%, достъпът до интернет в селските райони е сравнително по-ограничен – 63%. През 2019 г. широколентов достъп до интернет имат 88% от всички домакинства в ЕС-27, което е повишение с 33 процентни пункта спрямо отчетения дял през 2009 г. (55%).

4.2.6. Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура, бр.

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на УО на ОПОС, УО на ПРСР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

От ПРСР е предоставена информация относно 1 реализиран проект за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура.

През 2020 г. в ЮЗР по ОПОС в процес на изпълнение е един проект с бенефициент ВиК-Перник и един проект за техническа помощ - „Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за

територията на Столична община” с бенефициент Столична община. На национално ниво, по приоритетна ос 1 „Води“ на ОПОС, към 31.12.2020 г. се изпълняват общо 31 проекта. Към 31.12.2020 г. е приключил един проект по този индикатор – втора фаза на проекта на община Банско за рехабилитация на ВиК мрежата на града с изграждане на ПСОВ. По ос 1 на ОПОС за отчетния период приключилите проекти са 10 броя.

По данни предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. са в процес на изпълнение или са приключили общо 14 броя проекти за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура на обща стойност 37 812 744,57 лв. с финансиране от различни източници (програма ИНТЕРРЕГ V-A „Гърция-България“ 2014-2020, ПУДООС, МРРБ, МФ, общински бюджети, държавен бюджет и др.) съответно:

- Област Благоевград – 9 проекта (в общините Благоевград, Гоце Делчев, Гърмен) с обща стойност на договорените средства 4 251 496,57 лв.
- Област Кюстендил – 2 проекта (в община Дупница) с обща стойност на договорените средства 4 414 800,00 лв.
- Област Перник – 3 проекта (в община Перник) с обща стойност на договорените средства 29 146 448,00 лв.

Със средства от националния бюджет в община Дупница се изпълнява проект „Основен ремонт на улица „Александър Батенберг“ и подмяна на водопровод“ на стойност 979 200 лв. В резултат от изпълнение на проектните дейности ще бъде възстановена уличната настилка и ще бъде подменен съществуващият водопровод.

Със средства от МРРБ и програма ФЛАГ в община Перник е приключило изпълнението на проект „Инженеринг за основен ремонт на водопровод и улична настилка на ул. „Софийски шосе“ гр. Перник“ на стойност 671 640 лв. В резултат от изпълнение на проектните дейности е ремонтиран съществуващият водопровод и е възстановена уличната настилка.

4.2.7. Дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води, %

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на НСИ.

Данните от НСИ към 2019 г. показват, че отчетеният процент за ЮЗР е 77,9% или с 13,29 процентни пункта по-висок от средния за страната (64,61%). На областно ниво най-висок е дялът на населението в област София (столица) от 96,29%, а най-нисък - в област Благоевград от 32,77%. За сравнение отчетеният процент на индикатора през 2018

г. е 78%, което показва лек спад на дела на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води.

4.2.8. Новоизградени регионални системи за управление на отпадъците, бр.

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на ОПОС, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

По ос 2 „Отпадъци“ на ОПОС към края на 2020 г. на територията на района се изпълняват 6 проекта на обща стойност 2 063 057,39 лв.

По данни, предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. са в процес на изпълнение или са приключили общо 3 броя проекти свързани с управлението на отпадъците на обща стойност 1 002 481,54 лв. с финансиране от различни източници (програма ИНТЕРРЕГ V-A „Гърция-България“ 2014-2020 и Програма за транснационално сътрудничество „Балкани-Средиземно море“ 2014-2020 г.) съответно:

- Област Благоевград – 1 проект (в община Благоевград,) с обща стойност на договорените средства 542 466,70 лв.
- Област София (столица) – 2 проект (в община София-град) с обща стойност на договорените средства 460 014,84 лв.

Обобщение за изпълнението на Приоритет 2 „Развитие на техническата инфраструктура“:

В секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областната администрация на Софийска област, поради което обобщението на изпълнението на приоритета и проследяване на постигането на целевите стойности на заложените индикатори в РПР на ЮЗР е невъзможно. На територията на района и през 2020 г. продължава изграждането на Автомагистрала „Струма“ - Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел „Железница“. В изпълнение е и проект „Изграждане на АМ „Калотина-София“, лот 1 „Западна дъга на Софийски околовръстен път /СОП/“, фаза 2“. По отношение на модернизацията и реконструкцията на железопътната инфраструктура в района се изпълняват проекти на обща стойност 1 845 805 636,80 лв. През 2020 г. на областно и общинско ниво е приключило изпълнението на редица проекти за рехабилитация на пътища от II и III клас. Напредък се отбелязва в сектора на ВиК инфраструктурата. През 2020 г. по ОПОС в процес на изпълнение е един проект с бенефициент ВиК-Перник и е

приключил един проект на община Банско за рехабилитация на ВиК мрежата на града с изграждане на ПСОВ. На територията на ЮЗР в процес на изпълнение или са приключили са общо 14 проекта на обща стойност 37 812 744,57 лв. Заложена целева стойност за 2020 г. по индикатора „Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура“ е надвишена още през 2015 г. В сферата за управление на отпадъците не се отчита съществен напредък. По ОПОС към края на 2020 г. на територията на района се изпълняват 6 проекта на обща стойност 2 063 057,39 лв. Делът на домакинствата с достъп до Интернет в ЮЗР е 85,9%, с което целевата стойност на индикатора за 2020 г. е постигната. ЮЗР постепенно и устойчиво се доближава до средното ниво за ЕС-27.

4.3. Приоритет 3. Опазване и подобряване на състоянието на околната среда

Включените в приоритета мерки са насочени към редуциране на замърсителите на въздуха, превенция на природни бедствия, рекултивация на нарушени територии, опазване на биоразнообразието и ценните ландшафти и по-добро управление на горите. Заложените в Регионалния план за развитие на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Редуциране на източниците на замърсяване на въздуха.
- ❖ Подобряване на управлението на риска от природни бедствия, възстановяване на нарушени терени и предпазване от ерозия.
- ❖ Опазване и поддържане на биоразнообразието на защитените територии-
- ❖ Устойчиво стопанисване на горите.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 3 съгласно РПР на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ Специфични индикатори за резултат	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
2	Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища – бр.	1	2	4	Ежегодно	Областни администрации
3	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за подпомагане състоянието на горите и горскостопанската инфраструктура – бр.	n/a	7	15	Ежегодно	Областни администрации
4	Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието – бр.	n/a	7	15	Ежегодно	Областни администрации

4.3.1. Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия, бр.

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

На територията на ЮЗР през 2020 г. са в процес на изпълнение или са приключили общо 5 броя проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия на обща стойност 1 801 028,42 лв. с финансиране от различни източници (Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане към МС, МКВПМС, Междуведомствена комисия по бедствия и аварии към МС и др.) съответно:

- Област Благоевград – 1 проект (в община Кресна) с обща стойност на договорените средства 390 203 лв.
- Област Кюстендил – 1 проект (в община Дупница) с обща стойност на договорените средства 499 232 лв.
- Област Перник – 1 проект (в община Перник) с обща стойност на договорените средства 510 252 лв.
- Област София (столица) – 2 проекта (в община София-град) с обща стойност на договорените средства 401 341,42 лв.

4.3.2. Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища, бр.

Информационната осигуреност на индикатора е по данни на общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

През 2020 г. е в процес на изпълнение един проект в София-град за изграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища на обща стойност 136 116 лв. с финансиране от Специализирания общински приватизационен фонд (СОПФ).

4.3.3. Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за подпомагане състоянието на горите и горскостопанската инфраструктура, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е от УО на ПРСР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Съгласно предоставената информация от ПРСР през 2020 г. по индикатора няма реализирани проекти. По данни от областните администрации отчетената стойност за 2020 г. за ЮЗР е 2 броя в област Благоевград.

4.3.4. Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието, бр.

По данни, предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. са в процес на изпълнение или са приключили 3 проекта, отчетени в областите Благоевград – 2 бр. и Перник – 1 бр. По ОПОС към края на 2020 г. по този индикатор, в процес на изпълнение са 9 проекта, насочени към подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати; провеждане на информационни кампании в региона, с цел изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000. На територията на ЮЗР през 2020 г. стартира изпълнението и на проект чрез подхода „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР) с бенефициент община Самоков. На национално ниво проектите в процес на изпълнение по приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ на ОПОС към 31.12.2020 г., са общо 66 броя.

През отчетния период на територията на ЮЗР няма приключили проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие. Като цяло, в рамките на ос 3 на ОПОС към края на 2020 г. са приключили два проекта: „Управленски подход за Натура 2000“ с бенефициент дирекция „Национална служба за защита на природата“ в МОСВ и проект на РИОСВ Пловдив за подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на поддържан резерват „Изгорялото гюне“.

Обобщение за изпълнението на Приоритет 3 „Опазване и подобряване на околната среда“:

В секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областната администрация на Софийска област, поради което обобщението на изпълнението на приоритета и проследяване на постигането на целевите стойности на заложените индикатори в РПР на ЮЗР е невъзможно. По отношение на изграждането на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от природни бедствия на територията на района се изпълнява проект „Развитие и разширяване на системата за ранно предупреждение на Столична община при наводнения“ на стойност 136 116 лв. Заложената целева стойност за 2020 г. на индикатора „Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища“ е

надвишена още през 2015 г. Отбелязва се напредък и в областта на опазването и поддържането на биоразнообразието и защитените територии в ЮЗР - реализирани са няколко проекта, финансирани със средства по ОПОС, които са насочени към подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати на територията на ЮЗР. По отношение на индикатора „Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия“ през 2020 г. се реализират 5 проекта на обща стойност 1 801 028,42 лв. за аварийно укрепване на свлачище на общински път в община Трън, аварийно укрепване на пък чрез изграждане на подпорна стена в община Дупница, укрепване на речния бряг на р. Струма в община Кресна и развитие на системата за ранно предупреждение на Столична община при наводнения. По отношение на индикатор „Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието“ към края на 2020 г. се изпълняват 9 броя проекти, насочени към подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати; провеждане на информационни кампании в региона, с цел изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000.

4.4. Приоритет 4. Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда

Приоритетът съдържа комплекс от действия, гарантиращи достъп на всички до качествена урбанизирана среда и социален сервиз, като включените мерки са насочени най-общо към подобряване на качеството на образованието и обучението, подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване, модернизация на институциите (в пазара на труда, социалното включване и здравеопазването) и повишаване на капацитета им, благоустрояване и обзавеждане на градска среда включително „достъпна среда“, внедряване на мерки за енергийна ефективност на жилищни и публични сгради, подобряване на спортна, културна, образователна, здравна и социална инфраструктура, интегриран градски транспорт, балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове–центрове, подобряване свързаността в района и качеството на селищните среди. Заложените в РПР на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси. До 2020 г. делът на висшистите в района да достигне 50% в групата 30-34 г., безработицата да се намали до 5%, заетостта да се увеличи до 80%, а делът на преждевременно напусналите училище да се редуцира до 3,5%.
- ❖ Интегрирано обновяване и развитие на градовете.
- ❖ Селските райони.
- ❖ Балансирано пространствено развитие.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 4 съгласно РПР на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
	Специфични индикатори за резултат	Изходни	Междинни	Целеви		
1	Рехабилитирани образователни заведения – бр.	n/a	40	100	Ежегодно	Областни администрации
2	Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги	n/a	15	30	Ежегодно	Областни администрации
3	Реконструирани сгради и обекти на културата – бр.	n/a	8	20	Ежегодно	Областни администрации
4	Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
5	Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони – бр.	n/a	8	20	Ежегодно	Областни администрации
6	Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони - бр.	n/a	65	150	Ежегодно	Областни администрации
7	Реализирани проекти за развитие на градски транспорт – бр.	n/a	1	3	Ежегодно	Областни администрации
8	Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради – бр.	n/a	40	100	Ежегодно	Областни администрации

4.4.1. Рехабилитирани образователни заведения, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПРР, УО на ПРСР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Данните представени от ОПРР показват, че рехабилитираните образователни заведения на територията на ЮЗР през 2020 г. са 34. По данни от ПРСР през 2020 г. са рехабилитирани 5 образователни заведения.

По данни, предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. са рехабилитирани или са в процес на рехабилитация общо 19 броя образователни заведения на обща стойност 25 590 445,85 лв. с финансиране от различни

източници (ПРСР, Министерство на образованието и науката, Програма „Изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища“ (2020-2022 г.), Проект „Красива България“, общински бюджети, Междуведомствена комисия за бедствия и аварии към МС и др.), съответно:

- Област Благоевград (в общините Белица, Гоце Делчев и Гърмен) – 7 проекта на обща стойност 5 682 669,85 лв.
- Област Перник (в община Перник) – 5 проекта на обща стойност 507 776 лв.
- Община София (столица) – 7 проекта на обща стойност 19 400 000 лв.

Със средства от програмата за ТГС-ИПП България-Македония 2014-2020 в с. Попови ливади, община Гоце Делчев, се изпълнява проект „Общото ни минало-път към съвместното бъдеще“ с общ размер на средствата 484 044 лв. В резултат на изпълнение на дейностите по проекта ще бъде обновен ученически лагер и обособен посетителски център.

4.4.2. Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПРР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Данните представени от ОПРР показват, че рехабилитираните здравни заведения и заведения за социални услуги на територията на ЮЗР са 19 бр.

По данни, предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. са рехабилитирани или са в процес на рехабилитация общо 15 броя здравни заведения и заведения за социални услуги на обща стойност 3 719 571,04 лв. с финансиране от различни източници (Фонд „Социална закрила“, Програма за териториално сътрудничество Гърция-България 2014-2020, Програма за ТГС-ИПП България-Македония 2014-2020 г., Агенция за хората с увреждания, СОПФ и др.), съответно:

- Област Благоевград (в общините Банско, Белица, Гоце Делчев, Гърмен, Якоруда) – 7 проекта на обща стойност 3 053 632,54 лв.
- Област Кюстендил (в община Кюстендил) – 3 проекта на обща стойност 54 238,50 лв.
- Област София (столица) – 5 проекта на обща стойност 611 700 лв.

4.4.3. Реконструирани сгради и обекти на културата, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПРР, УО на ПРСР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

По данни от ИСУН 2020 по ОПРР през 2020 г. в процес на изпълнение са два проекта за реконструкция на сгради и обекти на културата. Данните от ПРСР показват 5 бр. реконструирани сгради и обекти на културата.

По данни предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. се изпълнява един проект за рехабилитация на сгради и обекти на културата на обща стойност 1 316 886 лв. финансиран от Програма ИНТЕРРЕГ V-A-ГЪРЦИЯ-БЪЛГАРИЯ 2014-2020 г.

4.4.4. Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

През 2020 г. са приключили или са в процес на изпълнение 14 броя обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време на обща стойност 10 919 596,37 лв. с финансиране от различни източници (ПУДООС, Национална програма Чиста околна среда 2020 към ПУДООС, държавен бюджет, общински бюджет, ПРСР и др.), съответно:

- Област Благоевград (в общините Белица, Гоце Делчев, Гърмен, Сандански, Якоруда) – 10 проекта на обща стойност 8 196 022,37 лв.
- Област Кюстендил (в община Дупница) – 2 проект на обща стойност 20 000 лв.
- Област Перник (в община Перник) – 1 проект на обща стойност 50 111 лв.
- Област София (столица) – 1 проект на обща стойност 2 653 463 лв.

4.4.5. Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПРР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Данните представени от ОПРР показват, че на територията на ЮЗР са сключени 12 договора за реализиране на проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони и са приключили 3 проекта.

По данни, предоставени от общинските администрации, на територията на ЮЗР през 2020 г. са приключили или са в процес на изпълнение общо 5 броя реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони на обща стойност 2 109 512,98 лв. с финансиране от различни източници (ПУДООС, Национална програма Чиста околна среда 2020 към ПУДООС, общински бюджети и др.), съответно:

- Област Благоевград (в общините Банско и Якоруда) – 2 проекта на обща стойност 1 009 804 лв.
- Област Кюстендил (в общинаа Кюстендил) – 1 проект на обща стойност 19 995,10 лв.
- Област Перник (в община Перник) – 1 проект на обща стойност 10 000 лв.
- Област София (столица) – 1 проект на обща стойност 1 069 713,88 лв.

4.4.6. Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Предоставената информация показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 28 броя, от които 5 в област Перник, 3 в област Кюстендил и 20 в област Благоевград.

Със средства отпуснати с Постановление на МС № 315/18.12.2019 г. в община Гърмен се изпълнява проект „Многофункционална сграда с. Дебрен“ на обща стойност 350 000 лв.

4.4.7. Реализирани проекти за развитие на градски транспорт, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на общините и областните администрации на територията на ЮЗР, ИСУН 2020, УО на ОПРР и Уо на ОПОС.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 11 броя, от които 9 в област София (столица) и 2 в област Перник.

В рамките на ОПОС не се финансират проекти, конкретно насочени към развитие на градския транспорт, но чрез изпълнението на проектите по процедура BG16M1OP002-5.004 „Мерки за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух“, индиректно се допринася за модернизацията на състава на градския транспорт. В рамките на процедурата е предвидено закупуването и доставката

на нови съвременни електрически транспортни средства (подвижен състав) на обществения транспорт, което от своя страна ще доведе до намаляване на вредните емисии във въздуха, намаляване на шума и вибрациите и значително спестяване на енергия. На територията на ЮЗР към края на 2020 г. се реализират 4 броя такива проекти (3 броя проекти с бенефициент Столична община и един проект с бенефициент община Перник), а на национално ниво за отчетния период броят им достига общо 12.

По данни на ОПРР през 2020 г. е приключил 1 проект за развитие на градски транспорт и са сключени 4 договора.

Със средства от общинския бюджет в община Сандански е реализиран проект „Дребномащабни мерки за подобряване на техническата инфраструктура“ с общ бюджет от 150 000 лв. В резултат на изпълнението на проекта са поставени нови автобусни навеси в гр. Сандански и са изградени улици.

4.4.8. Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПРР, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

По данни на ОПРР през 2020 г. са приключили 33 проекта за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради и са сключени 48 договора.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 14 броя, от които 4 в област Перник и 10 в област Благоевград. Със средства по програма „Хоризонт 2020“ на територията на Столична община се изпълнява проект „Интегрирани услуги за енергийно обновяване на жилищните сгради - SHEERenov“ на обща стойност 356 997,65 лв. В резултат на изпълнение на дейностите по проекта ще бъде създаден устойчив механизъм за обновяване на многофамилни жилищни сгради и подпомагане прехода от административен към пазарно ориентиран модел на обновяване, ще се създаде инструмент за ускоряване на процеса на обновяване на жилищния сграден фонд на доброволен принцип и ще се изготвят енергийни обследвания на 30 сгради.

Обобщение за изпълнението на Приоритет 4 „Повишаване на конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда“:

В секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областната администрация на Софийска област, поради което обобщението на изпълнението на приоритета и проследяване на постигането на целевите стойности на заложените индикатори в РПР на ЮЗР е невъзможно. Въпреки това през 2020 г. на територията на ЮЗР са приключени или в процес на изпълнение редица проекти със средства от оперативните програми, ПРСР и други източници за обновяване на образователната, социалната, културната и здравната инфраструктура, както и за подобряване на градската среда. Още през 2014 г. са надвишени предвидените в РПР на ЮЗР целеви стойности за 2020 г. на следните индикатори по този приоритет: „Рехабилитирани образователни заведения“; „Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги“; „Реконструирани сгради и обекти на културата“; „Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време“; „Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони“. Постигнатият през 2020 г. напредък по приоритета може да бъде оценен като съществен. С финансиране от ОПРР, ОПРЧР, ПРСР, по проект „Красива България“, със средства от държавния бюджет и общинските бюджети, с финансиране от бюджета на МФ, по програмите за ТГС България-Македония и България-Сърбия, от ПУДООС, и др. са модернизирани и обновени сгради на образователната инфраструктура; предприети са мерки за модернизация на институциите, както и за повишаване на капацитета им; рехабилитирани са здравни заведения и заведения за социални услуги; реконструирани са обекти и сгради на културата; изградени и реконструирани са много обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време; в процес на изпълнение са проекти за повишаване качеството на атмосферния въздух, измененията на климата, намаляване на вредните емисии, стимулиране на корпоративната отговорност в градските райони и др. Реализирани са проекти за благоустрояването на обществени зони в населените места и обновяване на зелените площи в градските райони, за подобряване качеството на средата и живота в селските райони. Делът на населението с висше образование и делът на преждевременно напусналите образователната система в района през 2020 г. се увеличават в сравнение с предходния период. В областта на подобряването на

енергийната ефективност на жилищни и публични сгради липсва съществен напредък. Изпълнението на мерките по приоритета допринася за осъществяване на социално включване и интеграция, подобряване на жизнения стандарт на хора в неравностойно и уязвимо положение и социално слаби, подобряване качеството на образованието и обучението, подобряване на здравното обслужване и общо подобряване на качеството на живот.

По данни на Столична община през 2020 г. на територията на София-град се изпълняват или са приключили 15 проекта за повишаване качеството на атмосферния въздух, измененията на климата, намаляване на вредните емисии, стимулиране на корпоративната отговорност в градските райони и др. на обща стойност 19 571 408,06 лв. с финансиране от различни източници.

Таблица № 23. Справка за проектите в процес на изпълнение или приключили през 2020 г. в Столична община.

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

Източник на финансиране	Наименование на проекта	Бенефициент	Въздействие (резултати) от извършените по проекта дейности за местното развитие	Статус на проекта (през 2020)	Общ размер на договорените средства
UIA	INNOAIR	Столична община в партньорство с: Асоциация за развитие на София; СУ "Климент Охридски" ПУ "Паисий Хилендарски" ЦГМ; НИМХ; Национална асоциация на общините в България; Моудшифт Европа.	Намаляване на вредните емисии чрез: 1. Ниско емисионни зони (НЕЗ) 2. Бяла книга за НЕЗ; 3. Зелени коридори; 4. Оптимизация на маршрутните схеми; Екологичен масов градски транспорт+Апликация	В процес на изпълнение	9 076 403.00
Програма „Балкани – Средиземно море“ (2014 - 2020)	„Ефективно използване на новите технологии за чист атмосферен въздух“ (AIRTHINGS)	Столична община	1. Популяризиране и повишаване на ангажираността на гражданите към почистия въздух и необходимите мерки за поддържане на неговото добро качество; 2. Демонстриране на ефекта от поставянето на коминни филтри от домакинствата, отопляващи се на твърдо гориво; 3. Създаване на възможност на гражданите да следят качеството на атмосферния въздух в реално време; 4. Създаване на възможност за използване на получените от сензорните станции данни за повторни анализи от трети лица – бизнес, граждани и др. 5. Създаване на възможност за добавяне на допълнителни станции с цел образуването на по-точна и пълна глобална картина на изменението на качествените показатели на въздуха.	Проектът е приключил на 14.10.2020 г.	942 170.25
Повишаване на обществената информираност по проблеми в образованието и насърчаване на развитието му в ЕС“ (DEAR)	„Хранителна вълна - овластяване на градската младеж за климата“ (FOODWAVE)	Столична община	1. Повишаване осведомеността сред младото население по въпросите, свързани със смекчаването и адаптирането към изменението на климата; 2. Допринасяне за промени в хранителната система- намаляване на количествата изхвърляна храна и адаптиране на производствените процеси в контекста на предизвикателствата, породени от климатичните промени.	В процес на изпълнение	484 761.85

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

УРБАКТ III	„Лисабонска Стратегия за местно развитие на квартали или области с приоритетна интервенция, интегриран инструментариум“ (Com.Unity.Lab)	Столична община	В рамките на проекта е изградена мрежа от местни неправителствени организации, които участват в активни и застъпнически действия свързани с процесите на социалното включване. Наученото в мрежата се прилага в процеса на изработване на „Програма за София“ – План за интегрирано развитие на Столична общината за периода 2021 – 2026 г.	В процес на изпълнение	101 703.00
УРБАКТ III 2014-2020	„CITIES4CSR - Широкообхватни общински стратегии за насърчване и стимулиране на корпоративната отговорност в градските райони“	Столична община	1. Засилване на сътрудничеството между общините, бизнеса и гражданското общество по линия на корпоративната социална отговорност (КСО); 2. Създаване на отворена специфична градска мрежа от партньори за разработване на прагматични решения на основни градски проблеми и предизвикателства, интегрирайки икономически, социални и екологични решения чрез холистичен подход; 3. Изграждане на капацитет за създаване и прилагане на политики и познания в различни направления от градската среда по линия на КСО.	В процес на изпълнение	105 239.18
Програма „Хоризонт 2020“	„Интегрирани услуги за енергийно обновяване на жилищните сгради-SHEERenov“	Столична община	1. Създаване на устойчив механизъм за обновяване на многофамилни жилищни сгради и подпомагане прехода от административен към пазарно ориентиран модел на обновяване; 2. Създаване на инструмент за ускоряване на процеса на обновяване на жилищния сграден фонд на доброволен принцип; 3. Изготвяне на енергийни обследвания на 30 сгради.	В процес на изпълнение	356 997.65
„Опазване на околната среда и климатични промени“ на Финансовия механизъм на ЕИП	Предефиниран проект № 3 „Прилагане на иновативни мерки за смекчаване и адаптация към изменението на климата в общините в България“	Столична община	1. Изпълнение на пилотни инвестиционни проекти за иновативни мерки за смекчаване на изменението на климата и адаптиране на градското развитие като цялостно енергийно обновяване в общински сгради в комбинация с мерки за засенчване на фасадите, зелени покриви и други; 2. Оценка на стратегическите планове и идентифициране на пропуски и необходими действия, включително и създаване на проекти за градско развитие; 3. Създаване на капацитет на общинските администрации за анализ и идентифициране на необходимите мерки за смекчаване на въздействието и адаптацията към климатичните промени.	В процес на изпълнение	539 809.08
Програма за междурегионално сътрудничество INTERREG	CircE - „Ориентиране на Европейските региони към	Столична община	Прилагане на концепцията за кръгова икономика при разработването на програми, стратегии, планове и проекти.	В процес на изпълнение	321 830.80

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

Еуроге на Европейския съюз (ЕС)	кръговата икономика“				
Програма за транснационално сътрудничество „Балкани – Средиземно море“ (2014 – 2020)	Стимулиране на гражданското участие в процеса на рециклиране“ (Stimulating citizens participation to recycle processes – Benefit As you Save - BAS	Столична община	<p>Разработен План за действие за оптимизиране и усъвършенстване на разделното събиране на отпадъци от опаковки и хранителни отпадъци, идентифициране и привличане на 300 домакинства в пилотната инициатива – приключила дейност (25.01.18 г. - 17.07.18 г.);</p> <p>Изградени в междублоковите пространства пет броя заграждения (тип „Зелен остров“ с контрол на достъпа само за участващите в проекта семейства чрез заключване с ключ), като във всяко заграждение са разположени: 3 бр. (1100 л.) за пластмаса/хартия/метал и стъкло, 2 бр. (240 л.) за хранителни отпадъци, както и един контейнер с обем 1100 л. за останалия смесен битов отпадък - приключила дейност (декември 2018 г. – януари 2019 г.);</p> <p>Закупени 300 комплекта контейнери за домашна употреба – 10 л. вентилирана кофа за биоотпадъци, 25 л. кофа за пластмаса, хартия, метал и 25 л. кофа за стъкло - приключила дейност (февруари 2019 г.);</p>	Приключил	273 819.82
			<p>Поставени сензори за обем в общите съдове в петте броя заграждения (тип „Зелен остров“), с цел - обща статистика за пилотната инициатива: брой вдигания на съдовете, брой измервания, % запълняемост на контейнерите, типове разделно събран отпадък и др. Калибриране, оптимизиране и подмяна с нови сензори за по-голяма точност на резултатите – приключила дейност (март 2019 г. – март 2020 г.);</p> <p>Като текуща дейност е осъществено събиране и обработка на измерими данни, в резултат на проведения пилотен проект, които послужат при разработването и оптимизирането на месечните графици на сметоизвозващите фирми относно кратността на обслужване както на контейнерите за смесен битов отпадък, така и на контейнерите за разделно събирани/рециклируеми отпадъци.</p>		

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

Програма ХОРИЗОНТ 2020 на Европейския съюз	„Управление на миризмите при процесите, свързани с третиране на отпадъците“ („D_NOSES - Distributed Network for Odour Sensing, Empowerment and Sustainability“)		Извършена оценка на въведената през 2014 г. Система за разделно събиране на хранителните отпадъци на територията на СО чрез специално създадени за целта въпросници относно информираността и удовлетвореността на участниците в Системата, както и предоставяне на препоръки от генераторите за подобряването ѝ – изпълнена дейност (01.04.2018 г. – 30.09.2019 г.).Извършване на изследване състава на хранителните отпадъци, генерирани от участниците в Система, за установяване на наличните микробиологични щамове и стадите на развитието им в тях. Изготвяне на предложения за предприемане на конкретни мерки (физични, биотехнологични, химически и др.) за потискане развитието на установените микроорганизми, с цел намаляване и/или преустановяване отделянето на миризми от отпадъка“ – в процес на изпълнение. Предстои разпространение на информационни материали сред целева група (18 г. – 50 г.), с цел – включване на част от жителите на СО в процеса по идентифициране на миризми в гр. София и отбелязването им в специално създадена за целта мобилна апликация.	В процес на изпълнение	186 195.02
Програма ХОРИЗОНТ 2020 на Европейския съюз	Обединени градове за интелигентен растеж – Smarter Together	Столична община	Създадени условия за трансфер на добри практики и интелигентни решения от градовете Виена, Мюнхен и Лион в областта на енергийната ефективност и мобилност; Разработена Интегрирана стратегия за прилагане на избрани успешни „интелигентни решения“ в районите Оборище, Средец и Триадица, Столична община	В процес на изпълнение	423 071.45
Програма ХОРИЗОНТ 2020 на Европейския съюз	Регенерация и интеграция на непривлекателни градски райони чрез прилагане на социални и екологични решения, базирани на природата (URBAN-Innovative-NATure – URBiNAT)	Столична община	Проектът е насочен към обновяване и интеграция на непривлекателни градски райони чрез прилагане на природосъобразни решения. Основна цел е да се подобри градската среда чрез проектиране и реализиране на т. нар. „Зелен здравословен коридор“, който ще свързва територии със соц. тип жилища, включени в действащи общински програми за регенерация и интеграция. URBiNAT се осъществява от консорциум от 7 европейски града, в които ще работят „живи лаборатории“ за изграждане на „Зелен здравословен коридор“ и за осъществяване на природосъобразни решения в 4 области: енергия, вода, околна среда и земеделие. С изпълнението ще бъдат постигнати следните цели: 1. Постигане на нови модели на градско развитие, свързани с прилагане на природосъобразни решения; 2. Подобряване на условията на живот и постигане на соц. сближаване в европейските градове в контекста на устойчивото развитие; 3. Принос за глобалното популяризиране използването на природосъобразни решения в градовете въз основа на иновативни практики на ЕС.	В процес на изпълнение	2 331 212.45

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

Програма ХОРИЗОНТ 2020 на Европейския съюз	POLICY CLOUD – „Управление на политиките през целия жизнен цикъл на данните чрез технологии в облачни среди“ (Policy management through technologies across the complete data lifecycle on cloud environments)	Столична община	Проектът е насочен към създаване на инструмент в облачна среда за моделиране, тестване и управление на политики чрез анализ и визуализация на данни. Като участник в проекта, София получава безвъзмезден достъп до облачна ИТ инфраструктура на ЕК за събиране, цялостна обработка и анализ на данни. Предвижда се да се използват най-съвременни ИКТ средства за съхранение, обработка и анализ на големи масиви от данни. Чрез участието си в проекта СО ще има възможност да извърши анализ на различни по вид категории и видове данни, което ще позволи на общинската администрация да подобри управлението, прилагането и прозрачността при изпълнението на местните политики чрез използване на най - нови технологии.	В процес на изпълнение	293 374.50
Европе Aid към ГД „Международно сътрудничество и развитие” на Европейската комисия	Мобилизиране на млади европейци в подкрепа на целите на устойчивото развитие (Walk the Global Walk)	Столична община	Проектът е насочен към укрепване на сътрудничеството между местната власт, гражданския сектор и образователни институции в страни от и извън Европейския съюз за създаване на обща образователна рамка по глобалните цели на ООН за устойчиво развитие (ЦУР), в частност по теми: № 11 – Устойчиви градове и общности; № 13 – Борба с климатичните промени и № 16 – Мир и справедливост.Кратко описание:Проектът се фокусира върху темите на Глобалното гражданско образование, предоставяйки възможности за сътрудничество и обмен на информация на учители в Европа, като въвежда модели на активно участие и лидерство в училищата и установява диалог на местно и европейско ниво.	В процес на изпълнение	613 285.00
Програма LIFE на Европейския съюз	Интегриран проект (ИП) „Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух“	ИП се изпълнява от Столична община, в качеството на координиращ бенефициент, в партньорство с общините Бургас, Русе, Стара Загора, Велико Търново и Монтана, и Клуб „Икономика 2000“, в качеството им на асоциирани бенефициенти.	Целта на проекта е подобряване качеството на атмосферния въздух, чрез подмяна на старите отоплителните уреди на дърва и въглища на домакинствата с нови уреди на газ и пелети. Индикатор за изпълнение на проекта са спестени емисии на ФПЧ10 от броят на домакинствата с подменени отоплителни уреди. На територията на Столична община ще бъдат подменени отоплителните уреди на общо 4 925 домакинства, при което се очаква намаление на емисиите на ФПЧ10 с 74,11 т/год.	В процес на изпълнение	3 521 535.00

4.5. Приоритет 5. Укрепване на административния капацитет и развитие на сътрудничеството

Приоритетът е насочен към подобряване на координацията и капацитета на администрациите, както и пространственото сближаване с европейските региони чрез трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество. Заложени са мерки за подобряване на ефективността на институциите в регионалното развитие в три направления: подобряване на институционалната координация в стратегическото планиране на регионалното развитие; подобряване на административните услуги за регионално развитие; развитие на междуобщинските партньорства като ефективна форма за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти. Заложените в РПП на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Подобряване на координацията между администрациите в стратегическото планиране на регионалното развитие.
- ❖ Подобряване на административните услуги за регионално развитие.
- ❖ Развитие на междуобщинските партньорства и партньорства между публичния, частния и неправителствения сектор за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти.
- ❖ Териториално сближаване чрез трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 5 съгласно РПП на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Исходни	Междинни	Целеви		
1	Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС – бр.	n/a	800	2500	Ежегодно	Областни администрации ИСУН
2	Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество – бр.	n/a	60	150	Ежегодно	Областни администрации
3	Служителите, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие – бр.	73 (2010 г.)	83	95	Ежегодно	Областни администрации
4	Новосъздадени ПЧП – бр.	n/a	10	25	Ежегодно	Областни администрации
5	Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път – бр.	n/a	10	25	Ежегодно	Областни администрации

4.5.1. Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС, бр.

От предоставени данни от оперативните програми и направена справка в системата ИСУН 2020 е видно, че към месец декември 2020 г. общият брой на приключените проекти на територията на ЮЗР е 1 722 броя на обща стойност 885 174 763,70 лв.

Таблица № 24. Приключили проекти по оперативните програми (програмен период 2014-2020) на територията на ЮЗР за периода 2014-2020 г. съгласно ИСУН 2020

Оперативна програма	Области									
	Благоевград		Кюстендил		Перник		Софийска		София (столица)	
	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.
ОПИК	85	40 836 263,24	32	23 076 858,79	20	15 607 076,73	57	54 744 773,27	458	230 426 212,94
ОПТТИ	0	0	0	0	0	0	0	0	6	37 639 558,12
ОПДУ	3	490 951,08	2	404 974,80	0	0	1	89 640,00	46	28 833 529,00
ОПОС	4	52 738 135,08	0	0	1	93 694,00	0	0	1	47 802 081,52
ОПРР	32	54 854 462,67	13	32 905 006,64	3	4 753 079,95	20	45 799 248,45	11	25 364 161,30
ОПРЧР	134	27 649 381,79	38	10 265 710,82	41	8 474 750,02	100	22 734 542,97	526	94 544 230,49
ОПХОМП	16	3 793 756,45	8	1 463 318,92	4	664 770,43	22	2 988 149,93	10	2 861 529,71
ОПНОИР	3	551 382,00	1	118 042,06	3	536 966,74	8	2 510 153,13	13	9 558 370,65
ОБЩО	277	180 914 332,30	94	68 233 912,03	72	30 130 337,87	208	128 866 507,80	1 071	477 029 673,70

Най-много средства в ЮЗР за 2020 г. са усвоени от ОПИК – 364 691 184,97 лв., следвана от ОПРР – 163 675 959,01 лв., ОПРЧР – 163 668 616,02 лв., ОПОС – 100 633 910,60 лв., ОПТТИ – 37 639 558,12 лв., ОПДУ – 29 819 094,88 лв. НОИР – 13 274 914,58 лв. и ОПХОМП – 11 771 525,44 лв. По области през 2020 г. водач по брой реализирани проекти и усвоени средства е област София (столица) – 1 071 приключени проекта на стойност 477 029 673,70 лв. (54% от всички усвоени средства в ЮЗР). С най-малко проекти и с най-малко усвоени средства за посочения период е област Перник – 72 приключени проекта на стойност 30 130 337,87 лв. (3,4% от всички усвоени средства в ЮЗР).

Съгласно представена информация от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) на територията на района се изпълняват 5 процедури по приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ и 5 процедури по приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално

приобщаване“ на ОПНОИР с общо 24 сключени договора, чиито основни цели са изграждане на образователна среда, насърчаваща личностно развитие на всяко дете и ученик, интеграция на уязвимите групи и подобряване на достъпа до висше образование.

По **Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ)** до 31.12.2020 г. на територията на района са изпълнявани 214 проекта (включително приключили и сключени през 2020 г.) като 5 от тях са за осигуряване на административно обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път.

Обобщената информация за напредъка на операциите и изпълнение на проектите по **Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС)** показва, че общият брой на проектите по ОПОС на територията на ЮЗР към 31.12.2020 г. е 54, от които 50 броя са в процес на изпълнение, а четири проекта са приключили към края на предходната година. На национално ниво, в рамките на ОПОС 2014-2020 г. към края на 2020 г. проектите по приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 5 са общо 282 броя, от които 251 броя се изпълняват, а приключилите са общо 31 броя.

Таблица № 25. Обобщена информация за напредъка на операциите и изпълнение на проектите по ОПОС 2014-2020 г. на територията на ЮЗР (към 31.12.2020 г.)

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

№ по ред	Приоритетна ос	Процедура	Бенефициент	Наименование на проекта	№ на договора за БФП/ Заповед №.	Актуален размер на БФП (лв.) към 31.12.2020 г.	Извършени плащания (лв.) към 31.12.2020 г.
1	ПРИОРИТЕТНА ОС 1 "ВОДИ"	BG16M1OP002-1.005 "Втора фаза на проекти за изграждане на ВиК инфраструктура, чието изпълнение е стартирало по ОПОС 2007-2013 г."	община Банско * <u>Приключил</u>	"Втора фаза на проект "Рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежа на гр. Банско с изграждане на ПСОВ"	Д-34-28/ 26.07.2016 г.	21 888 724.87	21 989 946.38
2		BG16M1OP002-1.007 „Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община"	Столична община * <u>в процес на изпълнение</u>	"Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община"	Д-34-39/ 08.11.2016 г.	4 434 000.00	1 346 963.06
3		BG16M1OP002-1.016 "Изграждане на ВиК инфраструктура"	„Водоснабдяване и Канализация“ ООД-Перник * <u>в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на ВиК инфраструктура на обособената територия обслужвана от "Водоснабдяване и канализация" ООД, гр. Перник"	Д-34-67/ 21.08.2019 г.	75 584 683.88	981 190.79
4	ПРИОРИТЕТНА ОС 2 "ОТПАДЪЦИ"	BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци"	Община Гоце Делчев - водеща община и общини партньори - Гърмен и Хаджидимово * <u>в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на инсталация за предварително третиране и инсталация за компостиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Гоце Делчев"	Д-34-34/ 18.12.2017 г.	6 870 739.69	3 236 275.40
5			Община Петрич * <u>в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци в община Петрич"	Д-34-29/ 29.11.2017 г.	7 015 523.55	6 313 971.20
6			РСУО - Сандански, водеща община Сандански и общини партньори - Кресна и Струмияни * <u>приключил</u>	„Инвестиционен проект "Компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и съпътстваща инфраструктура за Регионална система за управление на отпадъците на общините Сандански, Струмияни и Кресна"	Д-36-24/ 13.11.2017 г.	6 596 059.00	6 596 059.00
7			Община Благоевград - водеща община и общини партньори: Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево * <u>в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура /инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци/ за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Благоевград, включващ общини Благоевград, Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево"	Д-34-24/ 23.04.2018 г.	8 982 862.96	8 404 335.11

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

8		Община Костинброд - водеща община и общини партньори: Божурище, Годеч, Драгоман, Сливница и Своге <u>* в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РСУО Костинброд"	Д-34-33/ 05.06.2018 г.	13 017 333.47	2 254 064.74	
9		Община Дупница <u>*в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на инсталация за компостиране и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините Дупница, Бобов дол и Сапарева баня"	Д-34-82/ 18.12.2018 г.	7 716 298.85	954 748.87	
10		Община Горна Малина - водеща община и партньор Община Елин Пелин <u>* в процес на изпълнение</u>	„Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци в Регион Горна Малина“	Д-34-30/ 04.06.2018 г.	7 234 203.76	86 023.92	
11		община Кюстендил <u>*в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на екологична инфраструктура за РСУО „Рила Еко“	Д-34-28/ 10.04.2019 г.	7 007 023.20	989 222.12	
12		Община Ботевград - водеща община и общини партньори Етрополе и Правец <u>* в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за нуждите на РСУО-Регион Ботевград"	Д-34-22/ 12.04.2018 г.	7 240 028.40	123 715.72	
13		BG16M1OP002-2.004 "Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци"	община Благоевград <u>* в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци за регионална система за управление на отпадъците на Регион Благоевград"	Д-34-80/ 17.12.2018 г.	30 150 205.53	5 812 641.48
14		BG16M1OP002-2.006 "Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци"	община Златица <u>* в процес на изпълнение</u>	„Изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на община Златица за общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч“	Д-34-42/ 13.7.2018 г.	6 616 178.41	5 712 537.89
15		BG16M1OP002-2.008 "Проектиране и изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF – трета фаза на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община"	Столична община <u>* в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF – трета фаза на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община"	Д-34-78/ 30.11.2018 г.	177 629 778.24	71 435 273.54

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

BG16M1OP002-2.009 "Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците"	Община Самоков <u>*в процес на изпълнение</u>	„Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе.“	Д-34-101/05.08.2020 г.	390 426.60	0.00
	община Пирдоп <u>*в процес на изпълнение</u>	"Изпълнение на демонстрационен проект за управление на отпадъците на територията на община Пирдоп"	Д-34-113/14.08.2020г.	366 290.77	36 620.00
	община Чавдар <u>*в процес на изпълнение</u>	"Демонстрационен проект за управление на отпадъците в община Чавдар"	Д-34-110/11.08.2020 г.	167 580.00	0.00
	община Петрич <u>*в процес на изпълнение</u>	"Изпълнение на демонстрационен проект за намаляване на битовите отпадъци в община Петрич"	Д-34-120/24.08.2020 г.	371 149.40	37 114.94
	община Сатовча <u>*в процес на изпълнение</u>	"Наше село за нулеви отпадъци"	Д-34-125/24.08.2020 г.	382 774.02	38 277.40
	община Етрополе <u>*в процес на изпълнение</u>	"Преход към кръгова икономика чрез компостиране в домакинствата и в пилотни училища в община Етрополе"	Д-34-114/14.08.2020	384 836.60	38 483.66
BG16M1OP002-2.010 "Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14"	община Невестино <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на 2 депа за битови отпадъци на територията на община Невестино"	Д-34-8/13.04.2020г.	878 306.93	87 830.69
	община Ковачевци <u>*в процес на изпълнение</u>	"Закриване и рекултивация на съществуващо депо за твърди битови отпадъци на територията на община Ковачевци"	Д-34-17/22.04.2020г.	330 374.46	148 602.09
	община Костенец <u>*в процес на изпълнение</u>	"Закриване и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на територията на община Костенец"	Д-34-19/23.04.2020г.	1 799 209.15	484 963.72
	община Земен <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на депо за ТБО община Земен"	Д-34-22/27.04.2020г.	603 530.79	60 353.08
	община Благоевград <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на общинското депо за неопасни отпадъци на територията на Община Благоевград"	Д-34-37/19.05.2020г.	1 679 125.29	167 912.53
	община Симитли <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на депо за битови отпадъци - Симитли"	Д-34-34/14.05.2020г.	1 492 696.96	281 478.65
	община Трекляно <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на общинско депо за неопасни твърди битови отпадъци в поземлен имот № 009025 с ЕКАТТЕ 75232 по КККР на с. Уши, Община Трекляно"	Д-34-42/26.05.2020г.	209 134.28	20 913.43
	община Копривщица <u>*в процес на изпълнение</u>	„Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за твърди битови отпадъци в землището на гр. Копривщица“	Д-34-51/03.06.2020 г.	704 739.16	70 473.92
	община Брезник <u>*в процес на изпълнение</u>	"Закриване и рекултивация на общинско депо в община Брезник, определено за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14 – Брезник"	Д-34-52/04.06.2020г.	1 295 267.18	169 221.71
община Челопеч <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на депо - Челопеч"	Д-34-62/24.06.2020 г.	1 817 350.46	441 895.47	

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

			община Перник <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на депо за неопасни отпадъци на град Перник"	Д-34-64/02.07.2020 г.	12 579 930.62	0.00	
			Община Бобов дол <u>*в процес на изпълнение</u>	„Рекултивация на общинско сметище – град Бобов дол“	Д-34-72/20.07.2020 г.	878 977.74	87 897.77	
			община Рила <u>*в процес на изпълнение</u>	"Рекултивация на депо за неопасни битови отпадъци - град Рила"	Д-34-68/15.07.2020 г.	2 923 353.84	292 335.38	
			Община Сапарева баня <u>*в процес на изпълнение</u>	„Рекултивация на депо за закриване в община Сапарева баня, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14“	Д-34-69/16.07.2020 г.	948 852.16	94 885.22	
			община Трън <u>*в процес на изпълнение</u>	"Техническа и биологична рекултивация на общинско депо за ТБО в землището на гр. Трън, м. Мечи дол, ПИ 73273.80.46"	Д-34-100/05.08.2020 г.	326 532.35	32 653.23	
16	ПРИОРИТЕТНА ОС 3 "НАТУРА 2000 И БИОРАЗНООБРАЗИЕ"	BG16M1OP002-3.007 "Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Natura 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати"	Дирекция „Национален парк Пирин“ <u>* в процес на изпълнение</u>	„Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на Защитена зона BG0000209 „Пирин“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка, приет с Решение № 122/2007 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 21/2007 г.)/защитена територия „Национален парк Пирин“	Заповед № РД-ОП-90/31.08.2018 г.	6 260 485.69	2 565 674.30	
17			РИОСВ София <u>*в процес на изпълнение</u>	„Реализиране на дейности по опазване на естественото състояние на природното местообитание 9130- буков комплекс в ПР "Богдан" и предприемане на мерки за неговото подобряване“	Заповед № РД-ОП-97/28.09.2018 г.	642 670.27	514 136.22	
18			Дирекция на природен парк "Витоша" <u>*в процес на изпълнение</u>	"Възстановяване и поддържане на приоритетни природни местообитания и видове на територията на Природен парк „Витоша“	Д-34-63/15.10.2018 г.	419 000.40	352 948.32	
19			Дирекция на Национален парк "Рила" <u>*в процес на изпълнение</u>	"Устойчиво управление на Национален парк "Рила" II-ра фаза"	Заповед № РД-ОП-89/31.08.2018 г.	11 994 781.47	7 957 467.34	
20			Природен парк "Рилски манастир" <u>*в процес на изпълнение</u>	"Поддържащи и възстановителни дейности в местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс и на целеви хищни птици на територията на Природен парк „Рилски манастир“	Д-34-62/15.10.2018 г.	190 833.32	152 666.66	
			BG16M1OP002-3.017 "МИГ САМОКОВ "Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Natura 2000 чрез подхода ВОМР в територията на МИГ Самоков"	Община Самоков <u>*в процес на изпълнение</u>	„Изпълнение на дейности за осигуряване на подкрепа за подобряване природозащитното състояние на видове, включени в стратегията за ВОМР на МИГ Самоков“	Д-34-150/23.11.2020 г.	1 120 646.00	0.00

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

		BG16M1OP002-3.019 "Споделена визия за екологичната мрежа Natura 2000 в България"	"ИНТЕРАКТИВНА БЪЛГАРИЯ" Фондация <i>*в процес на изпълнение</i>	"Споделена визия за Natura 2000 в регион София"	Д-34-108/11.08.2020 г.	71 400.00	14 280.00
			КОАЛИЦИЯ ПРИРОДА БЪЛГАРИЯ - КЛОН ПЕРНИК <i>*в процес на изпълнение</i>	"Споделена визия за екологичната мрежа Natura 2000 в регион Перник"	Д-34-87/29.07.2020 г.	71 400.00	14 280.00
			Коалиция Природа България клон Благоевград <i>*в процес на изпълнение</i>	"Споделена визия за екологичната мрежа Natura 2000 в регион Благоевград"	Д-34-82/29.07.2020 г.	71 400.00	14 280.00
	ПРИОРИТЕТНА ОС 4 "ПРЕВЕНЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ НАВОДНЕНИЯ И СВЛАЧИЩА"	BG16M1OP002-4.003 "Превенция и противодействие на свлачищните процеси за ограничаване на риска от тях (вкл. по републиканска пътна мрежа)"	община Своге <i>*в процес на изпълнение</i>	"Укрепяване на свлачище SFO 43.65869-01, гр. Своге, кв. Старо село"	Д-34-49/02.06.2020 г.	6 799 972.80	530 039.46
21	ПРИОРИТЕТНА ОС 5 "ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ"	BG16M1OP002-5.002 „Разработване/Актуализация на общинските програми за качество на атмосферния въздух“.	община Перник <i>*приключил</i>	„Разработване на програма за качеството на атмосферния въздух на община Перник 2017-2021“	Д-34-21/14.06.2017 г.	68 524.82	68 524.82
22			община Благоевград <i>*Приключил</i>	„Актуализация на програмата за качеството на атмосферния въздух на територията на Община Благоевград“	Д-34-22/14.06.2017 г.	87 518.99	87 518.99
23			Столична община <i>* в процес на изпълнение</i>	"Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община за периода 2021-2026"	Д-34-51/19.06.2019 г.	396 352.19	99 199.50
24		BG16M1OP002-5.003 "Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух"	Столична община <i>* в процес на изпълнение</i>	"Подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво с екологични алтернативи"	Д-34-21/04.04.2019 г.	44 307 919.73	1 065 697.99
25		BG16M1OP002-5.004-0004 Столична община с партньор "Столичен електротранспорт" <i>* в процес на изпълнение</i>	"Изпълнение на дейности за подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез закупуване и доставка на електрически превозни средства за релсов транспорт – трамвайни мотриси"	Д-34-100/09.10.2019 г.	97 700 000.00	38 960 133.60	
26		BG16M1OP002-5.004 "Мерки за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух"	BG16M1OP002-5.004-0005 Столична община с партньор "Столичен автотранспорт" <i>* в процес на изпълнение</i>	"Изпълнение на дейности за подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез доставка на 52 броя нови електрически автобуси и специализирано оборудване за тях"	Д-34-98/09.10.2019 г.	30 300 000.00	11 728 000.00
27		BG16M1OP002-5.004-0007 Столична община с партньор "Столичен електротранспорт"	"Изпълнение на дейности за подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез закупуване и доставка на електрически превозни средства за шосеен	Д-34-99/09.10.2019 г.	90 000 000.00	55 568 710.90	

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

			* в процес на изпълнение	транспорт – електрически автобуси и тролейбуси"			
			община Перник *в процес на изпълнение	"Подобряване качеството на атмосферния въздух чрез въвеждане на екологосъобразен обществен електротранспорт в Перник"	Д-34-18 /22.04.2020г.	5 999 600.00	2 283 600.00
					ОБЩО	715 016 588.25	260 806 040.21

По данни от **Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР)** на територията на ЮЗР са сключени 140 договора на стойност 599,7 млн. лв. и са приключили 66 договора на стойност 130,7 млн. лв. Рехабилитираните образователни заведения са 34 бр., рехабилитирани заведения и заведения за социални услуги – 19 бр., реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони – сключени са 12 ДБФП и са приключили 3 проекта, реализирани проекти за развитие на градски транспорт – сключени са 4 договора и е приключил 1 проект и реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради – сключени са 48 договора и са приключили 33 проекта.

По **Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР)** общо за района са сключени 1 218 договора на обща стойност над 322,6млн. лв. През 2020 г. в процес на изпълнение са 375 договора, включително и 202 договора сключени през същата година.

По данни от **Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (ОПТТИ)** към 31.12.2020 г. са приключили 2 проекта на стойност 2 734 207,22 лв. и 8 проекта на стойност 2 093 267 885,87 лв. са в процес на изпълнение.

Таблица № 26. Справка за изпълнението на операциите по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. на територията на Югозападен район към 31.12.2020 г

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

Приоритет	Община/ област	Наименование на проекта	Наименование на бенефициента	Въздействие на извършените дейности за местното развитие	Статус на проекта	Общ размер на договореното финансиране (лв) *	Реално изплатени средства (лв)
Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа“	Югозападен	Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: жп участък Елин Пелин – Костенец BG16M1OP001-1.001-0004	Национална компания „Железопътна инфраструктура“	Подобряване на железопътната инфраструктура	В изпълнение	1 301 273 600.20	173 027 497.15
Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа“	Югозападен	Техническа помощ за подготовка на проект „Модернизация на железопътната линия София-Перник-Радомир-Гюешево-граница с Република Македония“ BG16M1OP001-1.002-0002	Национална компания „Железопътна инфраструктура“	Подобряване на железопътната инфраструктура	В изпълнение	27 188 508.53	10 515 123.96
Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа“	Благоевград	Автомагистрала „Струма“ - Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел Железница BG16M1OP001-2.001-0001	Агенция „Пътна инфраструктура“	Подобряване на пътната инфраструктура	В изпълнение	742 502 905.55	462 162 478.27
Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната”	Югозападен	Изграждане на АМ "Калотина-София", лот 1 "Западна дъга на Софийски околновръстен път /СОП/", фаза 2 BG16M1OP001-2.001-0002	Агенция „Пътна инфраструктура“	Подобряване на пътната инфраструктура	В изпълнение	115 671 717.60	91 869 433.70

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

Трансевропейска транспортна мрежа“							
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превода на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Реконструкция на гарови комплекси Подуяне, Искър и Казичене BG16M1OP001-3.001-0006	Национална компания „Железопътна инфраструктура“	Подобряване на железопътната инфраструктура	В изпълнение	7 403 471.60	3 089 476.87
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превода на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Проект за разширение на метрото в София : линия 3, етап I - участък „бул. Владимир Вазов - ЦГЧ - ул. Житница“ BG16M1OP001-3.001-0001	„Метрополитен“ ЕАД	Подобряване на интермодалността	В изпълнение	935 500 600.04	610 910 743.03
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превода на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Проект за разширение на линия 2 на метрото в София, участък МС „Джеймс Баучер“ до МС „Витоша“ - фаза 2 BG16M1OP001-3.001-0002	„Метрополитен“ ЕАД	Подобряване на интермодалността	Приключен 13.09.2019	26 064 362.11	21 899 596.62
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превода на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Проект за разширение на метрото в гр. София, Линия 3, Етап II - участък „ул. Житница – жк Овча купел – Околовръстен път“ BG16M1OP001-3.001-0004	„Метрополитен“ ЕАД	Подобряване на интермодалността	В изпълнение	242 199 009.35	120 099 382.50

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2020 година*

<p>Приоритетна ос 4</p> <p>„Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта“</p>	<p>София</p>	<p>Проект за проектиране, доставка, монтаж и въвеждане в експлоатация на автоматични перонни преградни врати (АППВ) с вертикално отваряне за 12 метростанции от линия 1 и линия 2 на метрото в София</p> <p>BG16M1OP001-4.001-0012</p>	<p>„Метрополитен“ ЕАД</p>	<p>Подобряване на безопасността и сигурността на транспорта</p>	<p>В изпълнение</p>	<p>21 494 400.00</p>	<p>2 262 904.89</p>
<p>Приоритетна ос 5</p> <p>„Техническа помощ“</p>	<p>София</p>	<p>Изготвяне на идеен проект за отклонение от Линия 3 на метрото, участък „ул. Шипка – ул. Гео Милев – бул. Асен Йорданов – бул. Цариградско шосе“</p> <p>BG16M1OP001-5.001-0024</p>	<p>„Метрополитен“ ЕАД</p>	<p>Подобряване на интермодалността</p>	<p>Приключен 20.02.2020</p>	<p>1 149 600.00</p>	<p>958 000.00</p>
<p>Приоритетна ос 5</p> <p>„Техническа помощ“</p>	<p>Югозападен</p>	<p>Техническа помощ за подготовка на проект „Модернизация на железопътна линия София - граница с Република Сърбия“</p> <p>BG16M1OP001-5.001-0018</p>	<p>Национална компания „Железопътна инфраструктура“</p>	<p>Подобряване на железопътната инфраструктура</p>	<p>Приключен 11.08.2020</p>	<p>2 284 676.22</p>	<p>1 776 207.22</p>

4.5.2. Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество, бр.

По програма Interreg – ИПП „България - Сърбия 2014-2020“, финансирана от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприсъединителна помощ, през 2020 г. са приключили 2 проекта с обща стойност 257 630 евро и обща стойност на българските партньори от 154 891 евро в обхвата на ЮЗР.

По програма Interreg – ИПП „България-Северна Македония 2014-2020“, финансирана от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприсъединителна помощ са приключили 7 проекта с обща стойност 749 744 евро и обща стойност на българските партньори от 380 139 евро.

По Програма ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014-2020 са изпълнени 5 проекта с обща стойност 3 667 094 евро и обща стойност на българските партньори 1 487 581 евро.

По Програма за транснационално сътрудничество „Балкани-Средиземно море“ 2014-2020 са приключили 15 проекта с общ бюджет на българските партньори 1 578 010 евро.

По УРБАКТ IV 2014-2020 са приключили 2 проекта с обща стойност на бюджета на българските партньори 123 295 евро.

По Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020 и ИНТЕРРЕГ Европа“ 2014-2020 няма приключили проекти през 2020 г.

4.5.3. Служители, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на Института по публична администрация (ИПА), общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. за ЮЗР е 76, от които 4 в област София (столица), 62 в област Перник и 10 в област Благоевград. ИПА е водещия институт в страната за обучение на държавните служители, като ежегодно подготвя каталог за обучения в държавната администрация и създава възможност за професионално и кариерно развитие на държавните служители, съобразно потребностите им от обучение. Данните за наблюдавания индикатор показват,

че през 2020 г. спрямо предходната 2019 г. се наблюдава нарастване на броя на служителите, преминали обучения с по-малко от 1%.

Таблица № 27. Брой обучени експерти по тематични области

		Област	Област	Област	Област	Област
		Благоевград	Кюстендил	Перник	София (столица)	Софийска
Общо обучени експерти по тематични области за ЮЗР	2019	6	6	7	2	11
	2020	12	10	0	0	11
Управление на проекти	2019	0	0	1	1	4
	2020	0	0	0	0	0
Законодателство и методология по финансово управление и контрол	2019	0	0	1	0	1
	2020	1	0	0	0	0
Вътрешен контрол	2019	1	0	2	0	2
	2020	0	0	0	0	0
Одит на средствата от ЕС. Налагане на финансови корекции – обосновка, определяне на размера, възстановяване, обжалване и отчитане	2019	1	0	0	0	1
	2020	0	0	0	0	0
CAF-PEF - Външна оценка	2019	0	0	0	0	0
	2020	2	0	0	0	0
Мониторинг на програми и проекти и осигуряване на публичност	2019	0	0	0	0	0
	2020	2	0	0	0	0
CAF-2 - Въвеждане на CAF в българската администрация (специализирано обучение – 2)	2019	0	0	0	0	0
	2020	0	5	0	0	0
Разработване и оценка на проектни предложения	2019	2	0	0	0	1
	2020	3	0	0	0	0
Договаряне и управление на проекти	2019	0	0	1	0	0
	2020	4	0	0	0	0
Системи за управление на качеството	2019	0	0	2	1	0
	2020	0	0	0	0	0
CAF-M - Моделът и ползите от неговото прилагане в българската администрация (общо обучение)	2019	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	1
CAF-1 - Управление на качеството и внедряване на (общо обучение)	2019	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	10
CAF-2 - Въвеждане на CAF в българската администрация (Специализирано обучение - 1)	2019	0	6	0	0	0
	2020	0	5	0	0	0
CAF - Моделът CAF - Европейски инструмент за цялостно управление на качеството в публичния сектор	2019	2	0	0	0	2
	2020	0	0	0	0	0

Източник: ИПА

4.5.4. Новосъздадени ПЧП, бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че към 2020 г. на територията на ЮЗР няма новосъздадени ПЧП.

4.5.5. Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път, бр.

Информационното осигуряване на индикатора е по данни на УО на ОПДУ, общините и областните администрации на територията на ЮЗР.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2020 г. на реализираните проекти за осигуряване на административно обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път за ЮЗР е 1 бр. в област Перник.

По ОПДУ се изпълнява един проект по процедура „Изграждане и развитие на информационните системи и регистри на КРС за подобряване на дейностите по регулиране и контрол и повишаване на качеството на административното обслужване“ на територията на София-град на обща стойност 999 908,58 лв.

Обобщение за изпълнението на Приоритет 5 „Укрепване на административния капацитет и развитие на сътрудничеството“:

В секретариата на РСР на ЮЗР не постъпиха данни за 2019 г. и 2020 г. от областната администрация на Софийска област, поради което обобщението на изпълнението на приоритета и проследяване на постигането на целевите стойности на заложените индикатори в РПР на ЮЗР е невъзможно. Напредъкът по изпълнението на приоритета се базира на продължаващото и през 2020 г. изпълнение на част от проектите по оперативните програми. През 2020 г. броят на обучените от ИПА служители от общинските и областните администрации на територията на ЮЗР нараства. Продължава реализацията на отделни съвместни проекти, основно с партньори от Сърбия, Северна Македония и Гърция за развитие на туризма, културнообразователен обмен, модернизация на трансгранична инфраструктура, подобряване на административния капацитет, икономическо развитие, опазване на околната среда, предпазване от природни рискове и др., съфинансирани от програмите за трансгранично сътрудничество 2014-2020 г. Постигнатият напредък по приоритета може да бъде оценен като добър. Изпълнението на мерките допринася за подобряване на ефективността на институциите в регионалното развитие в три направления: подобряване на институционалната координация;

подобряване на административните услуги за регионално развитие; развитие на междубщинските партньорства като ефективна форма за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти.

ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ РЕГИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ, С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Съгласно § 37 от Закона за регионалното развитие „Изпълнението, наблюдението и оценката на Националната стратегия за регионално развитие 2012 - 2022 г., на регионалните планове за развитие за периода 2014 - 2020 г., на общинските планове за развитие за периода 2014 - 2020 г., на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие за периода 2014 - 2020 г., на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г. и на регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 за периода 2014 - 2020 г. се довършват по реда, по който са започнали.“. В тази връзка и съгласно чл. 84, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР) (отм. ДВ бр. 70 от 07.08.2020 г.) РСР на ЮЗР е органът за наблюдение на РПР на района. РСР на ЮЗР обсъжда и одобрява годишния доклад за наблюдението на изпълнението на РПР на ЮЗР, като от своя страна в доклада следва да се съдържа информация относно предприетите действия за осигуряване ефективност и ефикасност при изпълнението на РПР на ЮЗР. Съгласно чл. 87, т. 3 от ППЗРР (отм. ДВ бр. 70 от 07.08.2020 г.) тези действия обхващат:

- a) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
- b) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на регионалния план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
- c) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на регионалния план за развитие;
- d) мерките за постигане на необходимото съответствие на регионалния план за развитие със секторните политики, планове и програми;
- e) мерките за прилагане принципа на партньорство;
- f) резултатите от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година.

След влизане в сила на ППЗРР (ДВ бр. 70 от 07.08.2020 г.) стартира процедура по определяне на нов състав на РСР на ЮЗР. Със заповед № РД-02-36-79/15.01.2021 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството беше определен поименният състав на членовете на РСР на ЮЗР - членове с право на глас по чл. 18, ал. 4, т. 1 и т. 2 от

ЗРР при вземането на всички решения от компетентността на РСР, във връзка с чл. 19 от ЗРР; наблюдатели с право на съвещателен глас по чл. 18, ал. 13 т. 6-11 от ЗРР, които имат право на глас, единствено при приемането на решения по чл. 19, ал. 1, т. 3 от ЗРР и наблюдатели по чл. 18, ал. 13, т. 1-5 от ЗРР, единствено с право на съвещателен глас.

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

При изготвяне на годишния доклад за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР за 2020 г. са използвани актуални официални статистически данни, предоставени от НСИ, данни от Евростат, ИСУН 2020, като при отчитане на част от заложените индикатори бе използвана информация, предоставена от ИАОС, ИПА, АПИ и АУЕР. За напредъка по оперативните програми информация предоставиха Управляващите органи на ОПДУ, ОПНОИР, ОПРР, ОПРЧР, ОПТТИ, ОПОС. Получената информация от цитираните източници е синтезирана, анализирана и подробно представена в настоящия доклад.

Тъй като през 2020 г. на територията на страната действаша различни мерки за ограничаване на разпространението на COVID-19, както и наложилата се промяна в нормативната уредба и в частност на ЗРР и правилника за прилагането му, през 2020 г. беше проведена една писмена процедура на РСР на ЮЗР под председателството на областния управител на област Перник, на която беше приет Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР за 2019 г.

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПР е през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Определящо значение за обективния анализ на степента на изпълнение на РПР на ЮЗР има наличието на достатъчно данни по системата от индикатори за наблюдение и оценка на документа, както и тяхната периодичност и актуалност. Актуалните данни дават възможност за проследяване на тенденциите в развитието на района и включените в състава му области, както и на тенденциите в преодоляването на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия. В процеса на наблюдение на РПР са установени проблеми, свързани основно с липсата или недостига на актуална статистическа информация на регионално и областно ниво за очертаване тенденциите в изменението на някои индикатори, които определят напредъка по изпълнение на приоритетите на плана:

- Липса на данни за част от наблюдаваните индикатори или наличие на информация единствено на национално ниво.

- Част от наблюдаваните индикатори не съвпадат по наименование или по мерна единица с индикаторите, наблюдавани от НСИ и/или от други официални източници на информация на централно, регионално и местно ниво.
- Наличните данни за част от индикаторите на регионално ниво не съвпадат като периодика с данните на областно ниво, което не позволява анализ на тенденциите във вътрешнорегионалните различия.

За преодоляване на констатираните проблеми в процеса на наблюдение на изпълнението на РПР е изисквана информация по част от индикаторите от ИАОС и АУЕР. Областните администрации предоставиха обобщена информация относно приключили проекти и проекти в процес на изпълнение през 2020 г. по общини в съответната област, които са значими на общинско ниво, както и актуални данни по индикатори за наблюдение на постигнатия напредък по изпълнение на РПР на ЮЗР през 2020 г. Следва да бъде взето под внимание, че част от общините са предоставили непълна информация по индикатори, което затруднява коректния анализ и включването на напълно представителна за региона информация, както и че в секретариата на РСР на ЮЗР не е постъпила информация за 2019 г. и 2020 г. от областната администрация на Софийска област.

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на РПР на ЮЗР

Относно осигуряването на публичност и прозрачност на действията по изпълнение на РПР следва да се има предвид, че протоколът от проведената писмена процедура както и всички Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР, изготвени до момента, са публикувани на официалната страница на МРРБ (<https://www.mrrb.bg/bg/regionalno-razvitie/strategicheskoe-planirane/nablyudenie-i-ocenka/>).

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на РПР със секторните политики, планове и програми

РПР на ЮЗР 2014-2020 г. е разработен в съответствие с предвижданията на основните европейски и национални документи за стратегическо планиране (Стратегия „Европа 2020“ на ЕС, Национална програма за развитие: България 2020, Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. и др.), както и с целите и приоритетите, заложиени в структуроопределящите секторни стратегии, програми и планове.

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

С оглед важното значение на прилагането на принципа на партньорство за успешното реализиране на РПР на ЮЗР на всеки отделен етап от наблюдение на плана се търси постигането на максимална прозрачност, организирането на дискусии, включването и ползването на експертния потенциал и вижданията на всички заинтересовани страни и взимане под внимание на техните предложения. Тъй като през 2020 г. на територията на страната действаха различни мерки за ограничаване на разпространението на COVID-19, както и наложилата се промяна в нормативната уредба и в частност на ЗРР и правилника за прилагането му, през 2020 г. беше проведена една писмена процедура на РСР на ЮЗР под председателството на областния управител на област Перник, на която беше приет Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на РПР за 2019 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ ОТ НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г.

Анализът на основните макроикономически показатели, както и отчетените резултати по приоритети на РП на ЮЗР, свидетелстват за благоприятно икономическо развитие на ЮЗР, което се дължи основно на силната концентрация на финансови, материални и човешки ресурси особено на територията на столицата на Република България.

Процесът на наблюдение се извършва със съдействието на органите на централната власт и техните регионални структури, представителите на РСР в Комитетите по наблюдение изпълнението на оперативните програми и местните власти, чрез предоставяне на информация, анализи, отчети и доклади. При наблюдение изпълнението на плана отчетения напредък в сферата на инфраструктурата, туризма, икономическата и жизнена среда се извършва посредством спазване принципа на партньорство, публичност и прозрачност.

Отчетено е нарастване на БВП на района с 13,77% за 2019 г. спрямо 2018 г. ЮЗР продължава значително да надвишава приноса на всеки един от останалите райони в общия брутният вътрешен продукт на страната, като през 2019 г. формира 50,54% от БВП на национално ниво. В обхвата на района най-голяма е стойността му в област София (столица), а най-ниски са показателите в областите Кюстендил и Перник. Отчетено е нарастване и на БДС в ЮЗР с 13,3% за 2019 г. спрямо 2018 г. Структурата на БДС в района се характеризира със силен превес на сектора на услугите и нисък дял на аграрния сектор. Съгласно актуалната статистическа информация към 2019 г. преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия в ЮЗР са 59,11% от тези на национално ниво, като се отчита ръст от 2,86% спрямо 2018 г. В рамките на района единствено в област Перник се наблюдава намаляване на ПЧИ с 6,07%. Задълбочаването на демографските проблеми и диспропорциите в териториалното разпределение на населението в района, характерно за последните няколко години, продължава и през 2020 г. Независимо от това показателите за социално и демографско развитие са значително по-благоприятни в сравнение с тези при останалите райони основно поради по-големите възможности за реализация в София-град, което привлича голяма част от младото население от другите части на страната. Данните показват, че населението в ЮЗР към 31.12.2020 г. представлява 30,15% от населението на страната, но сравнителният анализ с 2019 г. докладва за намаляване на населението общо за района с 9 189 души. Данните от НСИ към 31.12.2020

г. показват, че 62,75% от населението на ЮЗР е концентрирано в област София (столица). Статистическата информация показва, че естественият прираст за 2020 г. в ЮЗР следва общите за страната негативни тенденции и продължава да е отрицателен, но с най-ниска стойност в сравнение с останалите региони. Общо за региона се наблюдава съществено увеличение на отрицателната стойност на естествения прираст в сравнение с 2019 г., като стойността достига до минус 6,6‰, а с най-висока отрицателната стойност продължават да бъдат областите Кюстендил и Перник. Коефициентът на смъртност отчетен от НСИ в ЮЗР през 2020 г. е 15,9‰, което е малко под средната стойност за страната. Наблюдава се увеличаване на стойността на показателя спрямо 2019 г. Във вътрешнорегионален план най-нисък е коефициентът на смъртност в областите София (столица) - 13,4 ‰ и Благоевград - (16,4‰), а най-висок в областите Кюстендил - 24‰ и Перник - 23‰. Коефициентът на раждаемост отчетен от НСИ в ЮЗР през 2020 г. е 9,3‰. Във вътрешнорегионален план в сравнение с 2019 г. се наблюдава намаляване на стойността на показателя във всички области с изключение на област София (столица), където показателят бележи незначителен ръст от 9,8‰ на 9,9‰. Актуалните статистически данни към 31.12.2020 г. показват, че заетите лица на територията на ЮЗР са 1 011,4 хил. при коефициент на заетост 78,5%. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години в ЮЗР надвишава отново средния за страната (73,8%) с над 5 %. Статистическата информация показва, че за 2020 г. отново ЮЗР е с най-висок коефициент на заетост в сравнение с останалите райони на територията на Република България. Отчетената стойност за 2020 г. на коефициента на безработица на населението на 15 и повече навършени години в ЮЗР е 3,6% или с 1,5 процентни пункта по-нисък от средния за страната. През 2020 г. стойностите на показателят се увеличават с 1,3 процентни пункта в сравнение с 2019 г. като статистическата информация показва, че за 2020 г. ЮЗР е на второ място от всичките шест района в страната по този показател. Разходите за НИРД в страната за 2019 г. са в размер на 1,002 млрд. лв. През 2020 г. ЮЗР е на първо място сред районите от ниво 2 (NUTS 2) по общ доход на лице от домакинството със стойност от 8 429 лв. при средно ниво за страната – 7 002 лв. В сравнение с 2019 г. общият доход на лице от домакинството за ЮЗР бележи ръст в размер на 5,85%. През последните години се наблюдава устойчиво нарастване на доходите на домакинствата в ЮЗР, като за последните 5 години се наблюдава увеличаване с 24,29%. Системата от образователни институции в ЮЗР е най-добре развита спрямо останалите райони в страната с оглед националното значение и високата концентрация на учебни заведения в град София.

Данните показват, че 50% от висшите училища в страната са концентрирани в ЮЗР и в частност над 42% от тях - на територията на град София. Системата на здравеопазването на ЮЗР е по-добре развита в сравнение с останалите райони. Общият брой на лечебните заведения в ЮЗР за 2020 г. е 842 при 2 589 за страната или 32,52%. Осигуреността на населението в района с лекари се подобрява, а като цяло недостиг на здравни услуги и недостатъчно добра организация на медицинската помощ има в периферните и отдалечените населени места в района. И през 2020 г. ЮЗР е с най-голяма дължина на изградената железопътна мрежа в страната – 21,41% от жп мрежата на страната. На регионално ниво най-голяма е дължината на изградената жп мрежа в област Софийска, а най-малка в областите Перник и Кюстендил. Анализът на индикаторите по отделните приоритети при РПР на ЮЗР също отчита поддържане на благоприятното и устойчиво развитие на района.

Наблюдението и изпълнение на РПР на ЮЗР за 2020 г. за поредна година отчита необходимостта от осигуряване на навременна, адекватна и точна информация за отчитане на системата от индикатори, като най-общо следва да бъдат систематизирани, както следва:

- Осигуряване на публичен достъп до данни за проекти, реализирани по Програмите за териториално сътрудничество и Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.
- Своевременно предоставяне на информация от съответните институции, поддържащи актуална база данни за отчитане на плановите показатели.
- Предоставяне на пълна и унифицирана информация от общинските и областните администрации по индикатори за наблюдение с оглед осигуряване на съпоставимост на данните и възможност за тяхното обобщаване.
- Повишаване на междурегионалното сътрудничество с цел ефективен обмен на информация и добри практики при управление на регионалното развитие, сравнителен анализ на развитието на съответните териториални нива, обсъждане на общи проблеми и формулиране на общи предложения и становища, повишаване кръга на заинтересованите страни, инициране на интегрирани проекти с важно междурегионално значение.

В заключение, направеният анализ на изпълнението на РПР на ЮЗР за 2020 г. на основание предоставената информация и отчитайки промените и отражението на променената обстановка в страната във връзка с настъпилата през 2020 г. пандемия от

COVID-19, показва, че в значителна степен са постигнати заложените в РПР на ЮЗР индикатори и е постигнат целевия принос на района.

***„Югозападният район – национален еталон за балансирано развитие чрез
интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“***